

Holy Bible

Aionian Edition®

**Biblia Takatifu Wazi, Kiswahili
Swahili Contemporary Version
Gospel Primer**

Yaliyomo

Utangulizi

Mwanzo 1-4

Yohana 1-21

Ufunuo 19-22

66 Aya

Mwongozo kwa Msomaji

Kamusi

Ramani

Hatima

Michoro, Doré

Welcome to the *Gospel Primer*. The Aonian Bible invites you to review popular Christian understanding. Is it possible that the most well-known verse in the Bible is mistranslated, John 3:16? Are the destinies of Heaven and Hell really the whole story? And are misunderstandings of this magnitude even possible? First, know that the Aonian Bible does not abandon Christian heritage. We have much to learn from godly people throughout all ages. Yet, this booklet is a new primer to the truly good news of Jesus Christ, the savior of all mankind.

Holy Bible Aonian Edition ®

Biblia Takatifu Wazi, Kiswahili

Swahili Contemporary Version

Gospel Primer

Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0 International, 2018-2025

Source text: eBible.org

Source version: 12/28/2024

Source copyright: Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0

Biblica, Inc., 2018

Original work available for free at www.biblica.com and open.bible

Formatted by Speedata Publisher 5.0.0 (Pro) on 3/15/2025

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously

<https://AonianBible.org>

Published by Nainoia Inc, <https://Nainoia-Inc.signedon.net>

All profits are given to <https://CoolCup.org>

We pray for a modern Creative Commons translation in every language

Translator resources at <https://AonianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources>

Report content and format concerns to Nainoia Inc

Volunteer help is welcome and appreciated!

Utangulizi

Kiswahili at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal*! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to *eternal* life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of *eternal punishment*. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Please understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read at AionianBible.org, with Android, and with TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal and purple is the color of royalty! All profits are given to CoolCup.org.

Baada ya kumfukuzia mbali Adamu, Mungu akaweka makerubi mashariki ya Bustani ya Edeni, pamoja na upanga wa moto ukimulika huku na huko kulinda njia ya kuuendea mti wa uzima.

Mwanzo 3:24

Mwanzo

1 Hapo mwanzo Mungu aliumba mbingu na dunia. **2** Wakati huu dunia ilikuwa haina umbo, tena ilikuwa tupu. Giza lilikuwa juu ya uso wa vilindi vya maji, naye Roho wa Mungu alikuwa ametulia juu ya maji. **3** Mungu akasema, “Iwepo nuru,” nayo nuru ikawepo. **4** Mungu akaona ya kuwa nuru ni njema, ndipo Mungu akatenganisha nuru na giza. **5** Mungu akaiita nuru “mchana,” na giza akaliita “usiku.” Ikawa jioni, ikawa asubuhi, siku ya kwanza. **6** Mungu akasema, “Iwepo nafasi kati ya maji igawe maji na maji.” **7** Kwa hiyo Mungu akafanya nafasi, akatenganisha maji yaliyo chini ya hiyo nafasi na maji yaliyo juu yake. Ikawa hivyo. **8** Mungu akaiita hiyo nafasi “anga.” Ikawa jioni, ikawa asubuhi, siku ya pili. **9** Mungu akasema, “Maji yaliyopo chini ya anga na yakusanyike mahali pamoja, pawepo na nchi kavu.” Ikawa hivyo. **10** Mungu akaiita nchi kavu “ardhi,” nalo lile kusanyiko la maji akaliita “bahari.” Mungu akaona kuwa ni vyema. **11** Kisha Mungu akasema, “Ardhi na itoe mimea: miche itoayo mbegu, miti juu ya nchi itoayo matunda yenyе mbegu ndani yake, kila mmea kulingana na aina zake mbalimbali.” Ikawa hivyo. **12** Ardhi ikachipua mimea: Mimea itoayo mbegu kulingana na aina zake, na miti itoayo matunda yenyе mbegu kulingana na aina zake. Mungu akaona ya kuwa hili ni jema. **13** Ikawa jioni, ikawa asubuhi, siku ya tatu. **14** Mungu akasema, “Iwepo mianga kwenye nafasi ya anga ili itenganishe usiku na mchana, nayo iwe alama ya kutambulisha majira mbalimbali, siku na miaka, **15** nayo iwe mianga kwenye nafasi ya anga ya kutia nuru juu ya dunia.” Ikawa hivyo. **16** Mungu akafanya mianga miwili mikubwa: mwanga mkubwa utawale mchana, na mwanga mdogo utawale usiku. Pia Mungu akafanya nyota. **17** Mungu akaiweka katika nafasi ya anga iangaze dunia, **18** itawale usiku na mchana, na ikatenganishe nuru na giza. Mungu akaona kuwa hili ni jema. **19** Ikawa jioni, ikawa asubuhi, siku ya nne. **20** Mungu akasema, “Kuwepo na viumbe hai tele kwenye maji, nao ndege waruke juu ya dunia katika nafasi ya anga.” **21** Kwa

hiyo Mungu akaumba viumbe wakubwa wa baharini na kila kiumbe hai kiendacho majini kulingana na aina zake, na kila ndege mwénye mabawa kulingana na aina yake. Mungu akaona kuwa hili ni jema. **22** Mungu akavibariki, akasema, “Zaeni mwongezeka, mkayajaze maji ya bahari, nao ndege waongezeka katika dunia.” **23** Ikawa jioni, ikawa asubuhi, siku ya tano. **24** Mungu akasema, “Ardhi na itoe viumbe hai kulingana na aina zake: wanyama wa kufugwa, viumbe vitambaavyo ardhi na wanyama pori, kila mnyama kulingana na aina yake.” Ikawa hivyo. **25** Mungu akafanya wanyama pori kulingana na aina zake, wanyama wa kufugwa kulingana na aina zake, na viumbe vyote vitambaavyo juu ya ardhi kulingana na aina zake. Mungu akaona kuwa hili ni jema. **26** Ndipo Mungu akasema, “Tufanye mtu kwa mfano wetu, kwa sura yetu, wakatawale juu ya samaki wa baharini na ndege wa angani, juu ya mifugo, juu ya dunia yote, na juu ya viumbe wote watambao juu ya nchi.” **27** Kwa hiyo Mungu akamuumba mtu kwa mfano wake mwenyewe, kwa mfano wa Mungu alimuumba; mwanaume na mwanamke aliwaumba. **28** Mungu akawabari na akawaambia, “Zaeni na mkaongezeka, mkaijaze tena dunia na kuitiisha. Mkatawale samaki wa baharini, ndege wa angani, na kila kiumbe hai kiendacho juu ya ardhi.” **29** Kisha Mungu akasema, “Nimewapa kila mche utoao mbegu juu ya uso wa dunia yote, na kila mti wenye matunda yenyе mbegu ndani yake. Vitakuwa chakula chenu. **30** Nao wanyama wote wa dunia, ndege wote wa angani, na viumbe vyote viendavyo juu ya ardhi: yaani kila kiumbe chenyе pumzi ya uhai, ninawapa kila mche wa kijani kuwa chakula.” Ikawa hivyo. **31** Mungu akaona vyote aliyouumba, na tazama, ilikuwa vizuri sana. Ikawa jioni, ikawa asubuhi, siku ya sita.

2 Kwa hiyo mbingu na dunia zikamilika, pamoa na vyote vilivyomo. **2** Katika siku ya saba Mungu alikuwa amekamilisha kazi aliyoukuwa akiifanya, hivyo siku ya saba akapumzika kutoka kazi zake zote. **3** Mungu akaibariki siku ya saba akaifanya takatifu, kwa

sababu katika siku hiyo alipumzika kutoka wa angani, na wanyama wote wa porini. kazi zote za kuumba alizokuwa amefanya. Lakini kwa Adamu hakupatikana msaidizi wa **4** Haya ndiyo maelezo ya mbingu na dunia kumfaa. **21** Hivyo Bwana Mungu akamfanya wakati zilipoumbwa. Bwana Mungu alipoziumba Adamu kulala usingizi mizito, naye alipokuwa mbingu na dunia, **5** hapakuwepo na mche wa amelala akachukua moja ya mbavu zake, shambani uliokuwa umejitokeza ardhini, wala akapafunika mahali pale kwa nyama. **22** Kisha hapakuwepo na mmea wa shamba uliokuwa Bwana Mungu akamfanya mwanaamke kutoka umeota, kwa kuwa Bwana Mungu alikuwa kwenye ule ubavu aliouchukua kutoka kwa huyo hajanyeshea mvua juu ya nchi, na hapakuwepo mwanaume, akamleta huyo mwanaamke kwa mtu wa kuilima ardhi, **6** lakini umande ultokeza huyo mwanaume. **23** Huyo mwanaume akasema, kutoka ardhini na kunyesha uso wote wa “Huyu sasa ni mfupa wa mifupa yangu na nchi: **7** Bwana Mungu alimuumba mtu kutoka nyama ya nyama yangu, ataitwa ‘mwanaamke,’ mavumbi ya ardhi, akampulizia pumzi ya kwa kuwa alitolewa katika mwanaume.” **24** Kwa uhai puanī mwake, naye mtu akawa kiumbe sababu hii mwanaume atamwacha baba yake hai. **8** Basi Bwana Mungu alikuwa ameotesha na mama yake na kuambatana na mkewe, nao bustani upande wa mashariki, katika Edeni, watakuwa mwili mmoja. **25** Adamu na mkewe huko akamweka huyo mtu aliyemuumba. **9** wote wawili walikuwa uchi, wala hawakuona Bwana Mungu akafanya aina zote za miti aibu.

ziote kutoka ardhini, miti yenyē kupendeza macho na mizuri kwa chakula. Katikati ya bustani ulikuwepo mti wa uzima na mti wa kujua mema na mabaya. **10** Mto wa kunyeshea bustani ultiririka toka Edeni, kuanzia hapa ukagawanyika kuwa mito minne. **11** Mto wa kwanza uliitwa Pishoni, nao huzunguka nchi yote ya Havila ambako kuna dhahabu. **12** (Dhahabu ya nchi hiyo ni nzuri, bedola na vito shohamu pia hupatikana huko.) **13** Jina la mto wa pili ni Gihoni, ambao huzunguka nchi yote ya Kushi. **14** Jina la mto wa tatu ni Tigrisi, unaopita mashariki ya Ashuru. Mto wa nne ni Frati. **15** Bwana Mungu akamchukua huyo mtu, akamweka kwenye Bustani ya Edeni ailime na kuitunza. **16** Bwana Mungu akamwagiza huyo mtu, akamwambia, “Uko huru kula matunda ya mti wowote katika bustani, **17** lakini kamwe usile matunda ya mti wa kujua mema na mabaya, kwa maana siku utakapokula matunda yake, hakika utakufa.” **18** Bwana Mungu akasema, “Si vyema huyu mtu awe peke yake. Nitamfanya msaidizi wa kumfaa.” **19** Basi Bwana Mungu alikuwa amefanyiza kutoka ardhi wanyama wote wa porini na ndege wote wa angani. Akawaleta kwa huyu mtu aone atawaitaje, nalo jina lolote alilokiita kila kiumbe hai, likawa ndilo jina lake. **20** Hivyo Adamu akawapa majina wanyama wote wa kufugwa, ndege

3 Basi nyoka alikuwa mwerevu kuliko wanyama wote wa porini ambao Bwana Mungu aliwafanya. Nyoka akamwambia mwanaamke, “Ati kweli Mungu alisema, ‘Kamwe msile matunda ya mti wowote wa bustanini?’” **2** Mwanamke akamjibu nyoka, “Tunawenza kula matunda ya miti iliyoko bustanini, **3** lakini Mungu alisema, ‘Kamwe msile tunda la mti ulio katikati ya bustani, wala kuugusa, la sivyo mtakufa.’” **4** Lakini nyoka akamwambia mwanaamke, “Hakika hamtakufa. **5** Kwa maana Mungu anajua ya kuwa wakati mtakapoyala, macho yenu yatafumbuliwa, nanyi mtakuwa kama Mungu, mkijua mema na mabaya.” **6** Mwanamke alipoona ya kuwa tunda la mti huo lilikuwa zuri kwa chakula na la kupendeza macho, tena linatamanika kwa kujipatia hekima, basi akachuma katika matunda yake, akala, pia akampa mumewe, aliyekuwa pamoja naye, naye akala. **7** Ndipo macho yao wote wawili yakafumbuliwa, wakajiona kwamba walikuwa uchi; hivyo wakashona majani ya mtini, wakajifunika. **8** Ndipo yule mwanaume na mkewe, waliposikia sauti ya Bwana Mungu alipokuwa akitembea bustanini jioni, wakajificha kutoka mbele za Bwana Mungu katikati ya miti ya bustani. **9** Lakini Bwana Mungu akamwita Adamu, “Uko wapi?”

10 Naye akajibu, "Nilikusikia katika bustani nikaogopa kwa sababu nilikuwa uchi, hivyo naye akapata mimba, akamzaa Kaini. Eva nikajificha." **11** Mungu akamuuliza, "Ni nani akasema, "Kwa msaada wa Bwana nimemzaa aliyekuambia ya kuwa ulikuwa uchi? Je, umekula mwanaume." **12** Baadaye akamzaa Abeli ndugu matunda ya mti niliokuamuru usile?" **12** Adamu yake. Basi Abeli akawa mfugaji, na Kaini akawa akasema, "Huyu mwanaamke uliyenipa awe mkulima. **3** Baada ya muda Kaini akaleta baadhi pamoja nami alinipa sehemu ya tunda kutoka ya mazao ya shamba kama sadaka kwa Bwana. kwenye huo mti, nami nikala." **13** Ndipo **4** Lakini Abeli akaleta fungu nono kutoka baadhi Bwana Mungu akamuuliza mwanaamke, "Ni nini ya wazaliwa wa kwanza wa mifugo yake. Bwana hili ambalo umelfanya?" Mwanaamke akajibu, akamkubali Abeli pamoja na sadaka yake, **5** "Nyoka alinidanganya, nami nikala." **14** Hivyo lakini Mungu hakumkubali Kaini pamoja na Bwana Mungu akamwambia nyoka, "Kwa kuwa sadaka yake. Kwa hiyo Kaini akakasirika sana, umefanya hili, "Umelaaniwa kuliko wanyama uso wake ukawa na huzuni. **6** Kisha Bwana wote wa kufugwa na wa porini! Utatambaa kwa akamwambia Kaini, "Kwa nini umekasirika? tumbo lako na kula mavumbi siku zote za maisha Kwa nini uso wako una huzuni? **7** Ukipanya yako. **15** Nami nitaweka uadui kati yako na huyo lililo sawa, je, hutakubalika? Lakini usipofanya mwanaamke, na kati ya uzao wako na wake, ye ye lililo sawa, dhambi inakuvizia mlangoni mwako, atakuponda kichwa, nawe utamuumma kisigino." inakutamani wewe, lakini inakupasa uishinde." **16** Kwa mwanaamke akasema, "Nitakuzidishia **8** Basi Kaini akamwambia ndugu yake Abeli, sana utungu wakati wa kuzaa kwako; kwa utungu "Twende shambani." Walipokuwa shambani, utazaa watoto. Tamaa yako itakuwa kwa mumeo Kaini akamshambulia Abeli ndugu yake, naye atakutawala." **17** Kwa Adamu akasema, akamuua. **9** Kisha Bwana akamuuliza Kaini, "Kwa sababu umemsikiliza mke wako na ukala "Ndugu yako Abeli yuko wapi?" Akamjibu, kutoka kwenye mti niliokuamuru, 'Msile tunda "Sijui, je, mimi ni mlinzi wa ndugu yangu?" lake,' Ardhi imelaaniwa kwa sababu yako, kwa **10** Bwana akasema, "Umefanya nini? Sikiliza! kazi ngumu utakula chakula kitokacho humo Damu ya ndugu yako inanililia mimi kutoka siku zote za maisha yako. **18** Itazaa miiba na ardhini. **11** Sasa umelaaniwa na umehamishwa mibaruti kwa ajili yako, nawe utakula mimeya ya kutoka ardhi, ambayo imefungua kinywa chake shambani. **19** Kwa jasho la uso wako utakula na kupokea damu ya ndugu yako kutoka chakula chako hadi utakaporudi ardhini, kwa mkononi mwako. **12** Utakapoilima ardhi, kuwa ultitwaliwa kutoka humo, kwa kuwa wewe haitakupa tena mazao yake. Utakuwa mtu wa u mavumbi na mavumbini wewe utarudi." kutangatanga duniani asiye na utilivu." **13** **20** Adamu akamwita mkewe Eva, kwa kuwa Kaini akamwambia Bwana, "Adhabu yangu atakuwa mama wa wote walio hai. **21** Bwana ni zaidi ya niwezavyo kustahimili. **14** Leo Mungu akawatengenezea Adamu na mkewe unanifukuza kutoka nchi, nami nitafichwa mbali mavazi ya ngozi, akawavika. **22** Kisha Bwana na uwepo wako. Nitakuwa mtu wa kutangatanga Mungu akasema, "Sasa mtu huyu amekuwa asiyetulia duniani na ye yote anionaye ataniua." kama mmoja wetu, kwa kujua mema na mabayi. **15** Lakini Bwana akamwambia, "La sivyo, ikiwa Sharti asiruhusiwe kunyoosha mkono wake mtu ye yote atamuua Kaini atalipizwa kisasi na kuchuma pia kutoka mti wa uzima akala, mara saba zaidi." Kisha Bwana akamwekeea naye akaishi milele." **23** Hivyo Bwana Mungu Kaini alama ili mtu ye yote ambaye angewowna akamfukuzia mbali kutoka Bustani ya Edeni, asimuue. **16** Kwa hiyo Kaini akaondoka mbele akalime ardhi ambamo alitolewa. **24** Baada za Bwana akaenda kuishi katika nchi ya Nodi, ya kumfukuzia mbali Adamu, Mungu akaweka iliyoko mashariki ya Edeni. **17** Kaini akakutana makerubi mashariki ya Bustani ya Edeni, pamoja kimwili na mkewe, naye akapata mimba na na upanga wa moto ukimulika huku na huko akamzaa Enoki. Wakati huo Kaini alikuwa kulinda njia ya kuuendea mti wa uzima. anajenga mji, akauita Enoki jina la mtoto

wake. **18** Enoki akamzaa Iradi, Iradi akamzaa Mehuyaeli, Mehuyaeli akamzaa Methushaeli, na Methushaeli akamzaa Lameki. **19** Lameki alioa wanawake wawili, mmoja aliitwa Ada, na mwингine Sila. **20** Ada akamzaa Yabali ambaye ni baba wa wale walioishi katika mahema na kufuga wanyama. **21** Kaka yake aliitwa Yubali, aliyekuwa baba wa wote wapigao zeze na filimbi. **22** Pia Sila alikuwa na mtoto wa kiume aliyeitwa Tubali-Kaini ambaye alifua vifaa vya aina mbalimbali vya shaba na chuma. Naama alikuwa dada wa Tubali-Kaini. **23** Lameki akawaambia wake zake, “Ada na Sila nisikilizeni mimi; wake wa Lameki sikieni maneno yangu. Nimemuua mtu kwa kunijeruhi, kijana mdogo kwa kuniumiza. **24** Kama Kaini atalipizwa kisasi mara saba, basi Lameki itakuwa mara sabini na saba.” **25** Adamu akakutana kimwili na mke wake tena, akamzaa mwana, akamwita Sethi, akisema, “Mungu amenijalia mwana mwингine badala ya Abeli, kwa kuwa Kaini alimuua.” **26** Naye Sethi akamzaa mwana, akamwita Enoshi. Wakati huo watu wakaanza kuliitia jina la Bwana.

Yesu akasema, "Baba, wasamehe, kwa maana hawajui walitendalo!"

Wakagawana nguo zake kwa kupiga kura.

Luka 23:34

Yohana

1 Hapo mwanzo alikuwako Neno, huyo Neno alikuwa pamoja na Mungu, naye Neno alikuwa Mungu. **2** Tangu mwanzo huyo Neno alikuwa pamoja na Mungu. **3** Vitu vyote vilumbwa kwa yeye, wala pasipo yeye hakuna chochote kilichoumbwa ambacho kimeumbwa. **4** Ndani yake ndimo ulimokuwa uzima na huo uzima ulikuwa nuru ya watu. **5** Nuru hung'aa gizani nalo giza halikuishinda. **6** Alikuja mtu mmoja aliyetumwa kutoka kwa Mungu, jina lake Yohana. **7** Alikuja kama shahidi apate kuishuhudia hiyo nuru, ili kwa kupitia kwake watu wote waweze kuamini. **8** Yeye mwenyewe hakuwa ile nuru, bali alikuja kuishuhudia hiyo nuru. **9** Kwamba nuru halisi, imwangaziyo kila mtu ilikuwa inakuja ulimwenguni. **10** Huyo Neno alikuwako ulimwenguni na ingawa ulimwengu uliumbwa kupitia kwake, haukumtambua. **11** Alikuja kwa walio wake, lakini wao hawakumpokea. **12** Bali wote waliompokea, aliwapa uwezo wa kufanyika watoto wa Mungu, ndio wale waliaminio jina lake. **13** Hawa ndio wasiozaliwa kwa damu, wala kwa mapenzi ya mwili au kwa mapenzi ya mtu, bali kwa mapenzi ya Mungu. **14** Neno alifanyika mwili, akakaa mionganoni mwetu, nasi tukauona utukufu wake, utukufu kama wa Mwana pekee atokaye kwa Baba, amejaa neema na kweli. **15** Yohana alishuhudia habari zake, akapaza sauti, akisema, "Huyu ndiye yule niliyewaambia kwamba, 'Yeye ajaye baada yangu ni mkuu kuniliko mimi, kwa kuwa alikuwepo kabla yangu.'" **16** Kutokana na ukamilifu wake, sisi sote tumepokea neema juu ya neema. **17** Kwa kuwa sheriailitolewa kwa mkono wa Mose, lakini neema na kweli imekuja kupitia Yesu Kristo. **18** Hakuna mtu yejote aliywona Mungu wakati wowote, ila ni Mungu Mwana pekee, aliye kifuani mwa Baba ndiye ambaye amemdhahirisha. **19** Huu ndio ushuhuda wa Yohana wakati Wayahudi walipowatuma makuhani na Walawi kutoka Yerusalem kumuuliza, "Wewe ni nani?" **20** Yohana alikiri waziwazi pasipo kuficha akasema, "Mimi si Kristo." **21** Wakamuuliza, "Wewe ni nani basi? Je, wewe ni Eliya?" Yeye akajibu, "Hapania, mimi siye." "Je, wewe ni yule Nabii?" Akajibu, "Hapania." **22** Ndipo wakasema, "Basi tuambie wewe ni nani ili tupate jibu la kuwapelekeea wale waliotutuma. Wewe wasemaje juu yako mwenyewe?" **23** Akawajibu kwa maneno ya nabii Isaya, akisema, "Mimi ni sauti ya mtu aliaye nyikani, 'Yanyoosheni mapito ya Bwana.'" **24** Basi walikuwa wametumwa watu kutoka kwa Mafarisayo **25** wakamuuliza, "Kama wewe si Kristo, wala si Eliya na wala si yule Nabii, kwa nini basi unabatiza?" **26** Yohana akawajibu, "Mimi ninabatiza kwa maji, lakini katikati yenu yupo mtu msiyemjua. **27** Yeye ajaye baada yangu, sistahili hata kufungua kamba za viatu vyake." **28** Mambo haya yote yalitukia huko Bethania, ng'ambo ya Mto Yordani, mahali Yohana alipokuwa akibatiza. **29** Siku iliyofuata, Yohana alimwona Yesu akimjia akasema, "Tazama, Mwana-Kondoo wa Mungu aichukuaye dhambi ya ulimwengu! **30** Huyu ndiye yule niliyewaambia kwamba, 'Mtu anakuja baada yangu ambaye ni mkuu kuniliko mimi, kwa kuwa alikuwepo kabla yangu.' **31** Mimi mwenyewe sikumfahamu, lakini sababu ya kuja nikibatiza kwa maji ni ili yeye apate kufunuliwa kwa Israeli." **32** Kisha Yohana akatoa ushuhuda huu: "Nilimwona Roho akishuka kutoka mbinguni kama hua, akakaa juu yake. **33** Mimi nisingemtambua, lakini yeye aliyenituma nibatize kwa maji alikuwa ameniambia, 'Yule mtu utakayemwona Roho akimshukia na kukaa juu yake, huyo ndiye atakayebatiza kwa Roho Mtakatifu.' **34** Mimi mwenyewe nimeona jambo hili na ninashuhudia kuwa huyu ndiye Mwana wa Mungu." **35** Siku iliyofuata, Yohana alikuwa huko tena pamoja na wanafunzi wake wawili. **36** Alipomwona Yesu akipita, akasema, "Tazama, Mwana-Kondoo wa Mungu!" **37** Wale wanafunzi wawili walipomsikia Yohana akisema haya, wakamfuata Yesu. **38** Yesu akageuka, akawaona wakimfuata akawauliza, "Mnataka nini?" Wakamwambia, "Rabi," (maana yake Mwalimu), "Unaishi wapi?" **39** Yesu akawajibu, "Njoooni, nanyi mtapaona!" Hivyo wakaenda na kupaona mahali alipokuwa anaishi, wakakaa naye siku ile, kwa kuwa ilikuwa yapata saa kumi.

40 Andrea nduguye Simoni Petro, alikuwa mmoja kujitakasa kwa desturi ya Kiyahudi; kila mtungi wa wale wawili waliosikia yale Yohana aliyokuwa ungeweza kuchukua vipipa viwili au vitatu. amesema, naye ndiye alimfuata Yesu. **41** Kitu **7** Yesu akawaambia wale watumishi, “Ijazeni cha kwanza Andrea alichofanya ni kumtafuta hiyo mitungi maji.” Nao wakaijaza ile mitungi Simoni nduguye na kumwambia, “Tumemwona mpaka juu. **8** Kisha akawaambia, “Sasa choteni Masiya” (yaani, Kristo). **42** Naye akamleta kwa hayo maji kidogo, mpelekeeni mkuu wa meza.” Yesu. Yesu akamwangalia na kusema, “Wewe Hivyo wakachota, wakampelekea. **9** Yule mkuu ni Simoni mwana wa Yohana. Utaitwa Kefa” wa meza akayaonja yale maji ambayo yalikuwa (ambalo limetafsiriwa Petro). **43** Siku iliyofuata yamebadilika kuwa divai. Hakujua divai hiyo Yesu aliamua kwenda Galilaya. Akamkuta Filipo, ilikotoka ingawa wale watumishi waliochota akamwambia, “Nifuate.” **44** Basi Filipo alikuwa yale maji wao walifahamu. Basi akamwita mwenyeji wa Bethsaida, mji alikotoka Andrea bwana arusi kando **10** akamwambia, “Watu wote na Petro. **45** Filipo naye akamkuta Nathanaeli na hutoa kwanza divai nzuri, kisha huleta ile divai kumwambia, “Tumemwona ye ye ambaye Mose hafifu wageni wakisha kunywa nya kutosha, aliandika habari zake katika Sheria na ambaye lakini wewe umeiweka ile nzuri kupita zote pia manabii waliandika kumhusu, yaani, Yesu mpaka sasa.” **11** Huu, ndio uliokuwa muujiza wa Nazareti, mwana wa Yosefu.” **46** Nathanaeli wa kwanza Yesu aliofanya Kana ya Galilaya. akauliza, “Nazareti! Je, kitu chochote chema Hivyo Yesu alidhihirisha utukufu wake, nao chawenza kutoka Nazareti?” Filipo akamwambia, wanafunzi wake wakamwamini. **12** Baada ya “Njoo uone.” **47** Yesu alipomwona Nathanaeli hayo, Yesu pamoja na mama yake, ndugu anakaribia, akanena habari zake akasema, zake na wanafunzi wake, walishuka mpaka “Tazama huyu ni Mwisraeli kweli kweli; hana Kapernaumu, wakakaa huko siku chache. **13** hila ndani yake.” **48** Nathanaeli akamuuliza, Ilipokaribia wakati wa Pasaka ya Wayahudi, Yesu “Umenifahamuje?” Yesu akamjibu, “Nilikuona alipanda kwenda Yerusalem. **14** Huko Hekaluni ulipokuwa bado uko chini ya mtini, kabla hata aliwakuta watu wakiiza ng’ombe, kondoo na Filipo hajakuita.” **49** Nathanaeli akamwambia, njiwa, nao wengine walikuwa wameketi mezani “Rabi, wewe ni Mwana wa Mungu! Wewe ni wakibadili fedha. **15** Akatengeneza mjeledi Mfalme wa Israeli!” **50** Yesu akamwambia, kutokana na kamba, akawafukuza wote kutoka “Unaamini kwa kuwa nilikuambia nilikuona kweneye eneo la Hekalu, pamoja na kondoo na ulipokuwa bado uko chini ya mtini? Basi utaona ng’ombe. Akazipindua meza za wale wabadili mambo makuu zaidi kuliko hilo.” **51** Ndipo fedha na kuzimwaga fedha zao. **16** Akawaambia akawaambia, “Amin, amin nawaambia, ninyi wale waliokuwa wakiiza njiwa, “Waondoeni mtaona mbingu ikifunguka na malaika wa hapa! Mnathubutuje kuifanya nyumba ya Baba Mungu wakipanda na kushuka juu ya Mwana yangu kuwa mahali pa biashara?” **17** Wanafunzi wake wakakumbuka kuwa imeandikwa: “Wivu wa nyumba yako utanila.” **18** Ndipo Wayahudi wakamuuliza, “Unaweza katuonyesha ishara gani ili kuthibitisha mamlaka uliyo nayo ya kuifanya mambo haya?” **19** Yesu akawajibu, “Libomoeni hili Hekalu, nami nitalijenga tena kwa siku tatu!” **20** Wale Wayahudi wakamjibu, “Hekalu hili lilijengwa kwa muda wa miaka arobaini na sita, nawe wasema utalijenga kwa siku tatu?” **21** Lakini ye ye Hekalu alilozungumzia ni mwili wake. **22** Baada ya kufufuliwa kutoka kwa wafu, wanafunzi wake wakakumbuka yale aliyokuwa amesema. Ndipo

2 Siku ya tatu kulikuwa na arusi katika mji wa Kana ya Galilaya, naye mama yake Yesu alikuwepo pale. **2** Yesu pamoja na wanafunzi wake walikuwa wamealikwa arusini pia. **3** Divai ilipokwisha, mama yake Yesu akamwambia, “Wameishiwa na divai.” **4** Yesu akamwambia, “Mwanamke, nina nini nawe? Saa yangu haijawadia.” **5** Mama yake akawaambia wale watumishi, “Lolote atakalowaambia, fanyeni.” **6** Basi ilikuwepo mitungi sita ya kuhifadhia maji iliyotengenezwa kwa mawe kwa ajili ya

wakayaamini Maandiko na yale maneno Yesu juu. **15** Ili kila mtu amwaminiye awe na aliyokuwa amesema. **23** Ikawa Yesu alipokuwa uzima wa milele. (aiōnios g166) **16** “Kwa maana Yerusalem kwenye Sikukuu ya Pasaka, watu wengi waliona ishara na miujiza aliyokuwa akifanya, wakaamini katika jina lake. **24** Lakini Yesu hakujaminisha kwao kwa sababu aliwajua wanadamu wote. **25** Hakuhitaji ushuhuda wa mtu yejote kuhusu mtu, kwa kuwa alijua yote yaliyokuwa moyoni mwa mtu.

3 Basi palikuwa na mtu mmoja Farisayo, jina lake Nikodemo, mmoja wa Baraza la Wayahudi lilitotawala. **2** Huyu alimjia Yesu usiku akamwambia, “Rabi, tunajua kuwa wewe ni mwalmu uliyetumwa na Mungu, kwa maana hakuna mtu awezaye kufanya miujiza hii uifanyayo wewe, kama Mungu hayuko pamoja naye.” **3** Yesu akamjibu, “Amin, amin nakuambia, hakuna mtu anayeweza kuuona Ufalme wa Mungu kama hajazaliwa mara ya pili.” **4** Nikodemo akauliza, “Awezaje mtu kuzaliwa wakati akiwa mzee? Hakika hawezi kuingia mara ya pili kwenye tumbo la mama yake ili azaliwe!” **5** Yesu akamwambia, “Amin, amin nakuambia, hakuna mtu yejote anayeweza kuingia Ufalme wa Mungu kama hajazaliwa kwa maji na kwa Roho. **6** Mwili huzaa mwili, lakini Roho huzaa roho. **7** Kwa hiyo usishangae ninapokuambia huna budi ‘kuzaliwa mara ya pili.’ **8** Upopo huvuma popote upendapo. Mvumo wake unausikia lakini huwezi ukafahamu utokako wala uendako. Ndivyo ilivyo kwa kila mtu aliyezaliwa na Roho.” **9** Nikodemo akamuuliza, “Mambo haya yanawezekanaje?” **10** Yesu akamwambia, “Wewe ni mwalmu mashuhuri wa Waisraeli, nawe huelewii mambo haya? **11** Amin, amin nakuambia, sisi tunazungumza lile tunalolijua na tunashuhudia lile tuliloliona. Lakini ninyi watu hamkulali ushuhuda wetu. **12** Nimewaambia mambo ya duniani, nanyi hamkuniamini, mtaniaminiye basi nitakapowaambia mambo ya mbinguni? **13** Hakuna mtu yejote aliyejkenda mbinguni isipokuwa yeeye aliyeshuka kutoka mbinguni, yaani, Mwana wa Adamu. **14** Kama vile Mose alivyominua yule nyoka kule jangwani, vivyo hivyo Mwana wa Adamu hana budi kuinuliwa

jinsi hii Mungu aliupenda ulimwengu hata akamtoa Mwanawee wa pekee, ili kila mtu amwaminiye asipotee, bali awe na uzima wa milele. (aiōnios g166) **17** Kwa maana Mungu hakumtuma Mwanawee kuuhukumu ulimwengu, bali kupitia kwake ulimwengu upate kuokolewa.

18 Yejote amwaminiye hahukumiwi, lakini asiyeamini amekwisha kuhukumiwi, kwa sababu hakuliamini jina la Mwana pekee wa Mungu. **19** Hii ndiyo hukumu kwamba: Nuru imekuja ulimwenguni, nao watu wakapenda giza kuliko nuru kwa sababu matendo yao ni maovu. **20** Kwa kuwa kila atendaye maovu huchukia nuru, wala haji kwenye nuru ili matendo yake maovu yasifichuliwe. **21** Lakini yule aishiye kwa ukweli huja kwenye nuru, ili ionekane wazi kwambla matendo yake yametendeka katika Mungu.” **22** Baada ya haya, Yesu na wanafunzi wake walikwenda katika nchi ya Uyahudi, nao wakakaa huko kwa muda na kubatiza. **23** Yohana naye alikuwa akibatiza huko Ainoni karibu na Salimu kwa sababu huko kulikuwa na maji tele. Watu wazima wakamjia huko ili kubatizwa. **24** (Hii ilikuwa kabla Yohana hajatiwa gerezani). **25** Mashindano yakazuka kati ya baadhi ya wanafunzi wa Yohana na Myahudi mmoja kuhusu suala la desturi ya kunawa kwa utakaso. **26** Wakamwendea Yohana wakamwambia, “Rabi, yule mtu aliyekuwa pamoja nawe ng’ambayo Mto Yordani, yule ulyiyeshudia habari zake, sasa anabatiza na kila mtu anamwendea!” **27** Yohana akawajibu, “Hakuna mtu yejote awezaye kupata kitu chochote isipokuwa kile tu alichopewa kutoka mbinguni. **28** Ninyi wenywewe ni mashahidi wangu kwamba nilisema, ‘Mimi si Kristo, ila nimetumwa nimirungulie.’ **29** Bibi arusi ni wa bwana arusi. Lakini rafiki yake bwana arusi anayesimama karibu naye na kusikiliza kutoka kwake, hufurahi sana aisikiapo sauti ya bwana arusi. Kwa sababu hii furaha yangu imekamilika. **30** Yeye hana budi kuwa mkuu zaidi na mimi nizidi kuwa mdogo.” **31** “Yeye ajaye kutoka juu yu juu ya yote, yeeye aliye wa duniani ni wa dunia, naye huzungumza mambo ya duniani. Yeye aliyejkuwa

kutoka mbinguni, yu juu ya yote. **32** Yeye ataona kiu tena. **14** Lakini ye yote anywaye hushuhudia yale aliyo yaona na kuyasikia, lakini maji nitakayompa hataona kiu kamwe. Maji nitakayompa yatakuwa ndani yake chemchemi ya maji, yakibubujika uzima wa milele.” (**aiōn g165**, **aiōnios g166**) **15** Yule mwanamke akamwambia, Yeye aliyetumwa na Mungu husema maneno ya Mungu, kwa kuwa Mungu humtoa Roho pasipo kipimo. **35** Baba anampenda Mwana, naye ametia vitu vyote mikononi mwake. **36** Yeyote anayewamini Mwana ana uzima wa milele, lakini yeye asiyewamini Mwana hatauona uzima, bali ghadhabu ya Mungu itakuwa juu yake.” (**aiōnios g166**)

4 Mafarisayo wakasikia kwamba Yesu alikuwa anapata na kubatiza wanafunzi wengi zaidi kuliko Yohana, **2** ingawa kwa kweli si Yesu mwenyewe aliye kuwa akibatiza, ila ni wanafunzi wake. **3** Bwana alipojua mambo haya, aliondoka Uyahudi akarudi tena Galilaya. **4** Wakati huo ilimlazimu apitie Samaria. **5** Akafika kwenye mji mmoja wa Samaria uitwao Sikari, karibu na lile shamba ambalo Yakobo alimpa mwanawewe Yosefu. **6** Huko ndiko kulikokuwa na kile kisima cha Yakobo. Naye Yesu alikuwa amechoka kwa kuwa alikuwa ametoka safarini. Akaketi karibu na hicho kisima. Ilikuwa yapata saa sita mchana. **7** Mwanamke mmoja Msamaria akaja kuteka maji, Yesu akamwambia, “Naomba maji ninywe.” **8** (Wakati huo wanafunzi wake walikuwa wamekwendwa mjini kununua chakula.) **9** Yule mwanamke Msamaria akamjibu, “Wewe ni Myahudi na mimi ni Msamaria. Yawezekanaje uniombe nikupe maji ya kunywa?” (Wayahudi walikuwa hawashirikiani kabisa na Wasamaria.) **10** Yesu akajibu akamwambia, “Kama ungelijua karama ya Mungu, naye ni nani anayekuambia, Nipe maji ninywe, wewe ungelimwomba yeye, naye angelikupa maji yaliyo hai.” **11** Yule mwanamke akamjibu, “Bwana, wewe huna chombo cha kutekeea maji na kisima hiki ni kirefu. Hayo maji ya uzima utayapata wapi? **12** Kwani wewe ni mkuu kuliko baba yetu Yakobo ambaye alitupatia kisima hiki, ambacho yeye pamoja na watoto wake na mifugo yake walikitumia?” **13** Yesu akamjibu, “Kila mtu anayekunywa maji ya kisima hiki maji nitakayompa hataona kiu kamwe. Maji nitakayompa yatakuwa ndani yake chemchemi ya maji, yakibubujika uzima wa milele.” (**aiōn g165**, **aiōnios g166**) **15** Yule mwanamke akamwambia, “Bwana, tafadhalii nipe maji hayo ili nisipate kiu tena na wala nisije tena hapa kuteka maji!” **16** Yesu akamjibu, “Nenda ukamwite mumeo, uje naye hapa.” **17** Yule mwanamke akajibu, “Sina mume.” Yesu akamwambia, “Umesema kweli kuwa huna mume. **18** Kwa maana umeshakuwa na wanaume watano na mwanaume unayeishi naye sasa si mume wako! Umesema ukweli.” **19** Yule mwanamke akasema, “Bwana, naona bila shaka wewe ni nabii. **20** Baba zetu waliabudu kwenye mlima huu, lakini ninyi Wayahudi mnasema ni lazima tukaabudu huko Yerusalem.” **21** Yesu akamjibu, “Mwanamke, ni amini, wakati unakuja ambapo hamtamwabudu Baba katika mlima huu, wala huko Yerusalem. **22** Ninyi Wasamaria mnaabudu msichokijua. Sisi Wayahudi tunamwabudu Mungu tunayemjua kwa sababu wokovu unatoka kwa Wayahudi. **23** Lakini saa yaja, tena ipo, ambapo wale waabuduo halisi, watamwabudu Baba katika roho na kweli. Watu wanaoabudu namna hii, ndio Baba anawatafuta. **24** Mungu ni Roho na wote wanaomwabudu imewapasa kumwabudu katika roho na kweli.” **25** Yule mwanamke akamwambia, “Ninafahamu kwamba Masiya (aitwaye Kristo) anakuja. Yeye akija, atatueleza mambo yote.” **26** Yesu akamwambia, “Mimi ninayezungumza nawe, ndiye.” **27** Wakati huo wanafunzi wake wakarudi, wakashangaa sana kumwona akizungumza na mwanamke. Lakini hakuna aliye muuliza, “Unataka nini kwake?” Au “Kwa nini unazungumza naye?” **28** Yule mwanamke akaacha mtungi wake, akarudi mjini akawaambia watu, **29** “Njooni mkamwone mtu aliye niambia kila kitu nilichotenda! Je, yawezekana huyu ndiye Kristo?” **30** Basi wakamiminika watu kutoka mjini wakamwendea Yesu. **31** Wakati huo wanafunzi wake walikuwa wakimsihi, “Rabi, kula angalau chochote.” **32** Lakini yeye akawajibu, “Mimi ninachochakula ambacho

ninyi hamkifahamu.” **33** Basi wanafunzi kabla mwanangu hajafa.” **50** Yesu akamjibu, wakaanza kuulizana, “Kuna mtu ambaye “Enenda zako, mwanaao yu hai.” Yule afisa amemletea chakula?” **34** Lakini Yesu akawajibu, akaamini yale maneno Yesu aliyomwambia, “Chakula changu ni kufanya mapenzi ya akaondoka akaenda zake. **51** Alipokuwa bado Mungu ambaye amenituma na kuikamilisha yuko njiani, akakutana na watumishi wake kazi yake. **35** Je, ninyi hamsemi, ‘Bado miezi wakamwambia kwamba mwanawewe yu mzima. minne tuvune?’ Inueni macho yenu myaangalie **52** Akawauliza saa ambayo alianza kupata nafuu. mashamba jinsi mazao yalivyo tayari kuvunwa! Wakamwambia, “Jana yapata saa saba, homa ilimwacha.” **53** Ndipo baba wa huyo mtoto akakumbuka kuwa huo ndio wakati ambapo Yesu alikuwa amemwambia, “Mwanaao yu hai.” Kwa hiyo yeye pamoja na wote wa nyumbani **36** Mvunaji tayari anapokea mshahara wake, naye anakusanya mazao kwa ajili ya uzima wa milele. Ili ye ye apandaye na yeye avunaye wafurahi pamoja. (**aiōnios g166**) **37** Hivyo kule kusema, ‘Mmoja hupanda na mwingine huvuna,’ mwake wakamwamini Yesu. **54** Hii ilikuwa ni kweli kabisa. **38** Niliwatumwa mkavune ishara ya pili ambayo Yesu alifanya aliporudi mazao ambayo hamkupanda, wengine walifanya Galilaya kutoka Uyahudi. kazi ngumu, nanyi mmevuna faida ya taabu yao.” **39** Wasamaria wengi katika mji ule wakamwamini Yesu kwa sababu ya ushuhuda wa yule mwanamke alipowambia kwamba, “Ameniambia kila kitu nilichotenda.” **40** Hivyo wale Wasamaria walipomjia, wakamsihi akae kwao. Naye akakaa huko siku mbili. **41** Kwa sababu ya neno lake, watu wengi wakaamini. **42** Wakamwambia yule mwanamke, “Sasa tunaamini, wala si kwa sababu ya maneno yako tu, bali kwa kuwa tumemsikia sisi wenyewe. Tumejua hakika kweli ya kwamba huyu ndiye Kristo, Mwokozi wa ulimwengu.” **43** Baada ya zile siku mbili, Yesu aliondoka kwenda Galilaya. **44** (Basi Yesu mwenyewe alikuwa amesema kwamba nabii hapati heshima katika nchi yake mwenyewe.) **45** Alipofika Galilaya, Wagalilaya walimkaribisha, kwani walikuwa wameona yale aliyoyatenda huko Yerusalem, wakati wa Sikukuu ya Pasaka. Kwa maana wao pia walikuwa wamehudhuria hiyo Sikukuu. **46** Hivyo Yesu akaja tena mpaka Kana ya Galilaya, kule alikokuwa amebadili maji kuwa divai. Huko kulikuwepo na afisa mmoja wa mfalme, ambaye mwanawewe alikuwa mgonjwa huko Kapernaumu. **47** Huyo mtu aliposikia kwamba Yesu alikuwa amewasili Galilaya kutoka Uyahudi, alimwendea na kumwomba ili aje kumponya mwanawewe, aliyekuwa mgonjwa karibu ya kufa. **48** Yesu akamwambia, “Ninyi watu msipoona ishara na miujiza kamwe hamtaamini.” **49** Yule afisa wa mfalme akamwambia, “Bwana, tafadhali shuka

5 Baada ya haya, kulikuwa na Sikukuu ya Wayahudi, naye Yesu akapanda kwenda Yerusalem. **2** Huko Yerusalem, karibu na mlango uitwao Mlango wa Kondoo, palikuwa na bwawa moja lililoitwa kwa Kiebrania Bethzatha, ambalo lilikuwa limezungukwa na kumbi tano. **3** Hapa palikuwa na idadi kubwa ya wasiojiweza, yaani, vifopu, viwete, na waliopooza [wakingojea maji yatibuliwe. **4** Kwa maana malaika alikuwa akishuka wakati fulani, akayatibua maji. Yule aliyekuwa wa kwanza kuingia ndani baada ya maji kutibuliwa alipona ugonjwa wowote aliokuwa nao]. **5** Mtu mmoja alikuwako huko ambaye alikuwa ameugua kwa miaka thelathini na minane. **6** Yesu alipomwona akiwa amelala hapo, naye akijua kuwa amekuwa hapo kwa muda mrefu, akamwambia, “Je, wataka kuponywa?” **7** Yule mgonjwa akamjibu, “Bwana, mimi sina mtu wa kuniingiza bwawani maji yanapotibuliwa. Nami ninapotaka kutumbukia bwawani, mtu mwingine huingia kabla yangu.” **8** Yesu akamwambia, “Inuka! Chukua mkeka wako na uende.” **9** Mara yule mtu akapona, akachukua mkeka wake, akaanza kutembea. Basi siku hiyo ilikuwa siku ya Sabato. **10** Kwa hiyo Wayahudi wakamwambia yule mtu aliyeponywa, “Leo ni Sabato, si halali wewe kubeba mkeka wako.” **11** Yeye akawajibu, “Yule mtu aliyeniponya aliniambia, ‘Chukua mkeka wako na uende.’” **12** Wakamuuliza, “Ni mtu gani huyo aliyekuambia

uchukue mkeka wako uende?" 13 Basi yule mtu wale walio makaburini wataisikia sauti yake. aliyeponywa hakufahamu ni nani aliyemponya, 29 Nao watatoka nje, wale waliotenda mema kwa sababu Yesu alikuwa amejiondoa katika watafufuka wapate uzima na wale waliotenda ule umati wa watu uliokuwa hapo. 14 Baadaye maovu, watafufuka wahukumiwe. 30 "Mimi Yesu akamkuta yule mtu aliyemponya ndani ya siwezi kufanya jambo lolote peke yangu. Hekalu na kumwambia, "Tazama umeponya, Ninavyosikia ndivyo ninavyohukumu, nayo usitende dhambi tena. La sivo, lisije likakupata hukumu yangu ni ya haki kwa kuwa sitafuti jambo baya zaidi." 15 Yule mtu akaenda, kufanya mapenzi yangu mwenyewe, bali akawaambia wale Wayahudi kuwa ni Yesu mapenzi yake ye ye aliyenitura. 31 "Kama aliyemponya. 16 Kwa hiyo Wayahudi wakaanza ningejishuhudia mimi mwenyewe, ushuhuda kumsumbu Yesu, kwa sababu alikuwa anafanya wangu si kweli. 32 Lakini yuko mwingine mambo kama hayo siku ya Sabato. 17 Yesu anishuhudiye na ninajua kwamba ushuhuda akawajibu, "Baba yangu anafanya kazi yake wake ni wa kweli. 33 "Mlituma wajumbe kwa daima hata siku hii ya leo, nami pia ninafanya Yohana, naye akashuhudia juu ya kweli. 34 Si kazi." 18 Maneno haya yaliwaudhi sana viongozi kwamba naukubali ushuhuda wa mwanadamu, wa Wayahudi. Wakajaribu kila njia wapate la, bali ninalitaja hili kusudi ninyi mpate jinsi ya kumuua, kwani si kwamba alivunja kuokolewa. 35 Yohana alikuwa taa iliyowaka Sabato tu, bali alikuwa akimwita Mungu Baba na kutoa nuru, nanyi kwa muda milichagua yake, hivyo kujifanya sawa na Mungu. 19 kuifurahia nuru yake. 36 "Lakini ninao ushuhuda Yesu akawaambia, "Amin, amin nawaambia, mkuu zaidi kuliko wa Yohana. Kazi zile Mwana hawezi kufanya jambo lolote peke nizifanyazo, zinashuhudia juu yangu, zile yake, ye ye aweza tu kufanya lile analomwona ambazo Baba amenitura nizikamilishe, naam, Baba yake akifanya, kwa maana lolote afanyalo ishara hizi ninazofanya, zinashuhudia kuwa Baba, Mwana pia hufanya vivyo hivyo. 20 Baba ndiye alinituma. 37 Naye Baba mwenyewe Baba ampenda Mwana na kumwonyesha yale ameshuhudia juu yangu. Hamjapata kamwe ambayo ye ye Baba mwenyewe anayafanya, kuisikia sauti yake wala kuona umbo lake, 38 naye atamwonyesha kazi kuu kuliko hizi ili wala hamna neno lake ndani yenu, kwa sababu mpate kushangaa. 21 Hakika kama vile Baba hamkumwamini ye ye aliyetumwa naye. 39 Ninyi awafufuavyo wafu na kuwapa uzima, vivyo hivyo mnachunguza Maandiko mkidhani ya kuwa Mwana huwapa uzima wale anaopenda. 22 Wala ndani yake mna uzima wa milele, maandiko Baba hamhukumu mtu ye yote, lakini hukumu haya ndiyo yanayonishuhudia Mimi. (aiōnios g166) yote amempa Mwana, 23 ili wote wamheshimu 40 Lakini mnakataa kuja kwangu ili mpate uzima. Mwana kama vile wanavyomheshimu Baba. 41 "Mimi sitafuti kutukuzwa na wanadamu. Yeyote asiyemheshimu Mwana, hamheshimu 42 Lakini ninajua kwamba hamna upendo wa Baba aliyemtuma. 24 "Amin, amin nawaambia, Mungu miyononi mwenu. 43 Mimi nimekuja kwa ye yote anayesikia maneno yangu na kumwamini jina la Baba yangu, nanyi hamnipokei, lakini ye ye aliyenitura, anao uzima wa milele, naye mtu mwingine akija kwa jina lake mwenyewe, hatahukumiwa, bali amepita kutoka mautini, mtampokea. 44 Ninyi mwawezaje kuamini na kuingia uzimani. (aiōnios g166) 25 Amin, ikiwa mnapeana utukufu ninyi kwa ninyi, amin nawaambia, saa yaja, nayo saa ipo, wafu lakini hamna bidii kupata utukufu utokao watakaposikia sauti ya Mwana wa Mungu, nao kwa Mungu? 45 "Lakini msidhani kuwa mimi watakaoisikia watakuwa hai. 26 Kama vile Baba nitawashtaki mbele za Baba, mshtaki wenu ni alivyo na uzima ndani yake, vivyo hivyo amempa Mose, ambaye mmemwekeea tumaini lenu. 46 Mwana kuwa na uzima ndani yake. 27 Naye Kama mngelimwamini Mose, mngeliniamini amempa Mwanawе mamlaka ya kuhukumu kwa na mimi kwa maana aliandika habari zangu. kuwa ye ye ni Mwana wa Adamu. 28 "Msishangae 47 Lakini ikiwa hamwamini aliyoandika Mose, kusikia haya, kwa maana saa inakuja ambapo mtaaminije ninayoyasema?"

6 Baada ya haya, Yesu alikwenda ng'ambo ya au nne, walimwona Yesu akitembea juu Bahari ya Galilaya, ambayo pia huitwa Bahari ya maji akikaribia mashua, nao wakaogopa ya Tiberia. **7** Umati mkubwa wa watu uliendelea sana. **8** Lakini Yesu akawaambia, “Ni mimi, kumfuata, kwa sababu waliona ishara nyngi Msiogope.” **9** Ndipo wakamkaribisha kwa za miujiza alizofanya kwa wagonjwa. **10** Kisha furaha ndani ya mashua, na mara wakafika Yesu akapanda mlimani akaketi huko pamoja ufuoni walikokuwa wakienda. **11** Siku iliyofuata, na wanafunzi wake. **12** Pasaka ya Wayahudi wale watu waliokuwa wamebaki ng'ambo ilikuwa imekaribia. **13** Yesu alipotazama na waliona kwamba palikuwepo na mashua moja kuuona ule umati mkubwa wa watu ukimjia, tu na kwamba Yesu hakuwa ameondoka pamoja akamwambia Filipo, “Tutanunuwa wapi mikate na wanafunzi wake, ila walikuwa wameondoka ili watu hawa wale?” **14** Aliuliza swalii hili peke yao. **15** Lakini zikaja mashua nyininge kumpima, kwa maana alishajua la kufanya. **16** kutoka Tiberia zikafika karibu na mahali pale Filipo akamjibu, “Hata fedha kiasi cha dinari walipokula mikate baada ya Bwana kumshukuru mia mbili, hazitoshii kununua mikate ya kuwapa Mungu. **17** Mara wale watu wakatambua kwamba watu hawa ili kila mtu apate kidogo.” **18** Mmoja Yesu hakuwepo hapo, wala wanafunzi wake. wa wanafunzi wake aitwaye Andrea, ndugu Wakaingia kwenye mashua hizo, wakaenda yake Simoni Petro, akamwambia, **19** “Hapa Kapernaumu ili kumtafuta Yesu. **20** Walipomkuta kuna mvulana mmoja mwenye mikate mitano Yesu ng'ambo ya bahari wakamuuliza, “Rabi, ya shayiri na samaki wawili wadogo. Lakini umefika lini huku?” **21** Yesu akawajibu, “Amin, hivi vitatosha nini kwa umati huu wote?” amin nawaambia, ninyi hamnitafuti kwa kuwa **22** Yesu akasema, “Waketisheni watu chini.” mliona ishara na miujiza, bali kwa sababu Palikuwa na majani mengi katika eneo lile, mlikula ile mikate mkashiba. **23** Msishughulikie nao watu wakaketi. Palikuwa na wanaume chakula kiharibikacho, bali chakula kidumucho wapatao 5,000. **24** Ndipo Yesu akachukua ile hata uzima wa milele, ambacho Mwana wa mikate, akamshukuru Mungu na kuwagawia Adamu atawapa. Yeye ndiye ambaye Mungu wale watu waliokuwa wameketi. Akafanya Baba amemtia muhuri.” (*aiōnios g166*) **25** Ndipo vivyo hivyo na wale samaki. Kila mtu akapata wakamuuliza, “Tufanye nini ili tupate kuitenda kadiri alivyotaka. **26** Watu wote walipokwisha kazi ya Mungu?” **27** Yesu akawajibu, “Kazi ya kula na kushiba, akawaambia wanafunzi wake, Mungu ndiyo hii: Mwaminini yeye aliyetumwa “Kusanyeni vipande vilivyobaki vya ile mikate, naye.” **28** Hivyo wakamuuliza, “Utafanya kisipotee chochote.” **29** Hivyo wakavikusanya, ishara gani ya muujiza, ili tuione tukuamini? wakajaza vikapu kumi na viwili kwa vipande Utafanya jambo gani? **30** Baba zetu walikula vya ile mikate mitano ya shayiri na samaki wale mana jangwani, kama ilivyoandikwa, ‘Aliwapa wawili wadogo vilivyobakishwa na waliokula. **31** mikate kutoka mbinguni ili wale.” **32** Yesu Baada ya watu kuona muujiza ule Yesu aliofanya, akawaambia, “Amin, amin nawaambia, si walianza kusema, “Hakika huyu ndiye Nabii Mose aliywepa mikate kutoka mbinguni, bali ajaye ulimwenguni!” **33** Yesu akijua kwamba Baba yangu ndiye anawapa mkate wa kweli walitaka kuja kumfanya awe mfalme wao, kutoka mbinguni. **34** Kwa maana mikate wa kwa nguvu, akajitenga nao akaenda mlimani Mungu ni yule ashukaye kutoka mbinguni na peke yake. **35** Ilipofika jioni, wanafunzi wake kuupa ulimwengu uzima.” **36** Wakamwambia, waliteremka kwenda baharinii. **37** Wakaingia “Bwana, kuanzia sasa tupaties huo mkate siku kwenye mashua, wakaanza kuvuka bahari zote.” **38** Yesu akawaambia, “Mimi ndimi kwenda Kapernaumu. Wakati huu kulikuwa mkate wa uzima. Yeye ajaye kwangu, hataona tayari giza na Yesu alikuwa hajajumuika nao. njaa kamwe na yeye aniaminiye, hataona **39** Bahari ikachafuka kwa sababu upopo mkali kiu kamwe. **40** Lakini kama nilivyowaambia, ulikuwa unavuma. **41** Wanafunzi walipokuwa mmeniona lakini bado hamwamini. **42** Wale wamekwenda mwendo wa karibu maili tatu wote anipao Baba watakuja kwangu na yeote

ajaye kwangu, sitamfukuzia nje kamwe. 38 nami nitakaa ndani yake. 57 Kama vile Baba Kwa kuwa nimeshuka kutoka mbinguni si ili aliye hai alivyonituma mimi, na kama nami kufanya mapenzi yangu, bali mapenzi yake ninavyoishi kwa sababu ya Baba, hivyo anilayeye ye ye aliyenituma. 39 Haya ndiyo mapenzi yake mimi ataishi kwa sababu yangu. 58 Huu ndio yeye aliyenituma, kwamba, nisimpoteze hata mmoja wa wale alionipa, bali niwafufue siku ya mwisho. 40 Kwa maana mapenzi ya Baba yangu ni kwamba kila mmoja amtazamaye, mmoja ushukao kutoka mbinguni, si kama ule Mwana na kumwamini awe na uzima wa milele, akifundisha katika sinagogi huko Kapernaumu. nami nitawafufua siku ya mwisho.” (aiōnios g166) 41 Wayahudi wakaanza kunung’unika kwa g165) 59 Yesu alisema maneno haya alipokuwa hili wakasema, “Mafundisho haya ni magumu. kuwa alisema, “Mimi ndimi mkate ulioshuka Ni nani awezaye kuyapokea?” 61 Yesu alipojua kutoka mbinguni.” 42 Wakasema, “Huyu si Yesu, kwamba wafuasi wake waliposikia jambo mwana wa Yosefu, ambaye baba yake na mama mafundisho yake, akawaambia, “Je, jambo yake tunawajua? Anawejaze basi sasa kusema, hili limewaudhi? 62 Ingekuwaje basi kama ‘Nimeshuka kutoka mbinguni?’” 43 Hivyo Yesu mngemwona Mwana wa Adamu akipaa kwenda akawaambia, “Acheni kunung’unikiana ninyi zake huko alipokuwa kwanza? 63 Roho ndiye kwa ninyi. 44 Hakuna mtu awezaye kuja kwangu atiaye uzima, mwili haufai kitu. Maneno haya kama asipovutwa na Baba aliyenituma, nami niliyowaambia ni Roho tena ni uzima. 64 nitamfufua siku ya mwisho. 45 Imeandikwa Lakini baadhi yenu hamwamini.” Kwa maana katika Manabii, ‘Wote watafundishwa na Yesu alifahamu tangu mwanzo wale amba Mungu.’ Yeyote amsikilizaye Baba na kujifunza hawangemwamini mionganoni mwao na yule kutoka kwake, huyo huja kwangu. 46 Hakuna ambaye angemsaliti. 65 Akaendelea kusema, “Hii mtu yeyote aliyemwona Baba isipokuwa yeye ndiyo sababu niliwaambia kwamba hakuna mtu atokaye kwa Mungu, yeye ndiye peke yake awezaye kuja kwangu isipokuwa amejaliwa na aliyemwona Baba. 47 Amin, amin nawaambia, Baba yangu.” 66 Tangu wakati huo wafuasi wake yeye anayeamini anao uzima wa milele. (aiōnios g166) 48 Mimi ni mkate wa uzima. 49 Baba zenu walikula mana jangwani, lakini wakafa. 50 Lakini hapa kuna mkate utokao mbinguni, amba mtu yeyote akiula, hatakufa. 51 Mimi ni mkate wa uzima ule uliotoka mbinguni. Mtu yeyote akiula mkate huu, ataishi milele. Mkate huu ni mwili wangu, amba nita autoa kwa ajili ya uzima wa ulimwengu.” (aiōn g165) 52 Ndipo Wayahudi wakaanza kuhojiana vikaliki wao kwa wao wakisema, “Mtu huyu awejaze kutupatia mwili wake tuule?” 53 Hivyo Yesu Iskariote. Ingawa alikuwa mmoja wa wale kumi akawaambia, “Amin, amin nawaambia, msipoula yake, hamna uzima ndani yenu. 54 Mtu yeyote aulaye mwili wangu na kunywa damu yangu, anao uzima wa milele. Nami nitamfufua siku ya mwisho. (aiōnios g166) 55 Kwa maana mwili wangu ni chakula cha kweli na damu yangu ni kinywaji cha kweli. 56 Yeyote alaye mwili wangu na kunywa damu yangu, atakaa ndani yangu

ninavyoishi kwa sababu ya Baba, hivyo anilayeye aulaye mkate baba zenu waliokula nao wakafa. Lakini yeye aulaye mkate huu ataishi milele.” (aiōn g165) 59 Yesu alisema maneno haya alipokuwa hili wakasema, “Mafundisho haya ni magumu. 60 Wengi wa wafuasi wake waliposikia jambo hili wakasema, “Mafundisho haya ni magumu. 61 Yesu alipojua Ni nani awezaye kuyapokea?” 62 Ingekuwaje basi kama ‘Nimeshuka kutoka mbinguni?’” 63 Roho ndiye kwa ninyi. 64 Hakuna mtu awezaye kuja kwangu atiaye uzima, mwili haufai kitu. Maneno haya kama asipovutwa na Baba aliyenituma, nami niliyowaambia ni Roho tena ni uzima. 65 Akaendelea kusema, “Hii mtu yeyote aliyemwona Baba isipokuwa yeye ndiyo sababu niliwaambia kwamba hakuna mtu atokaye kwa Mungu, yeye ndiye peke yake awezaye kuja kwangu isipokuwa amejaliwa na aliyemwona Baba. 66 Tangu wakati huo wafuasi wake yeye anayeamini anao uzima wa milele. (aiōnios g166) 67 Hivyo Yesu akawauliza wale wanafunzi wake kumi na wawili, “Je, ninyi pia mnataku kuondoka?” 68 Simoni Petro akamjibu, “Bwana, tuondoke twende kwa nani? Wewe unayo maneno ya uzima wa milele. (aiōnios g166) 69 Tunaamini na kujuwa kuwa wewe ndiye Aliye Mtakatifu wa Mungu.” 70 Ndipo Yesu akajibu, “Je, sikuwachagua ninyi kumi na wawili? Lakini mmoja wenu ni ibilisi.” 71 (Hapa alikuwa anasema juu ya Yuda, mwana wa Simoni Iskariote. Ingawa alikuwa mmoja wa wale kumi na wawili, ndiye ambaye baadaye angemsaliti Yesu.)

7 Baada ya mambo haya, Yesu alikwenda sehemu mbalimbali za Galilaya. Hakutaka kwenda Uyahudi kwa sababu Wayahudi huko walitaka kumuua. 2 Sikukuu ya Vibanda ya Wayahudi ilikuwa imekaribia. 3 Hivyo ndugu zake Yesu wakamwambia, “Ondoka hapa uende

Uyahudi ili wanafunzi Wako wapate kuona mnamtahiri mtoto hata siku ya Sabato. **23** miujiza unayofanya. **4** Mtu anayetaka kujulikana Ikiwa mtoto aweza kutahiriwa siku ya Sabato hafanyi mambo yake kwa siri. Kama unafanya kusudi sheria ya Mose isivunjwe, kwa nini mambo haya, jionyeshe kwa ulimwengu.” **5** Hata mnanikasirikia kwa kumponya mtu mwili wake ndugu zake mwenyewe hawakumwamini. **6** Yesu wote siku ya Sabato? **24** Acheni kuhukumu akawaambia, “Wakati wangu bado haujawadia, mambo kwa jinsi mnavyoona tu, bali hukumuni lakini wakati wenu upo siku zote. **7** Ulimwengu kwa haki.” **25** Ndipo baadhi ya watu wa hauwezi kuwachukia ninyi, lakini unanichukia Yerusalem wakawa wanasema, “Tazameni, mimi kwa sababu ninawashuhudia kwamba huyu si yule mtu wanayetaka kumuua? **26** Mbona matendo yao ni maovu. **8** Ninyi nendeni kwenye yuko hapa anazungumza hadharani na wala Sikuu, lakini mimi sitahudhuria Sikuu hawamwambii neno lolote? Je, inawezekana hii kwa sababu wakati wangu haujawadia.” **9** viongozi wanafahamu kuwa huyu ndiye Kristo? Akiisha kusema hayo, akabaki Galilaya. **10** Lakini **27** Tunafahamu huyu mtu anakotoka, lakini ndugu zake walipokwisha kuondoka kwenda Kristo atakapokuja, hakuna yelete atakayejua kwenye Sikuu, yeye pia alikwenda lakini atokako.” **28** Ndipo Yesu, akaendelea kufundisha kwa siri. **11** Wayahudi walikuwa wakimtafuta Hekaluni, akisema, “Ninyi mnanifahamu na huko kwenye Sikuu na kuulizana, “Yuko kujua nitokako. Mimi sikuja kwa ajili yangu wapi huyu mtu?” **12** Kulikuwa na minong’ono mwenyewe, bali yeye aliyenituma ni wa kweli ilioenea kumhusu Yesu katika umati wa na ninyi hamnjui. **29** Mimi namjua kwa kuwa watu, wakati wengine wakisema, “Ni mtu nimetoka kwake, naye ndiye alinituma.” **30** mwema.” Wengine walikuwa wakisema, “La, Ndipo wakatafuta kumkamata, lakini hakuna yeye anawadanganya watu.” **13** Lakini hakuna mtu yelete aliyethubutu kumshika kwa sababu mtu yelete aliyemsema waziwazi kumhusu kwa saa yake ilikuwa bado haijawadia. **31** Nao watu sababu ya kuwaogopa Wayahudi. **14** Ilipokaribia wengi wakamwamini, wakasema, “Je, Kristo katikati ya Sikuu, Yesu alipanda kwenda atakapokuja, atafanya miujiza mikuu zaidi Hekaluni na kuanza kufundisha. **15** Wayahudi kuliko aliyoifanya mtu huyu?” **32** Mafarisayo wakastaajabia mafundisho yake wakasema, wakasikia watu wakinong’ona mambo kama “Mtu huyu amepataje kujua mambo haya hayo kuhusu Yesu, ndipo wao pamoja na bila kufundishwa?” **16** Ndipo Yesu akawajibu, viongozi wa makuhani wakatuma walini wa “Mafundisho yangu si yangu mwenyewe, bali Hekalu waende kumkamata. **33** Yesu akasema, yanatoka kwake yeye aliyenituma. **17** Mtu yelete “Mimi bado niko pamoja nanyi kwa kitambo akipenda kufanya mapenzi ya Mungu, atajua kidogo, kisha nitarudi kwake yeye aliyenituma. kama mafundisho yangu yanatoka kwa Mungu **34** Mtanitafuta lakini hamtaniona, nami niliko au ninasema kwa ajili yangu mwenyewe. **18** ninyi hamwezi kuja.” **35** Wayahudi wakaulizana Wale wanenao kwa ajili yao wenye hufanya wao kwa wao, “Huyu mtu anataka kwenda hivyo kwa kutaka utukufu wao wenye. Lakini wapi ambako hatuwezi kumfuata? Je, anataka yeye atafutaye utukufu wa yule aliyemtuma kwenda kwa Wayunani ambako baadhi ya ni wa kweli, wala hakuna uongo ndani yake. watu wetu wametawanyikia, akawafundishe **19** Je, Mose hakuwapa ninyi sheria? Lakini Wayunani? **36** Yeye ana maana gani anaposema, hakuna hata mmoja wenu anayeishika hiyo ‘Mtanitafuta lakini hamtaniona,’ na, ‘nami niliko sheria. Kwa nini mnataka kuniua?’” **20** Ule ninyi hamwezi kuja?” **37** Siku ile ya mwisho umati wa watu ukamjibu, “Wewe una pepo ya Sikuu, siku ile kuu, wakati Yesu akiwa mchafu! Ni nani anayetaka kukuua?” **21** amesimama huko, akapaza sauti yake akasema, Yesu akawajibu, “Nimefanya muujiza mmoja “Kama mtu yelete anaona kiu na aje kwangu na nyote mkastaajabu. **22** Lakini kwa kuwa anywe. **38** Yelete aniaminiye mimi, kama Mose aliwaamuru tohara (ingawa kwa kweli Maandiko yasemavyo, vijito vya maji ya uzima haikutoka kwa Mose bali kwa baba zenu wakuu), vitatiririka ndani mwake.” **39** Yesu aliposema

haya alimaanisha Roho Mtakatifu ambaye wote Yesu akainama akaanza kuandika ardhini kwa waliomwamini wangempokea, kwani mpaka kidole chake. **7** Walipoendelea kumuulizaauliza wakati huo, Roho alikuwa hajatolewa, kwa kuwa akainuka, akawaambia, “Kama kuna mtu yeyote Yesu alikuwa bado hajatukuzwa. **40** Waliposikia mionganoni mwenu ambaye hana dhambi na maneno hayo, baadhi ya watu mionganoni mwa awe wa kwanza kumtupia jiwe.” **8** Akainama ule umati wakasema, “Hakika huyu ndiye yule tena na kuandika ardhini. **9** Waliposikia haya, Nabii.” **41** Wengine wakasema, “Huyu ndiye wakaanza kuondoka mmoja mmoja, wakianzia Kristo!” Lakini wengine wakaauliza, “Je, Kristo wazee, hadi Yesu akabaki peke yake na yule kwao ni Galilaya? **42** Je, Maandiko hayasemi mwanamke akiwa amesimama mbele yake. **10** kwamba Kristo atakuja kutoka jamaa ya Daudi Yesu akainuka na kumwambia, “Wako wapi na kutoka Bethlehemu, mji alioishi Daudi?” wale waliokuwa wanakuhukumu kuwa mwenye **43** Kwa hiyo watu wakagawanyika kwa ajili hatia?” **11** Yule mwanamke akajibu, “Hakuna ya Yesu. **44** Baadhi yao walitaka kumkamata, hata mmoja Bwana.” Yesu akamwambia, lakini hakuna aliyethubutu kumgusa. **45** “Hata mimi sikuhukumu. Nenda zako, kuanzia Hatimaye wale walinzi wa Hekalu wakarudi sasa usitende dhambi tena.”] **12** Kisha Yesu kwa viongozi wa makuhani na Mafarisayo akasema nao tena akawaambia, “Mimi ni waliokuwa wamewtuma ili kumkamata Yesu, nuru ya ulimwengu. Mtu yeyote akinifuata wakaaulizwa, “Mbona hamkumkamata?” **46** hatatembea gizani kamwe, bali atakuwa na Wale walinzi wakajibu, “Kamwe hajanera mtu nuru ya uzima.” **13** Mafarisayo wakamwambia, yeyote kama ye ye anenavyo.” **47** Mafarisayo “Ushuhuda wako haukulaliki kwa kuwa wakajibu, “Je, nanyi pia mmedanganyika? **48** Je, unajishuhudia mwenyewe.” **14** Yesu akawajibu, kuna kiongozi yeyote au mmoja wa Mafarisayo “Hata kama najishuhudia mwenyewe, ambaye amemwamini? **49** Lakini huu umati wa ushuhuda wangu ni kweli kwa sababu najua watu wasiojua Sheria ya Mose, wamelaaniwa.” **50** nilikotoka na ninakokwenda. Lakini ninyi Ndipo Nikodemo, yule aliyejkuwa amemwendea hamjui nilikotoka wala ninakokwenda. **15** Yesu siku moja usiku, ambaye alikuwa mmoja Ninyi mnahukumu kwa kufuata vipimo vya wao akauliza, **51** “Je, sheria zetu zinaturuhusu kibinadamu, mimi simhukumu mtu yeyote. kumhukumu mtu kabla ya kumsikiliza na **16** Lakini hata kama nikihukumu, uamuzi kufahamu alilotenda?” **52** Wakamjibu, “Je, wewe wangu ni sahihi kwa sababu sitoi hukumu pia unatoka Galilaya? Chunguza nawe utaona yangu peke yangu, bali niko pamoja na Baba, kwamba hakuna nabii atokae Galilaya!” [**53** alienituma. **17** Imeandikwa katika Sheria Kisha wakaondoka, kila mtu akarudi nyumbani yenu kwamba, ushahidi wa watu wawili ni thabit. **18** Mimi najishuhudia mwenyewe, naye Baba alienituma hunishuhudia.” **19** Ndipo wakamuuliza, “Huyo Baba yako yuko wapi?” Yesu akawajibu, “Ninyi hamnfahamu mimi ni nani, wala hammfahamu Baba yangu. Kama mnjenifahamu mimi, mnjemfahamu na Baba yangu.” **20** Yesu alisema maneno haya alipokuwa akifundisha katika chumba cha hazina Hekaluni. Lakini hakuna mtu aliyemkamata kwa kuwa saa yake ilikuwa haijawadia. **21** Yesu akawaambia tena, “Ninaenda zangu, nanyi mtanitafuta, lakini mtakufa katika dhambi zenu. Niendako mimi ninyi hamwezi kuja.” **22** Ndipo wale Wayahudi wakasema, “Je, atajiu? Je, hii ndiyo sababu amesema, ‘Niendako mimi

8 Lakini Yesu akaenda katika Mlima wa Mizeituni. **2** Alfajiri na mapema Yesu akaja tena Hekaluni, watu wote wakakusanyika, akakaa akaanza kuwafundisha. **3** Walimu wa sheria na Mafarisayo wakamleta mwanamke mmoja aliyefumaniwa akizini. Wakamsimamisha katikati ya umati wa watu wote. **4** Wakamwambia Yesu, “Mwalimu, huyu mwanamke amekutwa akizini. **5** Katika sheria, Mose alituamuru kuwapiga kwa mawe wanawake wa namna hii, mpaka wafe. Sasa wewe wasemaje?” **6** Walimuuliza swalii hili kama mtego ili wapate sababu ya kumshtaki. Lakini

ninyi hamwezi kuja?" 23 Akawaambia, "Ninyi Mungu, Abrahamu hakufanya jambo la namna mmetoka chini, mimi nimetoka juu. Ninyi ni hii. 41 Ninyi mnafanya mambo afanyayo baba wa ulimwengu huu, mimi si wa ulimwengu yenu." Wakamjibu, "Sisi hatukuzaliwa kwa huu. 24 Niliwaambia kuwa mtakufa katika uzinzi. Tunaye Baba mmoja, Mungu pekee." 42 dhambi zenu, kwa maana msipoamini ya Yesu akawaambia, "Kama Mungu angekuwa kwamba 'Mimi Ndiye,' mtakufa katika dhambi Baba yenu, mnjenipenda, kwa maana nilitoka zenu." 25 Wakamuuliza, "Wewe ni nani?" Naye kwa Mungu na sasa niko hapa. Sikuja kwa Yesu akawajibu, "Mimi ndiye yule ambaye ajili yangu mwenyewe, ila ye ye alinituma. 43 nimetuwa nikiwaambia tangu mwanzo. 26 Nina Kwa nini hamwelewi ninayowaambia? Ni kwa mambo mengi ya kusema juu yenu na mengi ya sababu hamwezi kusikia nisemacho. 44 Ninyi ni kuwahukumu. Lakini ye ye aliyenituma ni wa watoto wa baba yenu ibilisi, nanyi mnataka kweli, nami nanena na ulimwengu niliyoyasikia kutimiza matakwa ya baba yenu. Yeye alikuwa kutoka kwake." 27 Hawakuelewa kuwa alikuwa muuaji tangu mwanzo, wala hakushikana na akiwaambia juu ya Baba yake wa Mbinguni. kweli maana hamna kweli ndani yake. Asemapo 28 Kisha Yesu akawaambia, "Mtakapokwisha uongo husema yaliyo yake mwenyewe kwa kumwinua juu Mwana wa Adamu, ndipo maana ye ye ni mwongo na baba wa huo mtakapojuwa kuwa, 'Mimi ndiye yule niliyesema uongo. 45 Lakini kwa sababu nimewaambia na kwamba mimi sitendi jambo lolote peke kweli hamkuniamini! 46 Je, kuna ye yote yangu bali ninasema yale tu arnbayo Baba mionganii mwenu aezaye kunithibitisha kuwa yangu amenifundisha. 29 Yeye aliyenituma yu mwenye dhambi? Kama nawaambia yaliyo pamoja nami, hajaniacha, kwa kuwa siku zote kweli, mbona hamniamini? 47 Yeye atokaye kwa nafanya mapenzi yake.'" 30 Wengi waliomsikia Mungu husikia kile Mungu asemacho. Sababu Yesu akisema maneno haya wakamwamini. ya ninyi kutosikia ni kwa kuwa hamtokani 31 Kisha Yesu akawaambia wale Wayahudi na Mungu." 48 Wayahudi wakamjibu Yesu, waliomwamini, "Kama mkidumu katika maneno "Je, hatuko sahihi tunaposema ya kwamba yangu, mtakuwa wanafunzi wangu kweli wewe ni Msamaria na ya kwamba una pepo kweli. 32 Ndipo mtaijua kweli nayo kweli mchafu?" 49 Yesu akawajibu, "Mimi sina itawaweka huru." 33 Wao wakamjibu, "Sisi tu pepo mchafu, bali ninamheshimu Baba yangu, wazao wa Abrahamu, nasi hatujawa watumwa nanyi mmanidharau. 50 Lakini mimi sitafuti wa mtu ye yote. Wawezaje kusema kwamba utukufu wangu mwenyewe, bali yuko anayetaka tutawekwa huru?" 34 Yesu akajibu, "Amin, amin kunitukuza, naye ndiye mwamuzi. 51 Amin, nawaambia, kila atendaye dhambi ni mtumwa amin nawaambia, mtu ye yote akilitii neno wa dhambi. 35 Mtumwa hakai nyumbani langu hataona mauti milele." (aiōn g165) 52 anakotumika siku zote, lakini mwana hukaa Ndipo Wayahudi wakamwambia, "Sasa tumejua nyumbani daima. (aiōn g165) 36 Hivyo Mwana kwamba una pepo mchafu. Ikiwa Abrahamu akiawaweka huru mtakuwa huru kweli kweli. 37 alikufa na vivyo hivyo manabii, nawe unasesma Ninajua ya kuwa ninyi ni wazao wa Abrahamu, 'Mtu akitii neno langu hatakuwa milele.' (aiōn lakini mnatafuta wasaa wa kuniua kwa sababu g165) 53 Je, wewe ni mkuu kuliko baba yetu ndani yenu hamna nafasi ya neno langu. 38 Abrahamu ambaye alikufa na manabii ambaio Ninasema yale niliyoyaona mbele za Baba nao pia walikufa? Hivi wewe unajifanya kuwa yangu, nanyi inawapa kufanya yale mliyosikia nani?" 54 Yesu akawajibu, "Kama nikijitokuza kutoka kwa baba yenu." 39 Wakajibu, "Baba utukufu wangu hauna maana. Baba yangu, yetu ni Abrahamu." Yesu akawaambia, "Kama huyo ambaye ninyi mnadai kuwa ni Mungu mngekuwa wazao wa Abrahamu mngefanya wenu, ndiye anitukuzaye mimi. 55 Ingawa mambo yale aliyofanya Abrahamu. 40 Lakini hamkumjua, mimi ninamjua. Kama ningesema sasa ninyi mnatafuta kuniua, mtu ambaye simjui, ningekuwa mwongo kama ninyi, lakini nimewaambia kweli ile niliyosikia kutoka kwa mimi ninamjua na ninaliti neno lake. 56 Baba

yenu Abrahamu alishangilia kwamba angaliiona “Alinipaka tope kwenye macho yangu, nikanawa siku yangu, naye akaiona na akafurahi.” **57** na sasa ninaona.” **16** Baadhi ya Mafarisayo Wayahudi wakamwambia, “Wewe hujatimiza wakasema, “Huyu mtu hatoki kwa Mungu, hata miaka hamsini, wewe wasema umemwona kwa sababu hashiki Sabato.” Lakini wengine Abrahamu?” **58** Yesu akawaambia, “Amin, amin wakasema, “Awezaje mtu mwenye dhambi nawaambia, kabla Abrahamu hajakuwako, kufanya miujiza kama hii?” Wakagawanyika. **17** ‘Mimi niko.’” **59** Ndipo wakaokota mawe ili Hivyo wakamwambia tena yule mtu aliyejkuwa kumpiga, lakini Yesu akajificha, naye akatoka kipofu, “Wewe ndiwe uliyefumbuliwa macho, wasemaje kuhusu mtu huyo?” Maana macho yako ndiyo yaliyofumbuliwa. Yeye akawajibu, “Yeye ni nabii.” **18** Wale Wayahudi hawakuamini ya kuwa mtu huyo alikuwa kipofu, akapata kuona, mpaka walipowaita wazazi wake. **19** Wakawauliza, “Je, huyu ni mtoto wenu, ambaye mnasema alizaliwa kipofu? Imekuwaje basi sasa anaona?” **20** Wazazi wake wakajibu, “Tunajua ya kuwa huyu ni mtoto wetu na ya kuwa alizaliwa kipofu. **21** Lakini sisi hatujui ni kwa jinsi gani kwamba sasa anaona, wala hatujui ni nani aliyemfungua macho yake. Muulizeni, yeye ni mtu mzima na anaweza kujeleza mwenyewe.” **22** Wazazi wake walisema hivi kwa sababu waliwaogopa Wayahudi kwani walikuwa wamekubaliana kuwa mtu yejote atakayemkiri Yesu kuwa ndiye Kristo atafukuzwa kutoka sinagogi. **23** Kwa hiyo wazazi wake wakasema, “Yeye ni mtu mzima. Muulizeni.” **24** Hivyo kwa mara ya pili wakamwita yule aliyejkuwa kipofu, nao wakamwambia, “Mpe Mungu utukufu! Sisi tunafahamu kuwa mtu huyu aliyejuponya ni mwenye dhambi.” **25** Akawajibu, “Mimi sijui kama yeye ni mwenye dhambi. Lakini jambo moja ninalojua, nilikuwa kipofu na sasa anaona.” **26** Wakamuuliza, “Alikufanya nini? Aliyafumbuaje macho yako?” **27** Akawajibu, “Tayari nimekwisha kuwaambia, nanyi hamtaki kuniskiliza. Mbona mnataka kusikia tena? Je, ninyi nanyi mnataka kuwa wanafunzi wake?”

28 Ndipo wakamtukana na kusema, “Wewe ndiwe mwanafunzi wake, Sisi ni wanafunzi wa Mose. **29** Tunajua kwamba Mungu alisema na Mose, lakini kwa habari ya mtu huyu hatujui atokako.” **30** Yule mtu akawajibu, “Hili ni jambo la ajabu! Hamjui anakotoka, naye amenifungua macho yangu! **31** Tunajua ya kuwa Mungu hawasikilizi wenye dhambi, lakini huwasikiliza wote wanaomcha na kumtii.

9 Yesu alipokuwa akipita, akamwona mtu aliyejkuwa kipofu tangu kuzaliwa. **2** Wanafunzi wake wakamuuliza, “Rabi, ni nani aliyetenda dhambi, ni huyu mtu au wazazi wake hata azaliwe kipofu?” **3** Yesu akawajibu, “Huyu mtu wala wazazi wake hawakutenda dhambi. Alizaliwa kipofu ili kazi za Mungu zidhihirishwe katika maisha yake. **4** Yanipasa kuzifanya kazi zake yeye aliyenituma wakati bado ni mchana, kwa kuwa usiku waja ambapo hakuna mtu awezaye kufanya kazi. **5** Wakati niko ulimwenguni, mimi ni nuru ya ulimwengu.” **6** Baada ya kusema haya, akatema mate ardhini, akatengeneza tope kwa mate na kumpaka yule mtu kipofu machoni. **7** Kisha akamwambia, “Nenda ukanawe katika bwawa la Siloamu.” (Siloamu maana yake ni aliyetumwa.) Ndipo yule kipofu akaenda, akanawa, naye akarudi akiwa anaona. **8** Majirani zake na wale wote waliokuwa wamemwona hapo awali akiombaomba wakaanza kuuliza, “Je, huyu si yule aliyejkuwa akiketi akiombaomba?” **9** Wengine wakasema, “Ndiye.” Wengine wakasema, “Siye, bali wamefanana.” Lakini yeye akawaambia, “Mimi ndiye.” **10** Wakamuuliza, “Basi macho yako yaliyofumbuliwaje?” **11** Yeye akawajibu, “Yule mtu aitwaye Yesu alitengeneza tope, akanipaka machoni mwangu, naye akaniambia nenda ukanawe katika Bwawa la Siloamu, ndipo nikanawa nami nikapata kuona!” **12** Wale wakamuuliza, “Yeye huyo mtu yuko wapi?” Akawajibu, “Sijui.” **13** Wakamleta kwa Mafarisayo yule mtu aliyejkuwa kipofu hapo awali. **14** Basi siku hiyo Yesu alipotengeneza tope na kuyafungua macho ya huyo mtu ilikuwa Sabato. **15** Mafarisayo nao wakaanza kumuuliza alivyopata kuponywa. Naye akawaambia,

32 Tangu zamani hatujasikia kwamba mtu kisha wawe nao tele. **11** “Mimi ndimi mchungaji amemponya yejote aliyezaliwa kipofu. (aiōn mwema. Mchungaji mwema huutoa uhai wake g165) **33** Kama huyu mtu hakutoka kwa Mungu, kwa ajili ya kondoo. **12** Mtu wa kuajiriwa asingeweza kufanya lolote.” **34** Wao wakamjibu, sio mchungaji mwenye kondoo. Amwonapo “Wewe ulizaliwa katika dhambi kabisa, nawe mbwa mwitu akija, yeye hukimbia na kuwaacha unajaribu kutufundisha?” Wakamfukuza atoke kondoo. Naye mbwa mwitu hulishambulia kundi nje. **35** Yesu aliposikia kuwa wamemfukuzia na kulitawanya. **13** Yeye hukimbia kwa sababu nje yule mtu aliyemfumbua macho, alimkuta ameajiriwa wala hawajali kondoo. **14** “Mimi akamuuliza, “Je, unamwamini Mwana wa ndimi mchungaji mwema. Ninawajua kondoo Adamu?” **36** Yule mtu akamjibu, “Yeye ni nani, wangu nao kondoo wangu wananjua. **15** Kama Bwana? Niambie ili nipate kumwamini.” **37** vile Baba anavyonjua mimi, nami ninavyomjua Yesu akamjibu, “Umekwisha kumwona, naye Baba, nami nautoa uhai wangu kwa ajili ya anayezungumza nawe, ndiye.” **38** Yule mtu kondoo. **16** Ninao kondoo wengine ambao si akasema, “Bwana, naamini.” Naye akamwabudu. wa zizi hili, inanipasa kuwaleta, nao wataisikia **39** Yesu akasema, “Nimekuja ulimwenguni humu sauti yangu, hivyo patakuwa na kundi moja na kwa ajili ya kuhukumu, ili wale walio vipofu mchungaji mmoja. **17** Baba yangu ananipenda wapate kuona, nao wale wanaona, wawe kwa kuwa ninautoa uhai wangu ili niupate tena. vipofu.” **40** Baadhi ya Mafarisayo waliokuwa **18** Hakuna mtu aniondoleaye uhai wangu, bali karibu naye wakamsikia na kumwambia, “Je, ninautoa kwa hiari yangu mwenywewe. Ninao kweli sisi ni vipofu?” **41** Yesu akawajibu, uwezo wa kuutoa uhai wangu na pia ninao “Kama mngekuwa vipofu kweli, msingekuwa uwezo wa kuutwaa tena. Amri hii nimepewa na na hatia ya dhambi, lakini kwa kuwa mnasema, Baba yangu.” **19** Kwa maneno haya Wayahudi waligawanyika. **20** Wengi wao wakasema, “Huyu amepagawa na pepo mchafu, naye amechanganyikiwa.” **21** Wengine wakasema, “Haya si maneno ya mtu aliyepagawa na pepo mchafu. Je, pepo mchafu aweza kufungua macho ya kipofu?” **22** Wakati huo ilikuwa Sikukuu ya Kuwekwa wakfu kwa Hekalu huko Yerusalem, nao ulikuwa wakati wa majira ya baridi. **23** Naye Yesu alikuwa akitembea ndani ya Hekalu katika ukumbi wa Solomoni. **24** Wayahudi wakamkusanyikia wakamuuliza, “Utatuweka katika hali ya mashaka mpaka lini? Kama wewe ndiye Kristo tuambie waziwazi.” **25** Yesu akawajibu, “Nimewaambia, lakini hamwamini. Mambo ninayoyatenda kwa jina la Baba yangu yananihuhudia. **26** Lakini hamwamini, kwa sababu ninyi si wa kundi la kondoo wangu. **27** Kondoo wangu huisikia sauti yangu nami nawajua, nao hunifuata, **28** nami ninawapa uzima wa milele, hawataangamia kamwe wala hakuna mtu atakayewapokonya kutoka mikono yangu. (aiōn g165, aiōnios g166) **29** Baba yangu aliyenipa hawa ni mkuu kuliko wote na hakuna awezaye kuwapokonya kutoka mikononi mwake. **30** Mimi na Baba yangu

10 “Amin, amin nawaambia, yeye asiyeingia katika zizi la kondoo kwa kupitia kwenye lango, lakini akwea kuingia ndani kwa njia nyingine, ni mwizi na mnyang’anyi. **2** Yeye anayeingia kwa kupitia kwenye lango ndiye mchungaji wa kondoo. **3** Mlinzi humfungulia lango na kondoo huisikia sauti yake. Huwaita kondoo wake kwa majina yao na kuwatoa nje ya zizi. **4** Akiisha kuwatoa wote nje, hutangulia mbele yao na kondoo humfuata kwa kuwa wanajua sauti yake. **5** Lakini kondoo hawatamfuata mgeni bali watamkimbia, kwa sababu hawaijui sauti ya mgeni.” **6** Yesu alitumia mfano huu, lakini wao hawakuelewa hayo aliyokuwa akiwaambia. **7** Kwa hiyo Yesu akasema nao tena akawaambia, “Amin, amin nawaambia, mimi ndimi lango la kondoo. **8** Wote walionitangulia ni wevi na wanyang’anyi, lakini kondoo hawakuwasikia. **9** Mimi ndimi lango, yejote anayeingia zizini kwa kupitia kwangu ataokoka, ataingia na kutoka, naye atapata malisho. **10** Mwizi huja ili aibe, kuua na kuangamiza. Mimi nimekuja ili wapate uzima

tu umoja.” **31** Kwa mara nyingine Wayahudi aliendelea kukawia huko alikokuwa kwa siku wakainua mawe ili wampige nayo, **32** lakini mbili zaidi. **7** Ndipo akawaambia wanafunzi Yesu akawaambia, “Nimewaonyesha miujiza wake, “Haya, turudi Uyahudi.” **8** Wanafunzi mingi mikubwa kutoka kwa Baba yangu. Ni wake wakamwambia, “Rabi, Wayahudi walikuwa ipi katika hiyo mnataka kunipiga mawe?” wanataka kukupiga mawe, nawe unataka kurudi **33** Wayahudi wakamjibu, “Hatukupigi mawe huko?” **9** Yesu akawajibu, “Si kuna saa kumi kwa sababu ya mambo mema uliyotenda, na mbili za mchana katika siku moja? Wala bali ni kwa kuwa umekufuru. Wewe ingawa watermbeao mchana hawawezi kujikwaa kwa ni mwanadamu unajifanya kuwa Mungu.” maana wanaona nuru ya ulimwengu huu. **10** **34** Yesu akawajibu, “Je, haikuandikwa katika Lakini wale watembeao usiku hujikwaa kwa Sheria ya kwamba, ‘Nimesema kuwa, ninyi ni sababu hakuna nuru ndani yao.’ **11** Baada ya miungu?” **35** Kama aliwaita ‘miungu,’ wale ambao kusema haya, Yesu akawaambia, “Rafiki yetu neno la Mungu liliwafikia, nayo Maandiko Lazaro amelala, lakini naenda kumwamsha.” hayawee kutanguka, **36** je, mwawezaje kusema **12** Wanafunzi wakamwambia, “Bwana, kama kwamba yule ambaye Baba amemweka wakfu na amelala usingizi ataamka.” **13** Hata hivyo, Yesu kumtuma ulimwenguni anakufuru, kwa sababu alikuwa anazungumzia kuwa Lazaro amekufa, nilisema, ‘Mimi ni Mwana wa Mungu?’ **37** Ikiwa lakini wanafunzi wake hawakuelewa, walidhani sifanyi kazi za Baba yangu, basi msiniamini, kwamba anasema Lazaro amelala usingizi tu. **14** **38** lakini ikiwa nazifanya kazi za Mungu, hata Kwa hiyo Yesu akawaambia waziwazi, “Lazaro kama hamniamini mimi ziaminini hizo kazi, amekufa. **15** Hata hivyo nafurahi kwa kuwa ili mpate kujuwa na kuelewa kwamba Baba yu sikuwepo huko kabla ya Lazaro kufa, ili mpate ndani yangu, nami ndani yake.” **39** Ndipo kuamini. Lakini sasa twendeni kwake.” **16** wakajaribu kumkamata kwa mara nyingine, Tomaso aliyeitwa Pacha akawaambia wanafunzi lakini akaponyoka kutoka mikononi mwao. **40** wenzake, “Sisi nasi twendeni tukafe pamoja Akaenda tena ng’ambo ya Mto Yordani mpaka naye.” **17** Yesu alipowasili huko alikuta Lazaro mahali pale ambapo Yohana alikuwa akibatiza amekuwa kaburini siku nne. **18** Basi Bethania hapo awali, naye akakaa huko. **41** Watu wengi ulikuwa karibu na Yerusalem umbali wa wakamjia, nao wakawa wakisema, “Yohana karibu maili mbili, **19** na Wayahudi wengi hakufanya muujiza wowote, lakini kila jambo walikuwa wamekuja kuwafariji Martha na Maria alilosema kumhusu huyu mtu ni kweli.” **42** Nao kwa ajili ya kufiwa na ndugu yao. **20** Martha wengi wakamwamini Yesu huko.

11 Basi mtu mmoja jina lake Lazaro alikuwa mgonjwa. Yeye alikuwa akiishi Bethania kijiji cha Maria na Martha dada zake. **2** Huyu Maria, ambaye Lazaro kaka yake alikuwa mgonjwa, ndiye yule ambaye alimpaka Bwana mafuta na kuifuta miguu yake kwa nywele zake. **3** Hivyo hawa dada wawili walituma ujumbe kwa Yesu kumwambia, “Bwana, yule umpedaye ni mgonjwa.” **4** Lakini Yesu aliposikia hayo, akasema, “Ugonjwa huu hautaleta mauti bali umetokea ili kudhihirisha utukufu wa Mungu, ili Mwana wa Mungu apate kutukuzwa kutokana na ugonjwa huu.” **5** Pamoja na hivyo, ingawa Yesu aliwapenda Martha, Maria na Lazaro ndugu yao, **6** baada ya kusikia kwamba Lazaro ni mgonjwa,

aliposikia kwamba Yesu anakuja, alitoka kwenda kumlaki, ila Maria alibaki nyumbani. **21** Martha akamwambia Yesu, “Bwana, kama ungalikuwa hapa, ndugu yangu hangalikufa. **22** Lakini sasa ninajua kuwa chochote utakachomwomba Mungu, atakupa.” **23** Yesu akamwambia, “Ndugu yako atafufuka.” **24** Martha akamjibu, “Ninajua ya kuwa atafufuka wakati wa ufufuo wa wafu siku ya mwisho.” **25** Yesu akamwambia, “Mimi ndiye huo ufufuo na uzima. Yeye aniaminiye mimi, hata akifa atakuwa anaishi **26** na yeoyote aishie na kuniamini hatakuwa kabisa hata milele. Je, unasadiki haya?” (aiōn g165) **27** Martha akamwambia, “Ndiyo Bwana, ninaamini ya kuwa wewe ndiwe Kristo, Mwana wa Mungu, yeye ajaye ulimwenguni.” **28** Baada ya kusema haya Martha alikwenda, akamwita Maria dada

yake faraghani na kumwambia, "Mwalimu yuko yao wakaenda kwa Mafarisayo na kuwaambia hapa anakuuta." **29** Maria aliposikia hivyo, mambo Yesu aliyooyafanya. **47** Kwa hiyo viongozi akaondoka upesi akaenda mpaka alipokuwa wa makuhani na Mafarisayo wakaita mukutano Yesu. **30** Yesu alikuwa hajaingia kijijini, bali wa baraza. Wakaulizana, "Tufanyeje? Huyu mtu alikuwa bado yuko mahali pale alipokutana na anafanya ishara nyingi. **48** Kama tukimwacha Martha. **31** Wale Wayahudi waliokuwa pamoja aendelee hivi, kila mtu atamwamini, nao na Maria nyumbani wakimfariji walipoona Warumi watakuja na kupaharibu mahali petu ameondoka haraka na kutoka nje, walimfuata patakatifu na taifa letu." **49** Mmoja wao aliyeitwa wakidhani ya kwamba alikuwa anakwenda kule Kayafa, ambaye alikuwa kuhanini mkuu mwaka kaburini kulilia huko. **32** Maria alipofika mahali huo, akasema, "Ninyi hamjui kitu chochote! pale Yesu alipokuwa, alipiga magoti miguuni **50** Hamjui kwamba ni afadhali mtu mmoja afe Pake na kusema, "Bwana, kama ungalikuwa kwa ajili ya watu, kuliko taifa lote liangamie?" hapa, ndugu yangu hangalikufa." **33** Yesu **51** Hakusema haya kutokana na mawazo yake alipomwona Maria akilia na wale Wayahudi mwenyewe bali kama kuhanini mkuu mwaka waliokuja pamoja naye pia wakilia, Yesu alisikia huo, alitabiri kuwa Yesu angelikufa kwa ajili uchungu moyoni, akafadhaika sana. **34** Akauliza, ya taifa la Wayahudi, **52** wala si kwa ajili "Mmemweka wapi?" Wakamwambia, "Bwana, ya taifa hilo pekee, bali pia kwa ajili ya njoo upaone." **35** Yesu akalia machozi. **36** watoto wa Mungu waliotawanyika, ili kuwaleta Ndipo Wayahudi wakasema, "Tazama jinsi pamoja na kuwafanya wawe wamoja. **53** Hivyo alivyompenda Lazar!" **37** Lakini wengine tangu siku hiyo wakawa wanafanya mipango wakasema, "Je, yule aliyefungua macho ya ili wamuue Yesu. **54** Kwa hiyo Yesu akawa kipofu, hakuweza kumfanya na huyu asife?" **38** hatembe hadharani mionganini mwa Wayahudi, Yesu kwa mara nyingine akiwa amefadhaika bali alijitenga akaenda sehemu ilio karibu na sana, akafika penye kaburi. Hilo kaburi lilikuwa jangwa kwenye kijiji kiitwacho Efraimu. Akakaa pango ambalo jiwe lilikuwa limewekwa kwenye huko na wanafunzi wake. **55** Basi Pasaka ya ingilio lake. **39** Yesu akasema, "Liondoeni Wayahudi ilipokuwa imekaribia, watu wengi hilo jiwe." Martha ndugu yake yule aliyekuwa walitoka vijijini wakaenda Yerusalem kabla amekufa akasema, "Lakini Bwana, wakati huu ya Pasaka ili wakajitakase. **56** Watu wakawa atakuwa ananuka kwani amekwisha kuwa wanamtafuta Yesu, nao waliposimama kwenye kaburini siku nne." **40** Yesu akamwambia, eneo la Hekalu waliulizana, Je, mtu huyu "Sikukuambia kwamba kama ukiamini utauona hatakuja kamwe kwenye Sikukuu? **57** Viongozi utukufu wa Mungu?" **41** Kwa hiyo wakaliondoa wa makuhani na Mafarisayo walikuwa wametoa lile jiwe kutoka kaburini. Yesu akainua macho amri kuwa ye yeyote atakayejua mahali Yesu aliko, yake juu akasema, "Baba, ninakushukuru kwa lazima atoe taarifa ili wapate kumkamata.

12 Siku sita kabla ya Pasaka, Yesu alikwenda Bethania mahali ambako Lazaro aliyekuwa amefufuliwa na Yesu alikuwa anaishi. **2** Wakaanda karamu kwa heshima ya Yesu. Martha akawahudumia wakati Lazaro alikuwa mionganini mwa waliokaa mezani pamoja na Yesu. **3** Kisha Maria akachukua chupa ya painti moja yenyе manukato ya nardo safi ya thamani kubwa, akayamimina miguuni mwa Yesu na kuifuta kwa nywele zake. Nyumba nzima ikajaa harufu nzuri ya manukato. **4** Ndipo Yuda Iskariote mwana wa Simoni, mmoja

wa wale wanafunzi ambaye ndiye angemsaliti “Tungependa kumwona Yesu.” 22 Filipo Yesu, akasema, 5 “Kwa nini manukato haya akaenda akamweleza Andrea, nao wote wawili hayakuuzwa kwa dinari 300 na fedha hizo wakamwambia Yesu. 23 Yesu akawajibu, “Saa wakapewa maskini?” 6 Yuda alisema hivi si imewadia ya Mwana wa Adamu kutukuzwa. kwa kuwa aliwajali maskini, bali kwa kuwa 24 Amin, amin nawaambia, mbegu ya ngano alikuwa mwizi, kwani ndiye alikuwa akitunza isipoanguka ardhini na kufa, hubakia kama mfuko wa fedha akawa anaiba kile kilichowekwa mbegu peke yake. Lakini ikifa huzaa mbegu humo. 7 Yesu akasema, “Mwacheneni Aliyanuna nydingi. 25 Mtu yejete anayependa maisha yake manukato hayo ili ayaweke kwa ajili ya siku atayapoteza, naye ayachukiaye maisha yake ya maziko yangu. 8 Maskini mtakuwa nao siku katika ulimwengu huu atayaokoa hata kwa zote, lakini mimi hamtakuwa nami siku zote.” 9 uzima wa milele. (aiōnios g166) 26 Mtu yejete Umati mkubwa wa Wayahudi walipojua kwamba akinitumikia lazima anifuate, nami mahali Yesu alikuwa huko Bethania, walikuja si tu nilipo ndipo mtumishi wangu atakapokuwa. kwa ajili ya Yesu, lakini pia kumwona Lazaro Mtu akinitumikia, Baba yangu atamheshimu. 27 ambaye Yesu alikuwa amemfufua. 10 Kwa hiyo “Sasa roho yangu imefadhaika sana. Niseme viongozi wa makuhani wakafanya mpango wa nini? ‘Baba, niokoe katika saa hii.’ Lakini ni kumuua Lazaro pia, 11 kwa kuwa kutokana na kwa kusudi hili nimeufikia wakati huu. 28 Baba, habari za kufufuliwa kwake Wayahudi wengi litukuze jina lako.” Ndipo ikaja sauti kutoka walikuwa wanamwenda Yesu na kumwamini. mbinguni, “Nimelitukuza, nami nitalitukuza 12 Siku iliyofuata umati mkubwa uliokuwa tena.” 29 Ule umati wa watu uliokuwa mahali umekuja kwenye Sikukuu walisisikia kwamba pale uliisikia nao ukasema, “Hiyo ni sauti ya Yesu angekuja Yerusalem. 13 Basi wakachukua radi,” wengine wakasema, “Malaika ameongea matawi ya mitende, wakatoka kwenda kumlaki, naye.” 30 Yesu akawaambia, “Sauti hii imesikika huku wakipaza sauti wakisema, “Hosana!” kwa faida yenu, wala si kwa faida yangu. 31 “Amebarikiwa yeje ajaye kwa Jina la Bwana!” Sasa ni saa ya hukumu kwa ajili ya ulimwengu “Amebarikiwa Mfalme wa Israeli!” 14 Yesu huu, sasa mkuu wa ulimwengu huu atatupwa akamkuta mwana-punda akampanda, kama nje. 32 Lakini mimi, nikiinuliwa kutoka nchi, ilivyoandikwa, 15 “Usiogope, Ewe binti Sayuni; nitawavuta watu wote waje kwangu.” 33 tazama, Mfalme wako anakuja, amepanda Yesu aliyasema haya akionyesha ni kifo gani mwana-punda!” 16 Wanafunzi wake Yesu atakachokufa. 34 Ule umati wa watu ukapiga mwanzoni hawakuelewa mambo haya, lakini kelele ukasema, “Tumesikia kutoka Sheria Yesu alipotukuzwa, ndipo walipokumbuka kuwa mambo haya yalikuwa yameandikwa kwa ajili yake na alitendewa yeje. 17 Wale waliokuwepo juu?” Huyu ‘Mwana wa Adamu’ ni nani?” (aiōn wakati Yesu alipomwita Lazaro kutoka kaburini 9165) 35 Ndipo Yesu akawaambia, “Bado kitambo na kumfufua kutoka kwa wafu, waliendelea kidogo nuru ingalipo pamoa nanyi. Enendeni kushuhudia. 18 Ni kwa sababu pia walikuwa maadamu mna nuru, msije mkakumbwa na giza. wamesikia kwamba alikuwa ametenda muujiza Mtu anayetembea gizani hajui anakokwenda. huu ndiyo maana umati wa watu ukaenda 36 Wekeni tumaini lenu katika nuru hiyo ili kumlaki. 19 Hivyo Mafarisayo walipoona hayo mpati kuwa wana wa nuru.” Baada ya kusema wakaambiana, “Mnaona, hamwezi kufanya haya, Yesu aliondoka, akajificha wasimwone. lolote. Angalieni, ulimwengu wote unamfuata 37 Hata baada ya Yesu kufanya miujiza hii yeje!” 20 Basi palikuwa Wayunani fulani yote mbele yao, bado hawakumwamini. 38 Hili mionganini mwa wale waliokuwa wamekwenda lilikuwa ili kutimiza lile neno la nabii Isaya kuabudu wakati wa Sikukuu. 21 Hawa wakamjia lililosema: “Bwana, ni nani aliyeamini ujumbe Filipo, ambaye alikuwa mwenyeji wa Bethsaida wetu, na mkono wa Bwana umefunuliwa kwa huko Galilaya, wakiwa na ombi. Wakamwambia, nani?” 39 Kwa hivyo hawakuamini, kwa sababu

Isaya anasema mahali pengine: **40** “Amewafanya wake miguu na kuikausha kwa kile kitambaa vipofu, na kuifanya miyo yao kuwa migumu, alichokuwa amejifunga kiunoni. **6** Alipomfikia ili wasiweze kuona kwa macho yao, wala Simoni Petro, Petro akamwambia, “Bwana, kuelewa kwa miyo yao, wasije wakageuka je, wewe utaninawisha mimi miguu?” **7** Yesu nami nikawaponya.” **41** Isaya alisema haya akamjibu, “Hivi sasa hutambui lile ninalofanya, alipoona utukufu wa Yesu na kunena habari lakini baadaye utaelewa.” **8** Petro akamwambia, zake. **42** Lakini wengi mionganoni mwa viongozi wa Wayahudi walimwamini, lakini kwa sababu wa Mafarisayo hawakukiri waziwazi kwa maana **“La, wewe hutaninawisha miguu kamwe.”** **9** Ndipo Simoni waliogopa kufukuzwa katika masinagogi. **43** Petro akajibu, “Usininawishe miguu peke yake, Wao walipenda sifa za wanadamu kuliko sifa Bwana, bali pamoja na mikono na kichwa zitokazo kwa Mungu. **44** Yesu akapaza sauti **pia!**” **10** Yesu akamjibu, “Mtu aliyekwisha akasema, “Yeyote aniaminiye, haniamini mimi kuoga anahitaji kunawa miguu tu, kwani mwili peke yangu, bali yeye aliyenituma. **45** Yeyote wake wote ni safi. Ninyi ni safi, ingawa si anionaye mimi, amemwona yeye aliyenituma. kila mmoja wenu.” **11** Kwa kuwa yeye alijua **46** Mimi nimekuja kama nuru ulimwenguni, ili ni nani ambaye angemsaliti, ndiyo sababu kwamba kila mtu aniaminiye asibaki gizani. akasema si kila mmoja aliyekuwa safi. **12** **47** “Mimi simhukumu mtu yeyote anayesikia Alipomaliza kuwanawisha miguu yao, alivaa maneno yangu na asiyatii, kwa maana sikuja tena mavazi yake, akarudi alikokuwa ameketi, kuuhukumu ulimwengu, bali kuuokoa. **48** akawauliza, “Je, mmelewa nililowafanya? **13** Yuko amhukumuye yeye anikataaye mimi na Ninyi mnaniita mimi ‘Mwalimu’ na ‘Bwana,’ kutokuyapokea maneno yangu, yaani, yale hii ni sawa, maana ndivyo nilivyo. **14** Kwa maneno niliyosema yenewe yatamhukumu hiyo, ikiwa mimi niliye Bwana wenu na siku ya mwisho. **49** Kwa maana sisemi kwa Mwalimu wenu nimewanawisha ninyi miguu, ajili yangu mwenyewe, bali Baba aliyenituma pia hamna budi kunawishana miguu ninyi kwa aliniamuru ni nini cha kusema na jinsi ya **ninyi.** **15** Mimi nimewawekea kielelezo kwamba imewapasa kutenda kama vile nilivowatendea ninyi. **16** Amin, amin nawaambia, mtumishi si mkuu kuliko bwana wake, wala aliyetumwa si mkuu kuliko yule aliyeamtuma. **17** Sasa kwa kuwa mmejua mambo haya, heri yenu ninyi kama mkiyatenda. **18** “Sisemi hivi kuhusu ninyi nyote. Ninawajua wale niliowachagua. Lakini ni ili Andiko lipate kutimia, kwamba, ‘Yeye aliyeureka chakula changu, ameinua kisigino chake dhidi yangu.’ **19** “Ninawaambia mambo haya kabla hayajatukia, ili yatakapotukia mpate kuamini ya kuwa Mimi ndiye. **20** Amin, amin nawaambia, yeyote anayempokea yule niliyemtuma anipokea mimi, naye anipokeaye mimi ampokea yeye aliyenituma mimi.” **21** Baada ya kusema haya, Yesu alifadhaika sana moyoni, akasema, “Amin, amin nawaambia, mmoja wenu atanisaliti.” **22** Wanafunzi wake wakatazamana bila kujua kuwa alikuwa anamsema nani. **23** Mmoja wa wanafunzi wake ambaye Yesu alimpenda sana, alikuwa ameegama kifuani

(aiōnios g166)

13 Ilikuwa mara tu kabla ya Sikukuu ya Pasaka. Yesu alijua ya kuwa wakati wake wa kuondoka ulimwenguni ili kurudi kwa Baba umewadia. Alikuwa amewapenda watu wake waliokuwa ulimwenguni, naam, aliwapenda hadi kipimo cha mwisho. **2** Wakati alipokuwa akila chakula cha jioni na wanafunzi wake, ibilisi alikuwa amekwisha kutia ndani ya moyo wa Yuda Iskariote, mwana wa Simoni, wazo la kumsaliti Yesu. **3** Yesu akijua ya kwamba Baba ameweka vitu vyote chini ya mamlaka yake na kwamba yeye alitoka kwa Mungu na alikuwa anarudi kwa Mungu, **4** hivyo aliondoka chakulani, akavua vazi lake la nje, akajifunga kitambaa kiunoni. **5** Kisha akamimina maji kwenye sinia na kuanza kuwanawisha wanafunzi

mwa Yesu. **24** Simoni Petro akampungia mkono yangu kuna makao mengi. Kama sivyo, yule mwanafunzi, akamwambia, “Muulize ningeliwaambia. Naenda kuwaandalia makao. **3** anamaanisha nani.” **25** Yule mwanafunzi Nami nikienda na kuwaandalia makao, nitarudi akamwegemea Yesu, akamuuliza, “Bwana, tena na kuwachukua mkae pamoja nami, ili tuambie, ni nani?” **26** Yesu akajibu, “Ni yule mahali nilipo, nanyi mpate kuwepo. **4** Ninyi nitakayempa hiki kipande cha mkate baada ya mnajua njia ya kufika ninakokwenda.” **5** kukichovya kwenye bakuli.” Hivyo baada ya Tomaso akamwambia, “Bwana, sisi hatujui kukichovya kile kipande cha mkate, akampa unakokwenda, tutaijuaje njia?” **6** Yesu Yuda Iskariote, mwana wa Simoni. **27** Mara tu akawaambia, “Mimi ndimi njia na kweli na baada ya kukipokea kile kipande cha mkate, uzima. Mtu hawezi kuja kwa Baba isipokuwa Shetani akamwingia. Yesu akamwambia Yuda, kwa kupitia kwango. **7** Kama mngenijua mimi, “Lile unalotaka kulitenda litende haraka.” mngemjua na Baba pia. Tangu sasa, mnamjua **28** Hakuna hata mmoja wa wale waliokuwa Baba yangu, tena mmemwona.” **8** Filipo wameketi naye mezani aliyelewa kwa nini Yesu akamwambia, “Bwana, tuonyeshe Baba yako alimwambia hivyo. **29** Kwa kuwa Yuda alikuwa yatosha.” **9** Yesu akamjibu, “Filipo, nimekaa mtunza fedha, wengine walifikiri Yesu alikuwa nanyi muda huu wote hata usinijue? Mtu amemwambia akanunue vitu vilivyohitajika kwa yejote alienionia mimi, amemwona Baba. ajili ya Sikukuu, au kuwapa maskini chocote. Sasa wawezaje kusema, ‘Tuonyeshe Baba?’ **30** Mara tu baada ya kupokea ule mkate, Yuda **10** Je, huamini ya kuwa mimi niko ndani ya akatoka nje. Wakati huo ulikuwa ni usiku. Baba, naye Baba yuko ndani yangu? Maneno **31** Baada ya Yuda kutoka nje, Yesu akasema, ninayowaambia siyasemi kwa ajili yangu “Sasa Mwana wa Adamu ametukuzwa, naye mwenyewe, bali Baba akaaye ndani yangu Mungu ametukuzwa ndani yake. **32** Ikiwa ndiye atendaye hizi kazi. **11** Nisadiki mimi Mungu ametukuzwa ndani ya Mwana, Mungu kwamba niko ndani ya Baba na Baba yuko ndani atamtukuza Mwana ndani yake mwenyewe naye yangu, la sivyo, niaminini kwa sababu ya zile atamtukuza mara. **33** “Watoto wangu, mimi kazi nizitendazo. **12** Amin, amin nawaambia, bado niko pamoja nanyi kwa kitambo kidogo. yejote aniaminiye mimi, kazi nizifanyazo Mtanitafuta, na kama vile nilivyowaambia yeeye atazifanya, naam na kubwa kuliko hizi Wayahudi, vivyo hivyo sasa nawaambia na ninyi. atazifanya, kwa sababu mimi ninakwenda kwa Niendako, ninyi hamwezi kuja. **34** “Amri mpya Baba. **13** Nanyi mkiomba lolote kwa Jina langu, nawapa: Mpandane kama mimi nilivywapenda hilo nitalifanya, ili Baba apate kutukuzwa ninyi, vivyo hivyo nanyi mpandane. **35** Kama katika Mwana. **14** Kama mkiniomba lolote kwa mkipendana ninyi kwa ninyi, kwa njia hii, watu Jina langu nitalifanya. **15** “Kama mnanipenda, wote watajua kuwa ninyi ni wanafunzi wangu.” mtazishika amri zangu. **16** Nami nitamwomba **36** Simoni Petro akamuuliza, “Bwana, unakwenda Baba, naye atawapa Msaidizi mwingine akae wapi?” Yesu akamjibu, “Ninakokwenda huwezi nanyi milele. (aīōn g165) **17** Huyo ndiye Roho wa kunifuata sasa, lakini utanifuata baadaye.” **37** kweli ambaye ulimwengu hauwezi kumpokea, Petro akamuuliza tena, “Bwana, kwa nini siwezi kwa sababu haumwoni wala haumjui. Ninyi kukufuata sasa? Mimi niko tayari kuutoa uhai mnamjua kwa kuwa yuko pamoja nanyi naye wangu kwa ajili yako.” **38** Yesu akamjibu, “Je, anakaa ndani yenu. **18** Sitawaacha ninyi yatima, ni kweli uko tayari kuutoa uhai wako kwa ajili naja kwenu. **19** Bado kitambo kidogo ulimwengu yangu? Amin, amin nakuambia, kabla jogoo hautaniona tena, ila ninyi mtaniona, kwa kuwa hajawika, utanikana mara tatu.”

14 Yesu akawaambia, “Msifadhaike miyoni mwenu, mnamwamini Mungu, niaminini na mimi pia. **2** Nyumbani kwa Baba

mimi ni hai, ninyi nanyi mtakuwa hai. **20** Wakati huo mtajua ya kuwa mimi niko ndani ya Baba na ninyi mko ndani yangu na mimi niko ndani yenu. **21** Yejote mwenye amri zangu na kuzishika ndiye anipendaye, naye

anipendaye atapendwa na Baba yangu, nami 7 Ninyi mkikaa ndani yangu na maneno yangu nitampenda na kujidhihirisha kwake.” 22 Ndipo yakikaa ndani yenu, ombeni lolote mtakalo, Yuda, siyo Iskariote, akamwambia, “Bwana, nanyi mtatendewa. 8 Kwa hiyo Baba yangu itakuwaje kwamba utajidhihirisha kwetu na hutukuzwa, kwa vile mzaavyo matunda mengi, si kwa ulimwengu?” 23 Yesu akamjibu, “Mtu nanyi mtakuwa wanafunzi wangu. 9 “Kama vile yejote akinipenda atalishika neno langu na Baba alivyonipenda mimi, hivyo ndivyo mimi Baba yangu atampenda, nasi tutakuja kwake nilivyowapenda ninyi. Basi kaeni katika pendo na kufanya makao yetu kwake. 24 Mtu yejote langu. 10 Mkizishika amri zangu mtakaa katika asiyenipenda hayashiki maneno yangu na pendo langu, kama mimi nilivyozishika amri maneno niliyowapa si yangu bali ni ya Baba za Baba yangu na kukaa katika pendo lake. 11 aliyenituma. 25 “Nimewaambia mambo haya Nimewaambia mambo haya ili furaha yangu yote wakati bado niko pamoa nanyi. 26 Lakini iwe ndani yenu na furaha yenu iwe kamili. 12 huyo Msaidizi, yaani, huyo Roho Mtakatifu, Amri yangu ndiyo hii: Mpendane kama mimi ambaye Baba atamtuma kwenu kwa Jina langu, nilivyowapenda ninyi. 13 Hakuna mtu mwene nyatawafundisha mambo yote na kuwakumbusha upendo mkuu kuliko huu, mtu kuutoa uhai yote niliyowaambia. 27 Amani nawaachia, amani wake kwa ajili ya rafiki zake. 14 Ninyi ni rafiki yangu nawapa, amani hii niwapayo si kama zangu mkifanya ninayowaamuru. 15 Siwaiti ile ulimwengu utoayo. Msifadhaike miyoni ninyi watumishi tena, kwa sababu watumishi mwenu, wala msio gope. 28 “Mlinisikia nikisema, hawajui bwana wao analofanya, bali nimewaita ‘Ninakwenda zangu, lakini nitarudi tena.’ Kama ninyi rafiki, kwa maana nimewajulisha mambo kweli mngeleinipenda mngelefurahi kwa kuwa yote niliyoyasikia kutoka kwa Baba yangu. naenda kwa Baba, kwani Baba ni mkuu kuniliko 16 Si ninyi mlionichagua, bali mimi ndiye mimi. 29 Nimewaambia mambo haya kabla niliyewachagua ninyi na kuwaweka mwende hayajatukia, ili yatakapotukia mpate kuamini. mkazae matunda, na matunda yenu yapate 30 Sitasema nanyi zaidi, kwa sababu yule mkuu kudumu. Ili nalo lolote mtakalomwomba wa ulimwengu huu anakuja, naye hana kitu Baba katika Jina langu, awape ninyi. 17 kwangu, 31 lakini ulimwengu upate kujua kuwa Amri yangu ndiyo hii: Mpendane. 18 “Kama ninampenda Baba, nami hufanya vile Baba ulimwengu ukiwachukia ninyi, kumbukeni alivyoniamuru. “Haya inukeni; twendeni zetu. kwamba ulinichukia mimi kabla yenu. 19 Kama mngekuwa wa ulimwengu, ulimwengu ungelijapenda kama vile unavyowapenda walio wake. Kwa sababu ninyi si wa ulimwengu, lakini mimi nimewachagua kutoka ulimwengu, hii ndiyo sababu ulimwengu unawachukia. 20 Kumbukeni lile neno nililowaambia, ‘Hakuna mtumishi aliye mkuu kuliko bwana wake.’ Kama wamenitesa mimi, nanyi pia watawatesa. Kama wamelishika neno langu, watalishika na neno lenu pia. 21 Watawatendea ninyi haya yote kwa ajili ya Jina langu, kwa sababu hawamjui yeje aliyenituma. 22 Kama sikuja na kusema nao wasingalikuwa na hatia ya dhambi. Lakini sasa hawana udhuru kwa ajili ya dhambi zao. 23 Yeyote anayenichukia mimi, anamchukia pia na Baba yangu. 24 Kama sikuwa nimefanya miujiza ambayo haijapata kufanywa na mtu mwininge yejote, wasingalikuwa na hatia ya

15 “Mimi ndimi mzabibu wa kweli na Baba yangu ndiye mkulima. 2 Kila tawi ndani yangu lisilozaa matunda, Baba yangu hulikata, nalo kila tawi lizaalo, hulisafisha ili lipate kuzaa matunda zaidi. 3 Ninyi mmekwisha kuwa safi kwa sababu ya lile neno nililonena nanyi. 4 Kaeni ndani yangu, nami nikae ndani yenu. Kama vile tawi lisivyoweza kuzaa matunda lisipokaa ndani ya mzabibu, vivyo hivyo ninyi msipokaa ndani yangu hamwezi kuzaa matunda. 5 “Mimi ni mzabibu, ninyi ni matawi. Akaaye ndani yangu, nami ndani yake, huyo huzaa sana, maana pasipo mimi ninyi hamwezi kufanya jambo lolote. 6 Mtu yejote asipokaa ndani yangu, hutupwa nje kama tawi na kunyauka. Matawi kama hayo hukusanya na kutupwa motoni, yakateketea.

dhambi. Lakini sasa wameiona miujiza hii na bado wakatuchukia mimi na Baba yangu. **25** gani asemapo, ‘Bado kitambo kidogo nanyi Lakini hii ni kutimiza lile neno lililoandikwa hamtaniona na tena bado kitambo kidogo nanyi kwenye Sheria kwamba, ‘Walinichukia pasipo mtaniona?’ Naye ana maana gani asemapo, ‘Kwa sababu.’ **26** “Lakini atakapokuja huyo Msaidizi sababu ninakwenda kwa Baba?” **18** Wakaendelea nitakayemtuma kwenu kutoka kwa Baba, yaani, kuulizana, “Ana maana gani asemapo, ‘Kitambo huyo Roho wa kweli atokaye kwa Baba, ye ye kidogo?’ Hatuelewi hilo analosema.” **19** Yesu atanishuhudia mimi. **27** Ninyi nanyi itawapasa akatambua kuwa walitaka kumuuliza juu ya kushuhudia kwa sababu mmekuwa pamoja nami tangu mwanzo.

16 “Nimewaambia mambo haya yote ili msije mkaiacha imani. **2** Watawatenga na masinagogi. Naam, saa yaja ambayo mtu ye yote atakayewaua atadhani kwa kufanya hivyo anamtumikia Mungu. **3** Nao watawatenda haya kwa sababu hawamjui Baba wala mimi. **4** Lakini nimewaambia ninyi mambo haya, ili saa hiyo ikiwadnia mpate kukumbuka ya kuwa nilikuwa nimewaambia. Sikuwaambia mambo haya tangu mwanzo kwa sababu nilikuwa pamoja nanyi. **5** “Sasa mimi ninakwenda kwake ye ye aliyenituma, lakini hakuna hata anilizaye, ‘Unakwenda wapi?’ **6** Kwa sababu nimewaambia mambo haya, mioyo yenu imejawa na huzuni. **7** Lakini nawaambia kweli, yafaa mimi niondoke, kwa kuwa nisipoondoka, huyo Msaidizi hatakuja kwenu, lakini nikienda nitamtuma kwenu. **8** Naye atakapokuja, atauthibitishia ulimwengu kuhusu dhambi, haki na hukumu. **9** Kwa habari ya dhambi, kwa sababu hawaniamini mimi, **10** kwa habari ya haki, kwa sababu ninakwenda kwa Baba, nanyi hamtaniona tena, **11** kwa habari ya hukumu, kwa sababu yule mkuu wa ulimwengu huu amekwisha kuhukumiwa. **12** “Bado ninayo mambo mengi ya kuwaambia, lakini hamwezi kuyastahimili sasa. **13** Atakapokuja huyo Roho wa kweli atawaongoza awatia katika kweli yote. Yeye hatanena kwa ajili yake mwenyewe, bali atanena yale yote atakayosikia, naye atawaonyesha mambo yajayo. **14** Atanitukuza mimi, kwa maana atayachukua yaliyo yangu na kuwajulisha ninyi. **15** Vyote alivyo navyo Baba ni vyangu. Ndiyo maana nimesema Roho attachukua yaliyo yangu na kuwajulisha ninyi. **16** “Bado kitambo kidogo nanyi hamtaniona na tena bado kitambo kidogo nanyi mtaniona.” **17**

Baadhi ya wanafunzi wakaulizana, “Ana maana nanyi mtaniona?” Naye ana maana gani asemapo, ‘Kitambo huyo Roho wa kweli atokaye kwa Baba, ye ye kidogo?’ Hatuelewi hilo analosema.” **19** Yesu atanishuhudia mimi. **27** Ninyi nanyi itawapasa akatambua kuwa walitaka kumuuliza juu ya hilo, hivyo akawaambia, “Je, mnaulizana nina maana gani niliposema, ‘Bado kitambo kidogo nanyi hamtaniona na tena bado kitambo kidogo nanyi mtaniona?’ **20** Amin, amin nawaambia, ninyi mtalila na kuomboleza, lakini ulimwengu utafurahi. Ninyi mtahuzunika, lakini huzuni yenu itageuka kuwa furaha. **21** Mwanamke anapokuwa na utungu wa kuzaa huwa na maumivu kwa sababu saa yake imewadia. Lakini mtoto akiisha kuzaliwa, yule mwanamke husahau maumivu hayo kwa sababu ya furaha ya kuzaliwa mtoto ulimwenguni. **22** Hivyo ninyi mna maumivu sasa, lakini nitawaona tena, nayo mioyo yenu itafurahi na furaha yenu hakuna awaondoleaye. **23** Katika siku hiyo hamtaniuliza neno lolote. Amin, amin nawaambia, kama mkimwomba Baba jambo lolote kwa Jina langu, ye ye atawapa. **24** Mpaka sasa hamjaomba jambo lolote kwa Jina langu. Ombeni nanyi mtapewa, ili furaha yenu ipate kuwa kamili. **25** “Nimewaambia mambo haya kwa mafumbo. Saa yaja ambapo sitazungumza nanyi tena kwa mafumbo bali nitawaeleza waziwazi kuhusu Baba. **26** Siku hiyo mtaomba kwa Jina langu. Wala sitawaambia kwamba nitamwomba Baba kwa ajili yenu, **27** kwa maana Baba mwenyewe anawapenda, kwa sababu mmenipenda mimi na mmeamini kwamba nimetoka kwa Mungu. **28** Nilitoka kwa Baba na kuja ulimwenguni, sasa naondoka ulimwenguni na kurudi kwa Baba.” **29** Ndipo wanafunzi wake wakasema, “Sasa unazungumza waziwazi, wala si kwa mafumbo. **30** Sasa tumejua kwamba wewe unajua mambo yote, wala hakuna haja ya mtu kukuuliza maswali. Kwa jambo hili tunaamini kwamba ultotka kwa Mungu.” **31** Yesu akawajibu, “Je, sasa mnaamini? **32** Saa inakuja, naam, imekwisha kuwadnia, mtakapotawanyika kila mimoja kwenda nyumbani kwake na kuniacha peke yangu.

Lakini mimi siko peke yangu kwa sababu Baba mwovu. **16** Wao si wa ulimwengu huu, kama yu pamoja nami. **33** Nimewaambia mambo haya, vile mimi nisivyo wa ulimwengu. **17** Uwatakase ili mpate kuwa na amani mkiwa ndani yangu. kwa ile kweli, neno lako ndilo kweli. **18** Kama Ulimwenguni mtapata dhiki. Lakini jipeni moyo, vile ulivyonituma mimi ulimwenguni, nami kwa maana mimi nimeushinda ulimwengu.”

17 Baada ya Yesu kusema haya, alitazama kuelekea mbinguni akaawaombea na kusema: “Baba, saa imewadia. Umtukuze Mwanao, ili Mwanao apate kukutukuza wewe. **2** Kwa kuwa umempa mamlaka juu ya wote wenye mwili ili awape uzima wa milele wale uliompia. (aiōnios g166) **3** Nao uzima wa milele ndio huu, wakujue wewe uliye Mungu wa pekee, wa kweli na Yesu Kristo uliyemtuma. (aiōnios g166) **4** Nimekutukuza wewe duniani kwa kuitimiza ile kazi uliyonipa niifanye. **5** Hivyo sasa, Baba, unitukuze mbele zako kwa ule utukufu niliokuwa nao pamoja na wewe kabla ulimwengu haujakuwepo. **6** “Nimelidhihirisha jina lako kwa wale ulionipa kutoka ulimwengu. Walikuwa wako, nawe ukaniipa mimi, nao wamelitii neno lako. **7** Sasa wamejua ya kuwa vyote ulivyonipa vimetoka kwako, **8** kwa kuwa maneno yale ulionipa nimewapa wao, nao wameyapokea na kujua kwamba kweli nimetoka kwako, nao wameamini kuwa wewe ulinituma. **9** Ninawaombea wao. Mimi siuombei ulimwengu, bali nawaombea wale ulionipa kwa sababu wao ni wako. **10** Wote walio wangu ni wako na walio wako ni wangu, nami nimetukuzwa ndani yao. **11** Mimi sasa simo tena ulimwenguni, lakini wao bado wamo ulimwenguni, nami naja kwako. Baba Mtakatifu, uwalinde kwa pamoja nao, niliwalinda, wakawa salama kwa lile jina ulilonipa. Hakuna hata mmoja aliyepotea, isipokuwa yule aliyekusudiwa upotevu, ili Maandiko yapate kutimia. **12** Nilipokuwa bado nikiwa ulimwenguni, ili wawe na furaha yangu kamili ndani yao. **14** Nimewapa neno lako, nao ulimwengu umewachukia kwa kuwa wao si wa ulimwengu kama mimi nisivyo wa ulimwengu huu. **15** Siombi kwamba uwaondoe ulimwenguni, bali uwalinde dhidi ya yule

wakfu ili wao nao wapate kutakaswa katika ile kweli. **20** “Siwaombei hawa peke yao, bali nawaombea na wale wote watakaoniamini kupitia neno lao **21** ili wawe na umoja kama vile wewe Baba ulivyo ndani yangu na mimi niliyvo ndani yako, wao nao wawe ndani yetu, ili ulimwengu upate kuamini ya kuwa wewe ndiye uliyenituma mimi. **22** Utukufu ule ulionipa nimewapa wao, ili wawe na umoja kama sisi tulivyo wamoja. **23** Mimi ndani yako na wewe ndani yangu, ili wawe wamekamilika katika umoja na ulimwengu upate kujua ya kuwa umenituma, nami nimewapenda wao kama unavyonipenda mimi. **24** “Baba, shauku yangu ni kwamba, wale ulionipa wawe pamoja nami pale nilipo, ili waweze kuuona utukufu wangu, yaani, utukufu ule ulionipa kwa kuwa ulinipenda hata kabla ya kuwekwa misingi ya ulimwengu. **25** “Baba Mwenye Haki, ingawa ulimwengu haukujui, mimi ninakujua, nao wanajua ya kuwa umenituma. **26** Nimefanya jina lako lijulikane kwao nami nitaendelea kufanya lijulikane, ili kwamba upendo ule unaonipenda mimi uwe ndani yao na mimi mwenyewe nipate kuwa ndani yao.”

18 Yesu alipomaliza kuomba, akaondoka na wanafunzi wake wakavuka Bonde la Kidroni. Upande wa pili palikuwa na bustani, yeye na wanafunzi wake wakaingia humo. **2** Basi Yuda, yule aliyemsaliti alipafahamu mahali hapo kwani Yesu alikuwa akikutana humo na wanafunzi wake mara kwa mara. **3** Hivyo isipokuwa yule aliyekusudiwa upotevu, ili Yuda akaja bustanini. Aliongoza kikosi cha Nao walikuwa wamechukua taa, mienge na silaha. **4** Yesu akijua yale yote yatakayompata, kwa viongozi wa makuhani na Mafarisayo. akajitokeza mbele yao akawauliza, “Mnamtafuta nani?” **5** Wao wakamjibu, “Yesu wa Nazareti.” Yesu akawajibu, “Mimi ndiye.” Yuda, yule

6 Yesu alipowaambia, “Mimi ndiye,” walirudi akasema, “Je, hivyo ndivyo unavyomjibu kuhani nyuma na kuanguka chini! **7** Akawauliza tena, mkuu?” **23** Yesu akamjibu akasema, “Kama “Mnamtafuta nani?” Nao wakamjibu, “Yesu wa nimesema jambo bayo, shuhudia huo ubaya Nazareti.” **8** Yesu akawaambia, “Nimekwisha niliousema. Lakini kama nimesema yaliyo kuwaambia kuwa, mimi ndiye; kwa hiyo kama kweli, mbona umenipiga?” **24** Ndipo Anasi mnanitafuta mimi, waacheni hawa watu waende akampeleka Yesu kwa kuhani mkuu Kayafa, zao.” **9** Hii ilikuwa ili litimie lile neno alilosema, akiwa bado amefungwa. **25** Wakati huo Simoni “Sikumpoteza hata mmoja mionganoni mwa wale Petro alikuwa amesimama akiota moto. Baadhi ulionipa.” **10** Simoni Petro, aliyejekuwa na upanga, ya wale waliokuwepo wakamuuliza, “Je, wewe akaufuta na kumkata sikio la kuume mtumishi si mmoja wa wanafunzi wake?” Petro akakana, wa kuhani mkuu. Jina la mtumishi huyo alitiwa akasema, “Sio mimi.” **26** Mmoja wa watumishi Malko. **11** Yesu akamwambia Petro, “Rudisha wa kuhani mkuu, ndugu yake yule mtu ambaye upanga wako kwenye ala yake. Je, hainipasi Petro alikuwa amemkata sikio, akamuuliza, “Je, kukinywea kikombe alichonipa Baba?” **12** Hivyo mimi sikukuona kule bustanini ukiwa na Yesu?” wale askari, wakiwa pamoja na majemadari wao **27** Kwa mara nyingine tena Petro akakana, na maafisa wa Wayahudi, wakamkamata Yesu na naye jogoo akawika wakati huo huo. **28** Ndipo kumfunga. **13** Kwanza wakampeleka kwa Anasi, Wayahudi wakamchukua Yesu kutoka kwa mkwewe Kayafa, aliyejekuwa kuhani mkuu mwaka Kayafa na kumpeleka kwenye jumba la kifalme ule. **14** Kayafa ndiye alikuwa amewashauri la mtawala wa Kirumi. Wakati huo ilikuwa ni Wayahudi kwamba imempasa mtu mmoja kufa alfajiri, ili kuepuka kuwa najisi kwa taratibu za kwa ajili ya watu. **15** Simoni Petro pamoja na ibada, Wayahudi hawakuungia ndani kwa sababu mwanafunzi mwingine walikuwa wakimfuata ya sheria za Kiyahudi. Wangehesabiwa kuwa Yesu. Huyu mwanafunzi mwingine alikuwa najisi kama wangeingia nyumbani mwa mtu anafahamika kwa kuhani mkuu, hivyo aliingia asiyé Myahudi na wasingeruhusiwa kushiriki ndani ya ukumbi pamoja na Yesu. **16** Lakini katika Sikuu ya Pasaka. **29** Hivyo Pilato Petro alisimama nje karibu na lango, ndipo yule akatoka nje walikokuwa akawauliza, “Mmeleta mwanafunzi mwingine, aliyejulikana na kuhani mashtaka gani kumhusu mtu huyu?” **30** Wao mkuu, akazungumza na msichana aliyejekuwa wakamjibu, “Kama huyu mtu hakuwa mhalifu analinda lango, akamruhusu Petro aingie ndani. tusingemleta kwako.” **31** Pilato akawaambia, **17** Yule msichana akamuuliza Petro, “Je, wewe “Basi mchukueni ninyi mkamhukumu kwa pia si mmoja wa wanafunzi wa mtu huyu?” kufuata sheria zenu.” Wayahudi wakamjibu, Petro akajibu, “Sio mimi.” **18** Wale watumishi “Sisi haturuhusiwi kutoa hukumu ya kifo kwa na askari walikuwa wamesimama wakiota moto mtu ye yeyote.” **32** Walisema hivyo ili yale maneno wa makaa kwa sababu palikuwa na baridi, aliyejekuwa Yesu kuhusu kifo atakachokufa yapate Petro naye alikuwa amesimama pamoja nao kutimia. **33** Kwa hiyo Pilato akaingia ndani ya akiota moto. **19** Wakati huo kuhani mkuu akawa jumba la kifalme, akamwita Yesu, akamuuliza, anamuuliza Yesu kuhusu wanafunzi wake na “Wewe ndiye mfalme wa Wayahudi?” **34** Yesu mafundisho yake. **20** Yesu akamjibu, “Nimekuwa akamjibu, “Je, unauliza swali hili kutoakana na nikizungumza waziwazi mbele ya watu wote. mawazo yako mwenyewe, au uliambiwa na watu Siku zote nimefundisha katika masinagogi kunihusu mimi?” **35** Pilato akamjibu, “Mimi na Hekaluni, mahali ambapo Wayahudi wote si Myahudi, ama sivyo? Taifa lako mwenyewe hukusanyika. Sikusema jambo lolote kwa siri. na viongozi wa makuhani wamekukabidhi **21** Mbona unaniuliza mimi maswali? Waulize kwangu. Umefanya kosa gani?” **36** Yesu akajibu, wale walionisikia yale niliyowaambia. Wao “Ufalme wangu si wa ulimwengu huu. Ufalme wanajua niliyosema.” **22** Alipomaliza kusema wangu ungekuwa wa ulimwengu huu, wafuasi hayo, mmoja wa askari aliyejekuwa amesimama wangu wangenipigania ili nisitiwe mikononi karibu naye, akampiga Yesu kofi usoni, kisha mwa Wayahudi. Lakini kama ilivyo, ufalme

wangu hautoki hapa ulimwenguni.” **37** Pilato akamuuliza, “Kwa hiyo wewe ni mfalme?” njia ya kumfungua Yesu, lakini Wayahudi Yesu akajibu, “Wewe wasema kwamba mimi ni wakazidi kupiga kelele wakisema, “Ukimwachia mfalme. Kwa kusudi hili nilizaliwa, na kwa ajili huyu mtu, wewe si rafiki wa Kaisari. Mtu yejote ya hili nilikuja ulimwenguni, ili niishuhudie anayedai kuwa mfalme anampinga Kaisari.” kweli. Mtu yejote aliye wa kweli husikia sauti **38** Pilato akamuuliza Yesu, “Kweli ni Yesu nje tena akaketi katika kitie chake cha nini?” Baada ya kusema haya Pilato akaenda nje hukumu, mahali palipoitwa Sakafu ya Jiwe, tena akawaambia wale viongozi wa Wayahudi kwa Kiebrania palitiwa Gabatha **14** Basi ilikuwa waliomshtaki Yesu, “Sioni kosa lolote alilotenda siku ya Maandalio ya Pasaka, yapata kama mtu huyu. **39** Lakini ninyi mna desturi yenu saa sita hivi. Pilato akawaambia Wayahudi, kwamba wakati wa Pasaka nimwachie huru “Huyu hapa mfalme wenu!” **15** Wao wakapiga mfungwa mmoja mnayemtaka. Je, mnataka kelele, “Mwondoe! Mwondoe! Msulubishe!” niwafungulie huyu ‘Mfalme wa Wayahudi?’” **40** Pilato akawauliza, “Je, nimsulubishe mfalme Wao wakapiga kelele wakisema, “Si huyu mtu, wenu?” Wale viongozi wa makuhani wakamjibu, bali tufungulie Baraba!” Yule Baraba alikuwa “Sisi hatuna mfalme mwininge ila Kaisari.”

19 Ndipo Pilato akamtoa Yesu akaamuru

apigwe mijeledi. **2** Askari wakasokota taji ya miiba, wakamvika Yesu kichwani. Wakamvalisha joho la zambarau. **3** Wakawa wanapanda pale alipo tena na tena, wakisema, “Salamu! Mfalme wa Wayahudi!” Huku wakimpiga makofi usoni. **4** Pilato akatoka tena nje akawaambia wale walikusanyika, “Tazameni, namkabidhi Yesu kwenu kuwajulisha kwamba mimi sikumwona ana hatia.” **5** Kwa hiyo Yesu akatoka nje akiwa amevaa ile taji ya miiba na lile vazi la zambarau. Pilato akawaambia, “Tazameni, huyu hapa huyo mtu!” **6** Wale viongozi wa makuhani na maafisa walipomwona, wakapiga kelele wakisema, “Msulubishe! Msulubishe!” Pilato akawaambia, “Mchukueni ninyi mkamsulubishe, mimi sioni hatia juu yake.” **7** Wayahudi wakamjibu, “Sisi tunayo sheria na kutokana na sheria hiyo, hana budi kufa kwa sababu yeye alijiita Mwana wa Mungu.” **8** Pilato aliposikia haya, akaogopa zaidi. **9** Akaingia tena ndani ya jumba la kifalme, akamuuliza Yesu, “Wewe umetoka wapi?” Lakini Yesu hakumjibu. **10** Pilato akamwambia, “Wewe unakataa kuongea na mimi? Hujui ya kuwa nina mamlaka ya kukuachia huru au kukusulubisha?” **11** Ndipo Yesu akamwambia, “Wewe hungekuwa na mamlaka yoyote juu yangu kama hungepewa kutoka juu. Kwa hiyo yeye aliyenitnia mikononi mwako ana hatia ya dhambi ilio kubwa zaidi.”

12 Tangu wakati huo, Pilato akajitahidi kutafuta **13** Pilato aliposikia maneno haya akamtoa yangu.” **14** Basi ilikuwa waliomshtaki Yesu, “Kweli ni Yesu nje tena akaketi katika kitie chake cha nini?” Baada ya kusema haya Pilato akaenda nje hukumu, mahali palipoitwa Sakafu ya Jiwe, tena akawaambia wale viongozi wa Wayahudi kwa Kiebrania palitiwa Gabatha **15** Wao wakapiga mfungwa mmoja mnayemtaka. Je, mnataka kelele, “Mwondoe! Mwondoe! Msulubishe!” niwafungulie huyu ‘Mfalme wa Wayahudi?’” **16** Pilato akawauliza, “Je, nimsulubishe mfalme Wao wakapiga kelele wakisema, “Si huyu mtu, wenu?” Wale viongozi wa makuhani wakamjibu, bali tufungulie Baraba!” Yule Baraba alikuwa “Sisi hatuna mfalme mwininge ila Kaisari.” **17** Yesu, akiwa ameubeba msalaba wake, akatoka kuelekeea mahali palipoitwa Fuvu la Kichwa (kwa Kiebrania ni Golgotha). **18** Hapo ndipo walipomsulubisha. Pamoja naye walisulubisha watu wengine wawili, mmoja kila upande wake, naye Yesu katikati. **19** Pilato akaamuru tangazo liandikwe na liwekwe juu kwenye msalaba wa Yesu, likasema: “Yesu wa Nazareti, Mfalme wa Wayahudi.” **20** Kwa kuwa mahali hapo Yesu aliposulubiwa palikuwa karibu na mjini, Wayahudi wengi walisoma maandishi haya yaliyokuwa yameandikwa kwa lugha za Kiebrania, Kiyunani na Kilatini. **21** Viongozi wa makuhani wa Wayahudi wakapinga, wakamwambia Pilato, “Usiandike ‘Mfalme wa Wayahudi,’ bali andika kwamba mtu huyu alisema yeye ni mfalme wa Wayahudi.” **22** Pilato akawajibu, “Nilichokwisha kuandika, nimeandika!” **23** Askari walipokwisha kumsulubisha Yesu, walichukua nguo zake wakazigawa mafungu manne, kila askari fungu lake. Ila walikubaliana wasilichane lile vazi lake kwa maana lilikuwa halina mshono bali limefumwa tangu juu hadi chini. **24** Wakaambiana, “Tusilichane ila tulipigie kura ili kuamua ni nani atalichukua.” Hili lilitukia ili Maandiko yapate kutimizwa yale yaliyosema, “Wanagawana nguo zangu, na vazi langu wanalipigia kura.” Hayo ndiyo walioyafanya

wale askari. **25** Wakati huo huo karibu na akaja, akaleta mchanganyiko wa manemane msalaba wa Yesu walikuwa wamesimama na manukato, yenyé uzito wa zaidi ya kilo mama yake, na dada wa mamaye, na Maria thelathini **40** Wakauchukua mwili wa Yesu, mke wa Klopà, na Maria Magdalene. **26** wakaufunga katika sanda ya kitani safi pamoja Yesu alipomwona mama yake mahali pale na yale manukato, kama ilivyokuwa desturi ya pamoja na yule mwanafunzi aliyempenda Wayahudi. **41** Basi palikuwa na bustani karibu wamesimama karibu, akamwambia mama yake, na mahali pale aliposulubiwa, na pale ndani ya “Mwanamke, huyo hapo ndiye mwanaao,” **27** ile bustani palikuwa na kaburi jipyä, ambalo kisha akamwambia yule mwanafunzi, “Nawe halikuwa limezikiwa mtu bado. **42** Kwa hiyo, kwa huyo hapo ndiye mama yako.” Tangu wakati kuwa ilikuwa siku ya Wayahudi ya Maandalio, huo yule mwanafunzi akamchukua mama nalo kaburi hilo lilikuwa karibu, wakamzika yake Yesu nyumbani kwake. **28** Baada ya Yesu humo.

haya, Yesu hali akijua kuwa mambo yote yamemalizika, alisema ili kutimiza Maandiko, “Naona kiu.” **29** Hapo palikuwa na bakuli lililojaa siki. Kwa hiyo wakachovya sifongo kwenye hiyo siki, wakaiweka kwenye ufito wa mti wa hisopo, wakampelekea mdomoni. **30** Baada ya kuionja hiyo siki, Yesu akasema, “Imekwisha.” Akainamisha kichwa chake, akaitoa roho yake. **31** Kwa kuwa ilikuwa siku ya Maandalio ya Pasaka, Wayahudi hawakutaka miili ibaki msalabani siku ya Sabato, hasa kwa kuwa hiyo Sabato ingekuwa Sikuku. Wakamwomba Pilato aamuru miguu ya wale waliosulubiwa ivunjwe ili wafe haraka miili iondolewe kwenye misalaba. **32** Kwa hiyo askari wakaenda wakavunja miguu ya mtu wa kwanza aliyesulubiwa pamoja na Yesu na yule mwagine pia. **33** Lakini walipomkaribia Yesu, wakaona ya kuwa amekwisha kufa, hivyo hawakuvunja miguu yake. **34** Badala yake mmoja wa wale askari akamchoma mkuki ubavuni na mara pakatoka damu na maji. **35** Mtu aliyeona mambo hayo ndiye alitoa ushuhuda, nao ushuhuda wake ni kweli. Anajua kuwa anasema kweli, naye anashuhudia ili pia nanyi mpate kuamini. **36** Kwa maana mambo haya yalitukia ili Maandiko yapate kutimia, yale yasemayo, “Hakuna hata mfupa wake mmoja utakaovunjwa.” **37** Tena Andiko lingine lasema, “Watamtazama ye ye waliyemchoma.” **38** Baada ya mambo haya, Yosefu wa Arimathaya, aliyekuwa mfuasi wa Yesu, ingawa kwa siri kwa sababu ya kuwaogopa Wayahudi, alimwomba Pilato ruhusa ili kuuchukua mwili wa Yesu. Pilato alimruhusu, hivyo akaja, akauchukua. **39** Naye Nikodemo, yule ambaye kwanza alimwendea Yesu usiku,

20 Alfajiri na mapema siku ya kwanza ya juma, kulipokuwa kungali giza bado, Maria Magdalene alikwenda kaburini na kukuta lile jiwe limeondolewa penye ingilio. **2** Hivyo akaja akikimbia kwa Simoni Petro pamoja na yule mwanafunzi mwagine ambaye Yesu alimpenda, na kusema, “Wamemwondoa Bwana kaburini, na hatujui walikomweka!” **3** Petro na yule mwanafunzi mwagine wakaondoka mara kuelekea kaburini. **4** Wote wawili walikuwa wanakimbia, lakini yule mwanafunzi mwagine akakimbia mbio zaidi kuliko Petro, akatangulia kufika kaburini. **5** Alipofika, akainama na kuchungulia mle kaburini, akaona vile vitambaa vya kitani mle ndani, lakini hakuingia. **6** Ndipo Simoni Petro akaja, akimuata nyuma akaenda moja kwa moja hadi ndani ya kaburi. Naye akaona vile vitambaa vya ile sanda vikiwa pale chini **7** na kile kitambaa kilichokwuwa kichwani mwa Yesu. Kitambaa hicho kilikuwa kimekunjwa mahali pa peke yake, mbali na vile vitambaa vya kitani vya ile sanda. **8** Kisha yule mwanafunzi aliyetangulia kufika kaburini naye akaingia ndani, akaona, akaamini, **9** (kwa kuwa mpaka wakati huo walikuwa bado hawajaelewa kutoka Maandiko kwamba ilikuwa lazima Yesu afufuke kutoka kwa wafu). **10** Kisha hao wanafunzi wakaondoka wakarudi nyumbani kwao. **11** Lakini Maria Magdalene akasimama nje ya kaburi akilia. Alipokuwa akilia, akainama, kuchungulia mle kaburini, **12** naye akaona malaika wawili wamevaa mavazi meupe, wameketi pale mwili wa Yesu ulipokuwa umelazwa, mmoja upande wa kichwani na mwagine

upande wa miguuni. **13** Wakamuuliza Maria, wake walikuwa tena pamoja ndani ya nyumba, “Mwanamke, mbona unalia?” Akawaambia, naye Tomaso alikuwa pamoja nao. Ndipo Yesu “Nalia kwa kuwa wamemchukua Bwana wangu akaja milango ikiwa imefungwa na kusimama na sijui walikomweka.” **14** Baada ya kusema katikati yao akasema, “Amani iwe nanyi.” hayo, akageuka, akamwona Yesu amesimama, **27** Kisha akamwambia Tomaso, “Weka kidole lakini hakumtambua. **15** Yesu akamwambia, chako hapa na uone mikono yangu, nyoosha “Mwanamke, mbona unalia? Unamatufuta nani?” mkono wako uguse ubavuni mwangu. Usiwe na Maria akidhani ya kuwa aliyekuwa anaongea shaka, bali uamini tu.” **28** Tomaso akamwambia, naye ni mtunza bustani, kwa hiyo akamwambia, “Bwana wangu na Mungu wangu!” **29** Yesu “Bwana, kama ni wewe umemchukua, tafadhalii akamwambia, “Umeamini kwa kuwa umeniona? nionyeshe ulikomweka, nami nitamchukua.” Wamebarikiwa wale ambao hawajaona lakini **16** Yesu akamwita, “Maria!” Ndipo Maria wameamini.” **30** Yesu alifanya miujiza mingine akamgeukia Yesu na kusema naye kwa mingi mbele za wanafunzi wake, ambayo Kiebrania, “Rabboni!” (maana yake Mwalimu). haikuandikwa katika kitabu hiki. **31** Lakini **17** Yesu akamwambia, “Usinishike, kwa maana haya yameandikwa ili mweze kuamini ya kuwa sijapaa kwenda kwa Baba. Lakini nenda kwa Yesu ndiye Kristo, Mwana wa Mungu, na kwa ndugu zangu ukawaambie, ‘Ninapaa kwenda kumwamini mpate uzima katika jina lake.

kwa Baba yangu ambaye ni Baba yenu, kwa Mungu wangu ambaye ni Mungu wenu.” **18** Kwa hiyo Maria Magdalene akaenda kuwatangazia wanafunzi wa Yesu, akisema, “Nimemwona Bwana!” Naye akawaambia kwamba Yesu alikuwa amemweleza mambo hayo yote. **19** Ikawa jioni ya ile siku ya kwanza ya juma, wanafunzi wake walikuwa pamoja, milango ikiwa imefungwa kwa kuwaogopa Wayahudi. Naye Yesu aliwatokea, akasimama katikati yao, akasema, “Amani iwe nanyi!” **20** Baada ya kusema haya, akawaonyesha mikono yake na ubavu wake. Wanafunzi wake wakafurahi sana walipomwona Bwana. **21** Yesu akawaambia tena, “Amani iwe nanyi! Kama vile Baba alivyonituma mimi, mimi nami nawatuma ninyi.” **22** Naye alipokwisha kusema haya, akawavuvia, akawaambia, “Pokeeni Roho Mtakatifu. **23** Mkimwondolea mtu yejote dhambi zake, zitaondolewa, na yejote msiyemwondolea dhambi zake, hazitaondolewa.” **24** Lakini Tomaso, aliyeitwa Didimasi, yaani Pacha, mmoja wa wale kumi na wawili, hakuwa pamoja nao Yesu alipokuja. **25** Hivyo wale wanafunzi wengine wakamwambia, “Tumemwona Bwana.” Lakini yeje akawaambia, “Nisipoona zile alama za misumari mikononi mwake, na kuweka kidole changu kwenye hizo alama za misumari na mkono wangu ubavuni mwake, sitaamini.” **26** Baada ya siku nane, wanafunzi

21 Baada ya haya Yesu akawatokea tena wanafunzi wake kando ya Bahari ya Tiberia. Yeye alijionyesha kwao hivi: **2** Simoni Petro, Tomaso aitwaye Didimasi, yaani Pacha, Nathanaeli wa Kana ya Galilaya, wana wa Zebedayo na wanafunzi wengine wawili walikuwa pamoja. **3** Simoni Petro akawaambia wenzake, “Mimi naenda kuvua samaki.” Nao wakamwambia, “Tutakwenda pamoja nawe.” Wakatoka, wakaingia ndani ya mashua, lakini usiku ule hawakupata chochote. **4** Mara baada ya kupambazuka, Yesu akasimama ufuoni, lakini wanafunzi hawakumtambua kwamba alikuwa Yesu. **5** Yesu akawaambia, “Wanangu, je, mna samaki wowote?” Wakamjibu, “La.” **6** Akawaambia, “Shusheni nyavu upande wa kuume wa mashua yenu nanyi mtapata samaki.” Wakashusha nyavu na tazama wakapata samaki wengi mno hata wakashindwa kuvutia zile nyavu zilizojaa samaki ndani ya mashua. **7** Yule mwanafunzi aliyependwa na Yesu akamwambia Petro, “Huyu ni Bwana!” Simoni Petro aliposikia haya, akajifunga nguo yake kwa kuwa alikuwa uchi, naye akajitosa baharini. **8** Wale wanafunzi wengine wakaja kwa ile mashua huku wakikokota ule wavu uliyojaa samaki, maana hawakuwa mbali na nchi kavu, ilikuwa yapata dhiraa **200** **9** Walipofika ufuoni, wakaona moto wa makaa na samaki wakiokwa

juu yake na mikate. **10** Yesu akawaambia, “Leteni haya ya Yesu, uvumi ukaenea mionganoni mwa baadhi ya hao samaki mliovua sasa hivi.” **11** ndugu kwamba huyu mwanafunzi hangekufa. Simoni Petro akapanda kwenye mashua na Lakini Yesu hakusema kuwa hangekufa. Yeye kuukokota ule wavu pwani. Ulikuwa umejaa alisema tu kwamba, “Ikiwa nataka aishi mpaka samaki wakubwa 153. Ingawa samaki walikuwa nitakaporudi, inakuhusu niini?” **24** Huyu ndiye wengi kiasi hicho, ule wavu haukuchanika. yule mwanafunzi anayeshuhudia mambo haya **12** Yesu akawaambia, “Njooni mpate kifungua na ndiye ambaye ameandika habari hizi. Nasi kinywa.” Hakuna hata mmoja wa wanafunzi tunajua ya kuwa ushuhuda wake ni kweli. **25** aliyethubutu kumuuliza, “Wewe ni nani?” Lakini kuna mambo mengine mengi ambayo Kwa sababu walijua ya kuwa ni Bwana. **13** Yesu alifanya. Kama yote yangeliandikwa, Yesu akaja, akachukua ule mkate, akawapa nadhani hata ulimwengu wote usingekuwa na na vivyo hivyo akawagawia pia wale samaki. nafasi ya kutosha kuweka vitabu vyote ambavyo **14** Hii ilikuwa mara ya tatu Yesu kuwatokea vingeandikwa. Amen.

wanafunzi wake baada yake kufufuliwa kutoka kwa wafu. **15** Walipokwisha kula, Yesu akamuuliza Simoni Petro, “Je, Simoni mwana wa Yohana, unanipenda kweli kuliko hawa?” Yeye akamjibu, “Ndiyo Bwana, wewe unajua ya kuwa ninakupenda.” Yesu akamwambia, “Lisha wana-kondoo wangu.” **16** Yesu akamwambia tena, “Simoni, mwana wa Yohana, wanipenda?” Petro akamjibu, “Ndiyo Bwana, wewe unajua ya kuwa ninakupenda.” Yesu akamwambia, “Chunga kondoo zangu.” **17** Kwa mara ya tatu Yesu akamuuliza Petro, “Simoni mwana wa Yohana, unanipenda?” Petro akahuzunika sana kwa kuwa Yesu alimuuliza mara ya tatu, “Unanipenda?” Akamjibu, “Bwana, wewe unajua yote, unajua ya kuwa ninakupenda.” Yesu akamwambia, “Lisha kondoo wangu. **18** Amin, amin nakuambia, ulipokuwa kijana ulivaa na kwenda unakotaka, lakini utakapokuwa mzee utanyoosha mikono yako na mtu mwingine atakuvika na kukupeleka usipotaka kwenda.” **19** Yesu alisema haya ili kuashiria ni kifo cha aina gani Petro atakachomtukuza nacho Mungu. Kisha Yesu akamwambia Petro, “Nifuate!” **20** Petro akageuka, akamwona yule mwanafunzi aliyependwa na Yesu akiwafuata. (Huyu ndiye yule mwanafunzi aliyeegama kifuani mwa Yesu walipokula naye chakula cha mwisho na kuuliza, “Bwana, ni nani atakayekusaliti?”) **21** Petro alipomwona huyo mwanafunzi, akamuuliza Yesu, “Bwana na huyu je?” **22** Yesu akamjibu, “Ikiwa nataka aishi mpaka nitakaporudi, inakuhusu nini? Wewe inakupasa unifuate!” **23** Kwa sababu ya maneno

Nikaona Mji Mtakatifu, Yerusalemu mpya, ukishuka kutoka mbinguni kwa Mungu, ukiwa
umeandaliwa kama bibi arusi aliyepambwa kwa ajili ya mumewe. Nami nikasikia sauti kubwa
kutoka kile kitu cha enzi ikisema, "Sasa makao ya Mungu ni pamoja na wanadamu, naye atakaa
pamoja nao. Yeye atakuwa Mungu wao nao watakuwa watu wake,
naye Mungu mwenyewe atakuwa pamoja nao.

Ufunuo 21:2-3

Ufunuo

19 Baada ya haya nikasikia sauti kama ya umati mkubwa mbinguni wakipiga kelele wakisema: "Haleluya! Wokovu na utukufu na uweza ni vya Mungu wetu, 2kwa maana hukumu zake ni za kweli na za haki. Amemhukumu yule kahaba mkuu aliyeuharibu ulimwengu kwa uzinzi wake. Mungu amemlipiza kisasi kwa ajili ya damu ya watumishi wake." **3** Wakasema tena kwa nguvu: "Haleluya! Moshi wake huyo kahaba unapanda juu milele na milele." **(aiōn g165)** **4** Wale wazee ishirini na wanne pamoja na wale viumbe wanenye uhai wakaanguka kifudifudi, wakamwabudu Mungu, aliyekuwa ameketi kwenye kile kiti cha enzi. Wakasema kwa sauti kuu: "Amen, Haleluya!" **5** Kisha sauti ikatoka katika kile kiti cha enzi, ikisema: "Msifuni Mungu wetu, ninyi watumishi wake wote, ninyi nyote mnaomcha, wadogo kwa wakubwa!" **6** Kisha nikasikia sauti kama ya umati mkubwa, kama sauti ya maji mengi yaendayo kasi na kama ngurumo kubwa ya radi wakipiga kelele wakisema: "Haleluya! Kwa maana Bwana Mungu wetu Mwenyezi anataawala. **7** Tufurahi, tushangilie na kumpa utukufu! Kwa maana arusi ya Mwana-Kondoo imewadia na bibi arusi wake amejiweka tayari. **8** Akapewa kitani safi, nyeupe inayong'aa, ili avae." (Hiyo kitani safi inawakilisha matendo ya haki ya watakatifu.) **9** Ndipo malaika akaniambia, "Andika: 'Wamebarikiwa wale walioalikwa kwenye karamu ya arusi ya Mwana-Kondoo!'" Naye akaongeza kusema, "Haya ndiyo maneno ya kweli ya Mungu." **10** Ndipo nikaanguka kifudifudi miguuni pake ili kumwabudu, lakini yeche akaniambia, "Usifanye hivyo! Mimi pia ni mtumishi mwenzako pamoja na ndugu zako walio na ushuhuda wa Yesu. Mwabudu Mungu! Maana ushuhuda wa Yesu ndio roho ya unabii." **11** Kisha nikaona mbingu imefunguka na hapo mbele yangu akiwepo farasi mweupe, ambaye yeche aliyempanda aliitwa Mwaminifu na Kweli. Yeye huhukumu kwa haki na kufanya vita. **12** Macho yake ni kama miali ya moto na juu ya kichwa chake kuna taji nyiningi. Ana jina lililoandikwa ambalo hakuna mtu

yeote anayelijua isipokuwa yeche mwenyewe. **13** Amevaa joho lililochoviwa katika damu, na Jina lake ni "Neno la Mungu." **14** Majeshi ya mbinguni walikuwa wakimfuata, wakiwa wamepanda farasi weupe, hali wamevaa mavazi ya kitani safi, nyeupe na nzuri. **15** Kinywani mwake hutoka upanga mkali amba kwa huo atayaangusha mataifa. "Atayatawala kwa fimo yake ya utawala ya chuma." Hulikanya shinikizo la mvinyo wa ghadhabu ya Mungu Mwenyezi. **16** Kwenye joho lake na paja lake pameandikwa jina hili: Mfalme wa wafalme, na Bwana wa mabwana. **17** Nami nikamwona malaika amesimama ndani kwenye juu, akaita ndege wote warukao angani kwa sauti kuu, "Njooni, kusanyikeni kwa ajili ya karamu kubwa ya Mungu, **18** ili mpate kula nyama ya wafalme na ya majemadari, ya mashujaa, ya farasi na ya wapanda farasi, nyama ya wanadamu, wote walio huru na watumwa, wadogo na wakubwa." **19** Kisha nikamwona yule mnyama na wafalme wa dunia pamoja na majeshi yao wakiwa wamekusanyika pamoja ili kufanya vita dhidi ya yule aliyempanda farasi pamoja na jeshi lake. **20** Lakini yule mnyama akakamatwa pamoja na huyo nabii wa uongo ambaye alikuwa amefanya ishara kwa niaba ya huyo mnyama, ambaye kwa ishara hizi aliwadanganya wale waliopeka chapa ya huyo mnyama na kuiabudu sanamu yake. Hawa wawili wakatupwa wakiwa hai ndani ya ziwa la moto liwakalo kwa kiberiti. **(Limnē Pyr g3041 g4442)** **21** Wale waliosalia waliuawa kwa upanga uliotoka kinywani mwa yule aliyekuwa amempanda farasi nao ndege wote wakajishibisha kwa nyama yao.

20 Kisha nikaona malaika akishuka kutoka mbinguni, akiwa ameshika ufunguo wa lile Shimo na mnyororo mkubwa mkononi mwake. **(Abyssos g12)** **2** Akalishika lile joka, yule nyoka wa zamani, ambaye ndiye ibilisi au Shetani, naye akamfunga kwa muda wa miaka 1,000. **3** Akamtupa katika lile Shimo, akamfunga humo na kulitia lakiri, ili kumzuia asiendelee kudanganya mataifa mpaka hiyo miaka 1,000 itimie. Baada ya hayo lazima afunguliwe kwa muda mfupi. **(Abyssos g12)** **4** Kisha

nikaona viti vya enzi vilivyokuwa vimekaliwa na hao waliopewa mamlaka ya kuhukumu, na nikaona roho za wale waliokatwa vichwa kwa sababu ya ushuhuda wa Yesu na kwa sababu ya neno la Mungu. Hawakuwa wamemsujudu huyo mnyama wala sanamu yake wala hawakupokea ile chapa yake kwenye vipaji vya nyuso zao au kwenye mikono yao. Wakawa hai na kutawala pamoja na Kristo miaka 1,000. **5** (Wafu waliosalia hawakufufuka mpaka ilipotimia hiyo miaka 1,000.) Huu ndio ufufuo wa kwanza. **6** Waliobarikiwa na walio watakatifu ni wale walio na sehemu katika ufufuo wa kwanza. Hao mauti ya pili haina nguvu juu yao, bali watakuwa makuhani wa Mungu na wa Kristo, nao watatawala pamoja naye kwa muda wa miaka 1,000. **7** Hiyo miaka 1,000 itakapotimia, Shetani atafunguliwa kutoka kifungoni mwake, **8** naye atatoka ili kuyadanganya mataifa yaliyopo katika pembe nne za dunia, yaani, Gogu na Magogu apate kuwakusanya tayari kwa vita. Idadi yao ni kama mchanga ulioko pwani. **9** Nao walitembea katika eneo lote la dunia, wakaizunguka kambi ya watakatifu na ule mji unaopendwa. Lakini moto ukashuka kutoka mbinguni na kuwateketeza. **10** Naye ibilisi aliywadanganya akatupwa katika ziwa la moto na kiberiti walikokuwa wametupwa yule mnyama na yule nabii wa uongo. Watateswa humo usiku na mchana, milele na milele. (**aiōn g165, Limnē Pyr g3041 g4442**) **11** Kisha nikaona kiti kikubwa cheupe cha enzi pamoja na ye ye aliyeketi juu yake. Dunia na mbingu zikaukimbia uso wake wala mahali pao hapakuonekana. **12** Nami nikawaona wafu wakubwa na wadogo, wakiwa wamesimama mbele ya hicho kiti cha enzi na vitabu vikafunguliwa. Pia kitabu kingine kikafunguliwa ambacho ni kitabu cha uzima. Hao wafu wakahukumiwa sawasawa na matendo yao kama yalivoandikwa ndani ya hivyo vitabu. **13** Bahari ikawatoa wafu waliokuwamo ndani yake, nayo mauti na Kuzimu zikawatoa wafu waliokuwamo ndani yake. Kila mtu akahukumiwa kulingana na yale aliyoyatenda. (**Hadēs g86**) **14** Kisha mauti na Kuzimu zikatupwa katika ziwa la moto. Hii ndio mauti ya pili, yaani, hilo ziwa la moto. (**Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442**) **15** Iwapo mtu jina lake halikuonekana katika kile kitabu cha uzima, alitupwa ndani ya lile ziwa la moto. (**Limnē Pyr g3041 g4442**)

21 Kisha nikaona mbingu mpya na nchi mpya, kwa maana mbingu za kwanza na nchi ya kwanza vimekwisha kupita, wala hapakuwepo na bahari tena. **2** Nikaona Mji Mtakatifu, Yerusalemu mpya, ukishuka kutoka mbinguni kwa Mungu, ukiwa umeandaliwa kama bibi arusi aliyepambwa kwa ajili ya mumewe. **3** Nami nikasikia sauti kubwa kutoka kile kiti cha enzi ikitisema, “Sasa makao ya Mungu ni pamoja na wanadamu, naye atakaa pamoja nao. Yeye atakuwa Mungu wao nao watakuwa watu wake, naye Mungu mwenyewe atakuwa pamoja nao. **4** Atafuta kila chozi kutoka macho yao. Mauti haitakuwepo tena, wala maombolezo, wala kilio, wala maumivu, kwa maana mambo ya kwanza yamekwisha kupita.” **5** Naye yule aliyeketi juu ya kile kiti cha enzi akasema, “Tazama, nayaafanya mambo yote kuwa mapya!” Kisha akasema, “Andika haya, maana maneno haya ni ya kuaminika tena ni kweli.” **6** Akaniambia, “Imekwisha kuwa. Mimi ni Alfa na Omega, Mwanzo na Mwisho. Yeye aonaye kiu nitampa kunywa kutoka chemchemi ya maji ya uzima bila gharama yoyote. **7** Yeye ashindaye atayarithi haya yote, nami nitakuwa Mungu wake, naye atakuwa mwanangu. **8** Lakini waoga, wasioamini, wachafu, wauaji, wazinzi, wachawi, waabudu sanamu, pamoja na waongo wote, mahali pao ni katika lile ziwa liwakalo moto na kiberiti. Hii ndiyo mauti ya pili.” (**Limnē Pyr g3041 g4442**) **9** Mmoja wa wale malaika saba waliokuwa na yale mabakuli saba ya hayo mapigo saba ya mwisho akaja akaniambia, “Njoo, nami nitakuonyesha bibi arusi, yaani, mke wa Mwana-Kondoo.” **10** Naye akanichukua katika Roho hadi kwenye mlima mkubwa na mrefu, akanionyesha ule Mji Mtakatifu, Yerusalemu, ukishuka kutoka mbinguni kwa Mungu. **11** Ulikuwa uking’aa kwa utukufu wa Mungu kama kito chenye thamani sana, kama yaspi, safi kama kioo. **12** Ulikuwa na ukuta mkubwa, mrefu wenye malango kumi na mawili, pakiwa na malaika kumi na wawili

kwenye hayo malango. Kwenye malango hayo yaliandikwa majina ya yale makabila kumi na mawili ya Israeli. **13** Kulikuwa na malango matatu upande wa mashariki, matatu upande wa kaskazini, matatu upande wa kusini na matatu upande wa magharibi. **14** Ukuta wa huo mji ulikuwa na misingi kumi na miwili, na juu yake yaliandikwa majina ya wale mitume kumi na wawili wa Mwana-Kondoo. **15** Huyo malaika aliyesema nami alikuwa na ufito wa dhahabu wa kupimia huo mji, malango yake na kuta zake. **16** Mji huo ulikuwa mraba, urefu wake ulikuwa sawa na upana wake. Akaupima huo mji kwa huo ufito akakuta una kama kilomita 2,200; urefu wake na upana wake na kwenda juu kwake vilikuwa sawa. **17** Akaupima ukuta wake, ulikuwa na unene wa dhiraa 144 kwa kipimo cha kibinadamu ambacho huyo malaika alikuwa akikitumia. **18** Ukuta huo ulijengwa kwa yaspi hali mji wenyewe ulijengwa kwa dhahabu safi, iking'aa kama kioo. **19** Misingi ya kuta za mji huo zilipambwa kwa kila aina ya kito cha thamani. Msingi wa kwanza ulikuwa wa yaspi, wa pili yakuti samawi, wa tatu kalkedoni, wa nne zumaridi, **20** wa tano sardoniki, wa sita akiki, wa saba krisolitho, wa nane zabarajadi, wa tisa yakuti manjano, wa kumi krisopraso, wa kumi na moja hiakintho, wa kumi na mbili amethisto. **21** Yale malango kumi na mbili yalikuwa ni lulu kumi na mbili, kila lango lilikuwa limetengenezwa kwa lulu moja. Barabara kuu ya mji huo ilikuwa ya dhahabu safi ing'aayo kama kioo. **22** Sikuona Hekalu ndani ya huo mji kwa sababu Bwana Mungu Mwenyezi na Mwana-Kondoo ndio hekalu lake. **23** Ule mji hauhitaji jua wala mwezi kuuangazia, kwa sababu utukufu wa Mungu ndio nuru yake na Mwana-Kondoo ndiye taa yake. **24** Mataifa yataatembea yakiangaziwa na nuru yake na wafalme wa duniani wataleta fahari yao ndani yake. **25** Malango yake hayatafungwa kamwe, kwa maana hakutakuwa na usiku humo. **26** Utukufu na heshima za mataifa zitaletwa humo. **27** Lakini kitu kichafu hakitaingia humo kamwe, wala mtu ye yote atendaye mambo ya aibu au ya udanganyifu. Bali watakaoingia humo ni wale tu amba majina yao yameandikwa katika kitabu cha uzima cha Mwana-Kondoo.

22 Kisha yule malaika akanionyesha mto wa maji ya uzima, maangavu kama kioo yaktiririka kutoka kwenye kile kiti cha enzi cha Mungu na cha Mwana-Kondoo, **2** kuititia katikati ya barabara kuu ya huo mji. Kwenye kila upande wa huo mto kulikuwa na mti wa uzima utoao matunda ya aina kumi na mbili, ukizaa matunda yake kila mwezi. Nayo majani ya mti huo ni kwa ajili ya uponyaji wa mataifa.

3 Katika mji huo hakutakuwa tena na laana, bali kiti cha enzi cha Mungu na cha Mwana-Kondoo kitakuwamo humo na watumishi wake watamtumikia, **4** nao watamwona uso wake na Jina lake litakuwa kwenye vipaji vya nyuso zao. **5** Usiku hautakuwako tena, wala hawatahitaji mwanga wa taa au wa juu, kwa maana Bwana Mungu atakuwa nuru yao, nao watatawala milele na milele. (aiōn g165)

6 Kisha yule malaika akaniambia, "Maneno haya ni ya kuaminika na kweli. Bwana, Mungu wa roho za manabii, alimtuma malaika wake kuwaoniesha watumishi wake yale ambayo hayana budi kutukia upesi." **7** "Tazama, naja upesi! Amebarikiwa ye ye ayashikaye maneno ya unabii wa kitabu hiki." **8** Mimi, Yohana, ndiye niliyesikia na kuyaona mambo haya. Nami nilipokwisha kuyasikia na kuyaona, nilianguka chini nikasujudu miguuni pa yule malaika aliye kuwa akinionyesha mambo hayo. **9** Lakini ye ye akaniambia, "Usifanye hivyo! Mimi ni mtumishi pamoja nawe na ndugu zako manabii na wote wanaoyashika maneno ya kitabu hiki. Msujudie Mungu!" **10** Kisha akaniambia, "Usiyafunge maneno ya unabii yaliyomo katika kitabu hiki, kwa sababu wakati umekaribia. **11** Atendaye mabaya na aendelee kutenda mabaya, aliye mchafu na aendelee kuwa mchafu, ye ye atendaye haki na aendelee kutenda haki, na ye ye aliye mtakatifu na aendelee kuwa mtakatifu." **12** "Tazama, naja upesi! Thawabu yangu i mkononi mwangu, nami nitampa kila mtu sawasawa na alivyotenda. **13** Mimi ni Alfa na Omega, wa Kwanza na wa Mwisho, Mwanzo na Mwisho.

14 "Wamebarikiwa wale wafuao mavazi yao, ili

wapate haki ya kuuenda huo mti wa uzima na kuuingia huo mji kupitia kwenye malango yake.

15 Huko nje wako mbwa, wachawi, wazinzi, wauaji, waabudu sanamu, na kila mtu apendaye udanganyifu na kuufanya. **16** “Mimi, Yesu, nimerituma malaika wangu kushuhudia mambo haya kwa ajili ya makanisa. Mimi ndimi Shina na Mzao wa Daudi, ile Nyota ya Asubuhi ing’ aayo.”

17 Roho na bibi arusi wanasema, “Njoo!” Naye asikiaye na aseme, “Njoo!” Yeyote mwenye kiu na aje, na kila anayetaka na anywe maji ya uzima bure. **18** Namwonya kila mtu asikiaye maneno ya unabii wa kitabu hiki: Mtu yeyote akiongeza humo chochote, Mungu atamwongezea mapigo yaliyoandikwa katika kitabu hiki. **19** Kama mtu yeyote akipunguza humo chochote katika maneno ya unabii wa kitabu hiki, Mungu atamwondolea sehemu yake katika ule mti wa uzima na katika ule mji mtakatifu, ambao habari zake zimeandikwa katika kitabu hiki.

20 Yeye anayeshuhudia mambo haya asema, “Hakika, naja upesi!” Amen. Njoo, Bwana Yesu.

21 Neema ya Bwana Yesu iwe na watakatifu wote. Amen.

66 Aya

Kiswahili at AionianBible.org

The Bible is a library of 66 books in the Protestant Canon written by 40 different men over a span of 1,500 years from 1435 BC to 65 AD with one consistent message. From the first page through the last, Jesus. Genesis promised our deliverer is coming, Jesus. Moses said our better prophet is coming, Jesus. Isaiah prophesied our Messiah will be a suffering servant, Jesus. John announced our Anointed One is here, Jesus. Jesus himself testified he is our Lord God, Yahweh. The gospels agree our conqueror of death has risen, Jesus. The Apostles witnessed our victor ascend to his throne in Heaven, Jesus. And Revelation promises Jesus' return for our final judgment. Are you ready? Read the Bible cover to cover at AionianBible.org and answer these questions. How did I get here? Why am I here? How do I determine right or wrong? How can I escape condemnation? What is my destiny? Begin with the primer verses below.

Mwanzo **9:8** Ndipo Mungu akamwambia Noa na wanawe pamoja naye: **9:9** "Sasa mimi ninaweka Agano langu nanyi, pamoja na uzao wenu baada yenu, **9:10** pia na kila kiumbe hai kilichokuwa pamoja nanyi: Ndege, wanyama wa kufugwa na wanyama wote wa porini, wale wote waliotoka katika safina pamoja nanyi, kila kiumbe hai duniani. **9:11** Ninaweka Agano nanyi: Kamwe uhai hautafutwa tena kwa gharika, kamwe haitakuwepo tena gharika ya kuangamiza dunia." **9:12** Mungu akasema, "Hii ni ishara ya Agano ninalofanya kati yangu na ninyi na kila kiumbe hai kilicho pamoja nanyi, Agano kwa vizazi vyote vijavyo; **9:13** Nimeweka upinde wangu wa mvua mawinguni, nao utakuwa ishara ya Agano nifanyalo kati yangu na dunia.

Kutoka **14:13** Mose akawajibu Waisraeli, "Msiogope. Simameni imara, nanyi mtauona wokovu Bwana atakaowapatia leo. Hao Wamisri mnaowaona leo kamwe hamtawaona tena. **14:14** Bwana atawapigania ninyi, nanyi mnatakiwa kutulia tu."

Mambo ya Walawi **20:26** Mtakuwa watakatifu kwangu, kwa sababu Mimi, Bwana, ni mtakatifu, nami nimewatenga kutoka mataifa kuwa wangu mwenyewe.

Hesabu **6:24** ""Bwana akubariki na kukulinda; **6:25** Bwana akuangazie nuru ya uso wake na kukufadhili; **6:26** Bwana akugeuzie uso wake na kukupa amani."

Torati **18:18** Nitawainulia nabii kama wewe kutoka mionganii mwa ndugu zao; nitaweka maneno yangu kinywani mwake, naye atawaambia kila kitu nitakachomwamuru. **18:19** Kama mitu yeoye hatasikiliza maneno yangu ambayo huyo nabii atayasema kwa Jina langu, mimi mwenyewe nitamwajibisha.

Yoshua **1:7** Uwe hodari na uwe na ushujaa mwingi. Uwe na bidii kutii sheria yote aliyokupa Mose mtumishi wangu, usiache kwa kugeuka kuelekea kuume au kushoto, ili upate kufanikiwa popote uendako. **1:8** Usiache Kitabu hiki cha Sheria kiiondoke kinywani mwako; yatafakari maneno yake usiku na mchana, ili upate kuwa mwangalifu kufanya kila kitu sawasawa na yote yaliyoandikwa ndani yake. Ndipo utakapofanikiwa na kisha utastawi. **1:9** Je, si mimi niliyekuamuru? Uwe hodari na shujaa. Usihofu wala usivunjike moyo, kwa kuwa Bwana Mungu wako atakuwa pamoja nawe kokote uendako."

Waamuzi **2:7** Watu wakamtumikia Bwana siku zote za maisha ya Yoshua, na za hao wazee walioishi baada ya Yoshua kufa, waliokuwa wameona mambo makuu ambayo Bwana alikuwa ametenda kwa ajili ya Israeli.

Ruth 1:16 Lakini Ruthu akajibu, "Usinisihi nikuache au niache kukufuata. Utakakokwenda nami nitakwenda, na wewe utakapoishi nitaishi. Watu wako watakuwa watu wangu, na Mungu wako atakuwa Mungu wangu. 1:17 Pale utakapofia nami nitafia hapo, na papo hapo nitazikwa. Bwana na aniadhibu vikali, kama kitu kingine chochote kitanitenga nawe isipokuwa kifo."

1 Samweli 16:7 Lakini Bwana akamwambia Samweli, "Usitazame sura yake wala kimo chake, kwa kuwa nimemkataa. Bwana hatazami katika vile vitu mwanadamu avitazamavyo. Mwanadamu hutazama katika sura ya nje, lakini Bwana hutazama moyoni."

2 Samweli 7:22 "Tazama jinsi ulivyo mkuu, Ee Bwana Mwenyezi! Hakuna mwingine kama wewe, wala hakuna Mungu ila wewe, kama vile tulivyosikia kwa masikio yetu wenywewe,

1 Wafalme 2:3 shika lile Bwana Mungu wako analokuagiza: Enenda katika njia zake, ushike maagizo na amri zake, sheria zake na kanuni zake, kama ilivyoandikwa katika Sheria ya Mose, ili upate kustawi katika yote ufanyayo na popote uendako,

2 Wafalme 22:19 Kwa kuwa moyo wako ulikuwa msikivu na ulijinyenyekaze mbele za Bwana uliposikia kile nilichosema dhidi ya mahali hapa na watu wake, kwamba wangelaaani na kuachwa ukiwa, basi kwa sababu uliyararua mavazi yako na kulia mbele zangu, nimekusikia, asema Bwana.

1 Nyakati 29:17 Ninajua, Mungu wangu, kwamba wewe huujaribu moyo na unapendezwa na unyofu. Vitu hivi vyote nimetoa kwa hiari na kwa moyo mnyofu. Nami sasa nimeona kwa furaha jinsi watu wako walikoko hapa kwa hiari yao walivyokutolea wewe.

2 Nyakati 7:14 kama watu wangu, wanaoitwa kwa Jina langu, watajinyenyekesha na kuomba na kuutafuta uso wangu na kuacha njia zao mbaya, basi nitasikia toka mbinguni na kuwasamehe dhambi yao na nitaiponya nchi yao.

Ezra 7:10 Kwa maana Ezra alikuwa amejitoa kwa moyo wote kujifunza na kushika sheria ya Bwana na kuwafundisha watu wa Israeli amri na sheria zake.

Nehemia 6:3 Kwa hiyo niliwatuma wajumbe kwao na majibu haya: "Kazi ninayoifanya ni kubwa sana, siwezi kuja. Kwa nini niiache kazi isimame nije kwenu?"

Esta 4:14 Kwa kuwa kama utakaa kimya wakati huu, msaada na ukombozi kwa Wayahudi utatoka mahali pengine, lakini wewe na jamaa ya baba yako mtaangamia. Nani ajuaye kwamba hukuja kwenye nafasi ya mamlaka kwa ajili ya wakati kama huu?"

Ayabu 19:25 Ninajua kwamba Mkombozi wangu yu hai, naye kwamba mwishoni atasimama juu ya nchi.

Zaburi 23:1 Zaburi ya Daudi. Bwana ndiye mchungaji wangu, sitapungukiwa na kitu. 23:2 Hunilaza katika malisho ya majani mabichi, kando ya maji matulivu huniongoza, 23:3 hunihuisha nafsi yangu. Huniongoza katika njia za haki kwa ajili ya jina lake. 23:4 Hata kama nikipita katikati ya bonde la uvuli wa mauti, sitaogopa mabaya, kwa maana wewe upo pamoja nami; fimbo yako na mkongojo wako vyanifariji. 23:5 Waandaa meza mbele yangu machoni pa adui zangu. Umenipaka mafuta kichwani pangu, kikombe changu kinafurika. 23:6 Hakika wema na upendo vitanifuata siku zote za maisha yangu, nami nitakaa nyumbani mwa Bwana milele.

Mithali 3:5 Mtumaini Bwana kwa moyo wako wote wala usizitegemee akili zako mwenywewe; 3:6 katika njia zako zote mkiri yeye, naye atayanyoosha mapito yako.

Mhubiri **3:10** Nimeona mzigo Mungu alioweka juu ya wanadamu. **3:11** Amefanya kila kitu kiwe kizuri kwa wakati wake. Pia ameiweka hiyo milele katika mioyo ya wanadamu, wala hawawezi kutambua kwa kina yale ambayo Mungu amefanya tangu mwanzo hadi mwisho.

Wimbo wa Sulemani **2:4** Amenichukua mpaka kwenye ukumbi wa karamu, na bendera ya huyu mwanaume juu yangu ni upendo.

Isaya **9:6** Kwa maana, kwa ajili yetu mtoto amezaliwa, tumepewa mtoto mwanaume, nao utawala utakuwa mabegani mwake. Naye ataitwa Mshauri wa Ajabu, Mungu Mwenye Nguvu, Baba wa Milele, Mfalme wa Amani. **9:7** Kuongezeka kwa utawala wake na amani hakutakuwa na mwisho. Atatawala katika kiti cha enzi cha Daudi na juu ya ufalme wake, akiuthibitisha na kuutegemeza kwa haki na kwa adili, tangu wakati huo na hata milele. Wivu wa Bwana Mwenye Nguvu Zote utatimiza haya.

Yeremia **1:4** Neno la Bwana lilinijia, kusema, **1:5** “Kabla sijakuumba ndani ya tumbo la mama yako, nilikujua; kabla hujazaliwa nilikutenga kwa kazi maalum; nilikuweka uwe nabii kwa mataifa.” **1:6** Nami nikasema, “Aa, Bwana Mwenyezi, sijui kusema, kwani mimi ni mtoto mdogo tu.” **1:7** Lakini Bwana akaniambia, “Usiseme, ‘Mimi ni mtoto mdogo tu.’ Utaenda popote nitakapokutuma na kunena lolote nitakalokuagiza. **1:8** Usiwaogope, kwa maana niko pamoja nawe nikuokoe,” asema Bwana. **1:9** Kisha Bwana akaunyosha mkono wake na kugusa kinywa changu, akaniambia, “Sasa nimeyaweka maneno yangu kinywani mwako. **1:10** Tazama, leo nimekuweka juu ya mataifa na falme ili kung’oa na kubomoa, kuharibu na kuangamiza, kujenga na kupanda.”

Maombolezo **3:21** Hata hivyo najikumbusha neno hili na kwa hiyo ninalo tumaini. **3:22** Kwa sababu ya upendo mkuu wa Bwana, hatuangamii, kwa kuwa huruma zake hazikomi kamwe. **3:23** Ni mpya kila asubuhi, uaminifu wako ni mkuu.

Ezekieli **36:26** Nitawapa moyo mpya na kuweka roho mpya ndani yenu, nitaondoa ndani yenu moyo wenu wa jiwe na kuwapa moyo wa nyama. **36:27** Nami nitaweka Roho yangu ndani yenu na kuwafanya ninyi mfuate amri zangu na kuwafanya kuwa waangalifu kuzishika sheria zangu.

Danieli **3:16** Shadraki, Meshaki na Abednego wakamjibu mfalme, “Ee Nebukadneza, hatuhitaji kujiteeta mbele zako kuhusu jambo hili. **3:17** Ikiwa tutatupwa ndani ya tanuru iwakayo moto, Mungu tunayemtumikia anaweza kutuokoa na moto, naye atatuokoa kutoka mkononi mwako, ee mfalme. **3:18** Lakini hata ikiwa hatatuokoa, ee mfalme, tunataka ufahamu kwamba, hatutaitumikia miungu yako wala kuiabudu sanamu ya dhahabu uliyoisimamisha.”

Hosea **6:6** Kwa maana nataka rehema, wala si dhabihu, kumkubali Mungu zaidi kuliko sadaka za kuteketezwa.

Joeli **2:28** “Hata itakuwa, baada ya hayo, nitamimina Roho wangu juu ya wote wenye mwili. Wana wenu na binti zenu watatabiri, wazee wenu wataota ndoto, na vijana wenu wataona maono. **2:29** Hata juu ya watumishi wangu, wanaume kwa wanawake, katika siku zile nitamimina Roho wangu. **2:30** Nami nitaonyesha maajabu katika mbingu na duniani: damu, moto na mawimbi ya moshi. **2:31** Jua litageuzwa kuwa giza na mwezi kuwa mwekundu kama damu, kabla ya kuja siku ya Bwana ile kuu na ya kutisha. **2:32** Na kila mtu atakayeliitia jina la Bwana ataoolewa. Kwa maana juu ya Mlima Sayuni na katika Yerusalem kutakuwepo wokovu, kama Bwana alivyosema, mionganoni mwa walionusurika ambaa Bwana awaita.

Amosi **5:24** Lakini acheni haki itiririke kama mto, na uadilifu uwe kama kijito kisichokauka!

Obadia 1:15 "Siku ya Bwana iko karibu kwa mataifa yote. Kama ulivyofanya, nawe utafanyiwa vivyo hivyo, matendo yako yatakurudia juu ya kichwa chako.

Yona 2:6 Nilizama chini sana mpaka pande za mwisho za milima, makomeo ya hiyo nchi yalinifungia hata milele. Lakini uliuleta uhai wangu kutoka shimonii, Ee Bwana Mungu wangu. 2:7 "Wakati uhai wangu ulipokuwa unatoka, nilikukumbuka wewe, Bwana, nayo maombi yangu yalikufikia wewe, katika Hekalu lako takatifu. 2:8 "Wale watu wanaong'ang'ana na sanamu zisizofaa hypoteza neema ile ambayo ingekuwa yao. 2:9 Lakini mimi, kwa wimbo wa shukrani, nitakutolea dhabihu. Lile nililowekea nadhiri nitalitimiza. Wokovu watoka kwa Bwana."

Mika 6:8 Amekuonyesha yaliyo mema, ee mwanadamu. Bwana anataka nini kwako? Ila kutenda kwa haki na kupenda rehema, na kwenda kwa unyenyekevu na Mungu wako.

Nahumu 1:2 Bwana ni mwenye wivu na Mungu mlipiza kisasi; Bwana hulipiza kisasi na amejaah ghadhabu. Bwana hulipiza kisasi juu ya watesi wake, naye anadumisha ghadhabu yake dhidi ya adui zake. 1:3 Bwana si mwelesi wa hasira naye ni mwenye nguvu, Bwana hataacha kuadhibu wenye hatia. Njia yake ipo katika kisulisuli na tufani, na mawingu ni vumbi la miguu yake.

Habakuki 3:17 Ingawa mtini hauchanui maua na hakuna zabibu juu ya mizabibu, ingawaje mzeituni hauzai, na hata mashamba hayatoi chakula, iwapo hakuna kondoo katika banda, wala ng'ombe katika zizi, 3:18 hata hivyo nitashangilia katika Bwana, nitamfurahia Mungu Mwokozi wangu. 3:19 Bwana Mwenyezi ni nguvu yangu; huifanya miguu yangu kama miguu ya ayala, huniwezesha kupita juu ya vilima. Kwa kiongozi wa uimbaji. Kwa vinanda vyangu nya nyuzi.

Sefania 3:17 Bwana Mungu wako yu pamoja nawe, yeze ni mwenye nguvu kuokoa. Atakufurahia kwa furaha kubwa, atakutuliza kwa pendo lake, atakufurahia kwa kuimba."

Hagai 1:4 "Je, ni wakati wenu ninyi wa kuishi katika nyumba zenu zilizojengwa vizuri, wakati hii nyumba ikibaki, gofu?" 1:5 Sasa hili ndilo asemalo Bwana Mwenye Nguvu Zote: "Zitafakarini vyema njia zenu. 1:6 Mmepanda vingi, lakini mmevuna haba. Mnakula lakini hamshibi, mnakunywa, lakini hamtosheki. Mnavaa nguo, lakini hamsikii joto. Mnapata mishahara, lakini inatoweka kama imewekwa kwenye mfuko uliotobokatoboka." 1:7 Hili ndilo asemalo Bwana Mwenye Nguvu Zote: "Zitafakarini vyema njia zenu.

Zekaria 12:10 "Nami nitamiminia nyumba ya Daudi na wakazi wa Yerusalem roho ya neema na maombi. Watanitazama mimi, yule waliyemchoma. Nao watamwombolezea kama mtu anayemwombolezea mwanawe wa pekee na kusikitika kwa uchungu kama anayemsikitikia mzaliwa wake wa kwanza wa kiume.

Malaki 4:2 Bali kwenu ninyi mnaoliheshimu Jina langu, juu la haki litawazukia, lenye kuponya katika mabawa yake. Nanyi mtatoka nje na kurukaruka kama ndama aliyeachiwa kutoka zizini. 4:3 Kisha ninyi mtawakanyaga waouu, nao watakuwa majivu chini ya nyayo za miguu yenu siku ile nitakayofanya mambo haya," asema Bwana Mwenye Nguvu Zote.

Mathayo 28:18 Yesu akawajia na kusema, "Nimepewa mamlaka yote mbinguni na duniani. 28:19 Kwa sababu hii, enendeni mkaawafanye mataifa yote kuwa wanafunzi, mkiwabatiza kwa Jina la Baba na la Mwana na la Roho Mtakatifu, 28:20 nanyi wafundisheni kuyashika mambo yote niliyowaamuru ninyi. Hakika mimi niko pamoja nanyi siku zote, hadi mwisho wa nyakati." (aiōn g165)

Marko 1:14 Baada ya Yohana kukamatwa na kutiwa gerezani, Yesu aliingia Galilaya akaanza kuhubiri habari njema ya Mungu, 1:15 akisema, "Wakati umewadia, Ufalme wa Mungu umekaribia. Tubuni na kuiamini Habari Njema." 1:16 Yesu alipokuwa akitembea kando ya Bahari

ya Galilaya, aliwaona Simoni na Andrea nduguye wakizitupa nyavu zao baharini, kwa kuwa wao walikuwa wavuvi. **1:17** Yesu akawaambia, “Njooni, nifuateni nami nitawafanya mwe wavuvi wa watu.” **1:18** Mara wakaacha nyavu zao, wakamfuata.

Luka **4:18** “Roho wa Bwana yu juu yangu, kwa sababu amenitia mafuta kuwahubiria maskini habari njema. Amenitura kuwatangazia wafungwa kufunguliwa kwao, na vipofu kupata kuona tena, kuwaweka huru wanaoonewa,

Yohana **3:16** “Kwa maana jinsi hii Mungu aliupenda ulimwengu hata akamtoa Mwanawe wa pekee, ili kila mtu amwaminie asipotee, bali awe na uzima wa milele. (**aiōnios g166**) **3:17** Kwa maana Mungu hakumtuma Mwanawe kuuhukumu ulimwengu, bali kuititia kwake ulimwengu upate kuokolewa.

Matendo **1:7** Yesu akawaambia, “Si juu yenu kujua nyakati na majira ambayo Baba ameyaweka katika mamlaka yake mwenyewe. **1:8** Lakini mtapokea nguvu akiisha kuwajilia juu yenu Roho Mtakatifu, nanyi mtakuwa mashahidi wangu katika Yerusalem, Uyahudi kote na Samaria, hadi miisho ya dunia.”

Warumi **11:32** Kwa maana Mungu amewafunga wanadamu wote kwenye kuasi ili apate kuwarehemu wote. (**eleēsē g1653**) **11:33** Tazama jinsi kilivyo kina cha utajiri wa hekima na maarifia ya Mungu! Tazama jinsi ambavyo hukumu zake hazichunguziki, na ambavyo njia zake zisivyotafutikan! **11:34** “Ni nani aliyeyafahamu mawazo ya Bwana? Au ni nani ambaye amekuwa mshauri wake?” **11:35** “Au ni nani aliyempa chochote ili arudishiwe?” **11:36** Kwa maana vitu vyote vyatoka kwake, viko kwake na kwa ajili yake. Utukufu ni wake milele! Amen. (**aiōn g165**)

1 Wakorintho **6:9** Je, hamjui kwamba wasio haki hawataurithi Ufalme wa Mungu? Msidanganyike: Waasherati, wala waabudu sanamu, wala wazinzi, wala wahanithi, wala walawiti, **6:10** wala wezi, wala wenyewe tamaa mbaya, wala walevi, wala wanaodihihaki, wala wanyang’anyi hawataurithi Ufalme wa Mungu. **6:11** Baadhi yenu mlikuwa kama hao. Lakini mlionshwa, mlitakaswa, mlihesabiwa haki kwa jina la Bwana Yesu Kristo na katika Roho wa Mungu wetu.

2 Wakorintho **5:17** Kwa hiyo kama mtu akiwa ndani ya Kristo, amekuwa kiumbe kipy; ya kale yamepita, tazama, yamekuwa mapya. **5:18** Haya yote yanatokana na Mungu, ambaye ametupatanisha sisi na nafsi yake kwa njia ya Yesu Kristo na kutupata sisi huduma ya upatanisho: **5:19** Kwamba Mungu alikuwa ndani ya Kristo akiupatanisha ulimwengu na nafsi yake mwenyewe, akiwa hawahesabii watu dhambi zao. Naye ametukabidhi sisi ujumbe huu wa upatanisho. **5:20** Kwa hiyo sisi ni mabalозi wa Kristo, kana kwamba Mungu anawasihi kuititia kwa vinywa vyetu. Nasi twawaomba sana ninyi kwa niaba ya Kristo, mpatanishwe na Mungu. **5:21** Kwa maana Mungu alimfanya yeeye asiyekuwa na dhambi kuwa dhambi kwa ajili yetu, ili sisi tupate kufanywa haki ya Mungu kwake yeeye.

Wagalatia **1:6** Nashangaa kwamba mniamwacha upesi hivyo yeeye aliyewaita kwa neema ya Kristo na kiufluata Injili nyingine, **1:7** ambayo kwa kweli si Injili kamwe, ila kwa dhahiri kuna watu wanaowachanganya na wanaotaka kuipotosha Injili ya Kristo.

Waefeso **2:1** Kwa habari zenu, mlikuwa wafu katika makosa na dhambi zenu, **2:2** ambazo mlizitenda mlipofuatisha namna ya ulimwengu huu na za yule mtawala wa ufalme wa anga, yule roho atendaye kazi sasa ndani ya wale wasiotii. (**aiōn g165**) **2:3** Sisi sote pia tulishi katikati yao hapo zamani, tukitimiza tamaa za asili yetu ya dhambi na kufuata tamaa zake na mawazo yake. Nasi kwa asili tulikuwa wana wa ghadhabu, kama mtu mwinge yeyote. **2:4** Lakini Mungu kwa upendo wake mwangi kwetu sisi, ambaye ni mwangi wa rehema, **2:5** hata tulipokuwa wafu kwa ajili ya makosa yetu, alitufanya tuwe hai pamoa na Kristo Yesu, yaani, mmeokolewa kwa neema.

2:6 Mungu alitufufua pamoja na Kristo na kutuketisha pamoja naye katika ulimwengu wa roho katika Kristo Yesu, **2:7** ili katika ule ulimwengu ujao apate kuonyesha wingi wa neema yake isiyopimika, iliyodhihirishwa kwetu kwa wema wake ndani ya Kristo Yesu. (aiōn g165) **2:8** Kwa maana mmeokolewa kwa neema, kwa njia ya imani, wala si kwa matendo yenu mema. Hii ni zawadi kutoka kwa Mungu, **2:9** si kwa matendo, ili mtu yejote asije akajisifu. **2:10** Kwa maana sisi ni kazi ya mikono ya Mungu, tulioumbwa katika Kristo Yesu, ili tupate kutenda matendo mema, ambayo Mungu alitangulia kuyaandaa tupate kuishi katika hayo.

Wafilipi 3:7 Lakini mambo yale yaliyokuwa faida kwangu, sasa nayahesabu kuwa hasara kwa ajili ya Kristo. **3:8** Zaidi ya hayo, nayahesabu mambo yote kuwa hasara tupu nikiyaltinganisha na faida kubwa ipitayo kiasi cha kumjua Kristo Yesu Bwana wangu, ambaye kwa ajili yake nimepata hasara ya mambo yote, nikiyahesabu kuwa kama mavi ili nimparte Kristo. **3:9** Nami nionekane mbele zake bila kuwa na haki yangu mwenyewe ipatikanayo kwa sheria, bali ile ipatikanayo kwa imani katika Kristo, haki ile itokayo kwa Mungu kwa njia ya imani.

Wakolosai 1:15 Yeye ni mfano wa Mungu asiyonekana, mzaliwa wa kwanza wa viumbe vyote. **1:16** Kwake yeye vitu vyote vilivyoko mbinguni na juu ya nchi viliumbwu: vitu vinavyoonekana na visivyoonekana, viwe ni viti nya enzi au falme, au wenye mamlaka au watawala; vitu vyote viliumbwu na yeye na kwa ajili yake. **1:17** Yeye alikuwepo kabla ya vitu vyote, na katika yeye vitu vyote vinashikamana pamoja. **1:18** Yeye ndiye kichwa cha mwili, yaani kanisa, naye ndiye mwanzo na mzaliwa wa kwanza kutoka kwa wafu, ili yeye awe mkuu katika vitu vyote. **1:19** Kwa kuwa ilimpendeza Mungu kwamba utimilifu wake wote ukae ndani yake, **1:20** na kwa njia yake aweze kuvipatanisha vitu vyote na yeye mwenyewe, viwe ni vitu vilivyo duniani au vilivyo mbinguni, kwa kufanya amani kwa damu yake, iliyomwagika msalabani.

1 Wathesalonike 4:1 Hatimaye, ndugu, tuliwaomba na kuwasihii katika Bwana Yesu kwamba, kama mliyoyifunza kutoka kwetu jinsi iwapasavyo kuishi ili kumpendeza Mungu, kama vile mnavyoishi, imewapasa mzidi sana kufanya hivyo. **4:2** Kwa kuwa mnajua ni maagizo gani tuliyowapa kwa mamlaka ya Bwana Yesu. **4:3** Mapenzi ya Mungu ni kwamba ninyi mtakaswe, ili kwamba mjiepusheshe na zinaa, **4:4** ili kwamba kila mmoja wenu ajifunze kuutawala mwili wake mwenyewe katika utakatifu na heshima, **4:5** si kwa tamaa mbaya kama watu wa Mataifa wasiomjua Mungu.

2 Wathesalonike 3:6 Ndugu, tunawaagiza katika Jina la Bwana Yesu Kristo, jitengeni na kila ndugu ambaye ni mvivu na ambaye haishi kufuatana na maagizo tuliyowapa. **3:7** Maana ninyi wenyewe mnajua jinsi iwapasavyo kufuata mfano wetu. Sisi hatukuwa wavivu tulipokuwa pamoja nanyi, **3:8** wala hatukula chakula cha mtu yejote pasipo kukilipia. Badala yake tulifanya kazi kwa bidii usiku na mchana, ili tuisimlemee mtu yejote mionganoni mwenu. **3:9** Tulifanya hivi, si kwa sababu hatukuwa na haki ya kupata msaada kama huo, bali ndio sisi wenyewe tuwe kielelezo. **3:10** Kwa maana hata tulipokuwa pamoja nanyi, tuliwapa amri kwamba: "Mtu yejote asiyetaka kufanya kazi, hata kula asile."

1 Timotheo 2:1 Awali ya yote, nasihu kwamba dua, sala, maombezi na shukrani zifanyike kwa ajili ya watu wote: **2:2** kwa ajili ya wafalme na wale wote wenye mamlaka, ili tupate kuishi kwa amari na utulivu, katika uchaji wote wa Mungu na utakatifu. **2:3** Jambo hili ni jema, tena linapendeza machoni pa Mungu Mwokozi wetu, **2:4** anayetaka watu wote waokolewe na wafikie kuijua kweli. **2:5** Kwa maana kuna Mungu mmoja na mpatanishi mmoja kati ya Mungu na wanadamu, yaani mwanadamu Kristo Yesu,

2 Timotheo 2:8 Mkumbuke Yesu Kristo, aliyefufuliwa kutoka kwa wafu, yeye aliye wa uzao wa Daudi. Hii ndiyo Injili yangu, **2:9** ambayo kwayo ninateseka hata kufikia hatua ya kufungwa

minyororo kama mhalifu. Lakini neno la Mungu halifungwi. **2:10** Kwa hiyo ninavumilia mambo yote kwa ajili ya wateule wa Mungu, kusudi wao nao wapate wokovu ulio katika Kristo Yesu, pamoja na utukufu wa milele. (**aiōnios g166**)

Tito **2:11** Kwa maana neema ya Mungu ambayo inawaokoa wanadamu wote imefunuliwa. **2:12** Nayo yatufundisha kukataa ubaya na tamaa za kidunia, ili tupate kuishi maisha ya kiasi, ya haki na ya utaua katika ulimwengu huu wa sasa, (**aiōn g165**) **2:13** huku tukilitazamia tumaini lenye baraka na ufunuo wa utukufu wa Mungu wetu Mkuu, aliye Mwokozi wetu Yesu Kristo. **2:14** Ndiye alijitao nafsi yake kwa ajili yetu, ili atukomboe kutoka uovu wote na kujisafishia watu kuwa mali yake Mwenyewe, yaani, wale walio na juhudhi katika kutenda mema.

Filemoni **1:3** Neema iwe nanyi na amani itokayo kwa Mungu Baba yetu na Bwana Yesu Kristo. **1:4** Siku zote ninamshukuru Mungu ninapokukumbuka katika maombi yangu, **1:5** kwa sababu ninasikia juu ya imani yako katika Bwana Yesu na upendo wako kwa watakatifu wote. **1:6** Naomba utiwe nguvu katika kuishuhudia imani yako, ili upate kuwa na ufahamu mkamilifu juu ya kila kitu chema tulicho nacho ndani ya Kristo. **1:7** Upendo wako umenifurahisha mno na kunitia moyo, kwa sababu wewe ndugu, umeiburudisha mioyo ya watakatifu.

Wahebrania **1:1** Zamani Mungu alisema na baba zetu kwa njia ya manabii mara nyingi na kwa njia mbalimbali, **1:2** lakini katika siku hizi za mwisho anasema nasi kwa njia ya Mwanawewe, ambaye amemweka kuwa mrithi wa vitu vyote, na ambaye kupitia kwake aliumba ulimwengu. (**aiōn g165**) **1:3** Mwana ni mng'ao wa utukufu wa Mungu na mfano halisi wa nafsi yake, akivihifadhi vitu vyote kwa neno lake lenye uweza. Akiisha kufanya utakaso kwa ajili ya dhambi, aliketi mkono wa kuume wa Aliye Mkuu huko mbinguni.

Yakobo **1:16** Ndugu zangu wapendwa, msidanganyike. **1:17** Kila kitolewacho kilicho chema na kilicho kamili, hutoka juu, na hushuka kutoka kwa Baba wa mianga, ambaye kwake hakuna kubadilika, wala kivuli cha kugeukageuka. **1:18** Kwa mapenzi yake mwenyewe alituzaa kwa neno la kweli, kusudi tuwe kama mazao ya kwanza katika viumbe vyake vyote.

1 Petro **3:18** Kwa kuwa Kristo naye aliteswa mara moja tu kwa ajili ya dhambi, mwenye haki kwa ajili ya wasio haki, ili awalete ninyi kwa Mungu. Mwili wake ukauawa, lakini akafanywa hai katika Roho.

2 Petro **1:3** Uweza wake wa uungu umetupatia mambo yote tunayohitaji kwa ajili ya uzima na uchaji wa Mungu, kwa kumjua yeye aliyetuita kwa utukufu wake na wema wake mwenyewe. **1:4** Kwa sababu hiyo, ametukirimia ahadi zake kuu na za thamani kupitia mambo haya, ili kupitia hayo mpate kuwa washiriki wa asili ya uungu, na kuokoka kutoka upotovu ulioko duniani unaosababishwa na tamaa mbaya.

1 Yohana **2:1** Watoto wangu wapendwa, nawaandikia haya ili msitende dhambi. Lakini kama mtu ye yeyote akitenda dhambi, tunaye Mwombezi kwa Baba: ndiye Yesu Kristo, Mwenye Haki. **2:2** Yeye ndiye dhabihu ya upatanisho kwa ajili ya dhambi zetu, wala si kwa ajili ya dhambi zetu tu, bali pia kwa ajili ya dhambi za ulimwengu wote.

2 Yohana **1:7** Wadanganyifu wengi, wasiokubali kwamba Yesu Kristo amekuja katika mwili, wametokea ulimwenguni. Mtu wa namna hiyo ni mdanganyifu na mpinga Kristo.

3 Yohana **1:4** Sina furaha kubwa kuliko hii, kusikia kwamba watoto wangu wanaenenda katika kweli.

Yuda **1:3** Wapendwa, ingawa nilikuwa ninatamani sana kuwaandikia kuhusu wokovu ambao tunaushiriki sisi sote, niliona imenipasa kuwaandikia na kuwasihii kwamba mwitetee imani

iliyokabidhiwa watakatifu kwa nafasi moja itoshayo. **1:4** Kwa kuwa kuna watu waliojipenyeza kwa siri katikati yenu, watu walioandikiwa tangu zamani hukumu hii, waovu, wapotoshao neema ya Mungu wetu kuwa ujisadi wakimkana yeche aliye Bwana wetu wa pekee, Bwana Yesu Kristo.

Ufunuo **3:19** “Wale niwapenda, ninawakemea na kuwaadibisha. Hivyo uwe na bidii ukatubu. **3:20** Tazama! Nasimama mlangoni nabisha. Kama mtu yejote akisikia sauti yangu na kufungua mlango, nitaingia ndani na kula pamoja naye, naye pamoja nami. **3:21** “Yeye ashindaye nitampa haki ya kuketi pamoja nami kwenye kiti changu cha enzi, kama vile mimi nilivyoshinda na nikaketi pamoja na Baba yangu kwenye kiti chake cha enzi. **3:22** Yeye aliye na sikio na asikie yale ambayo Roho ayaambia makanisa.”

Mwongozo kwa Msomaji

Kiswahili at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, "*As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him.*" Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, "*And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned.*" So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, "*Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth.*" 2 Timothy 2:15. "*God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,*" 2 Peter 1:4-8.

Kamusi

Kiswahili at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aīdios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hades g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

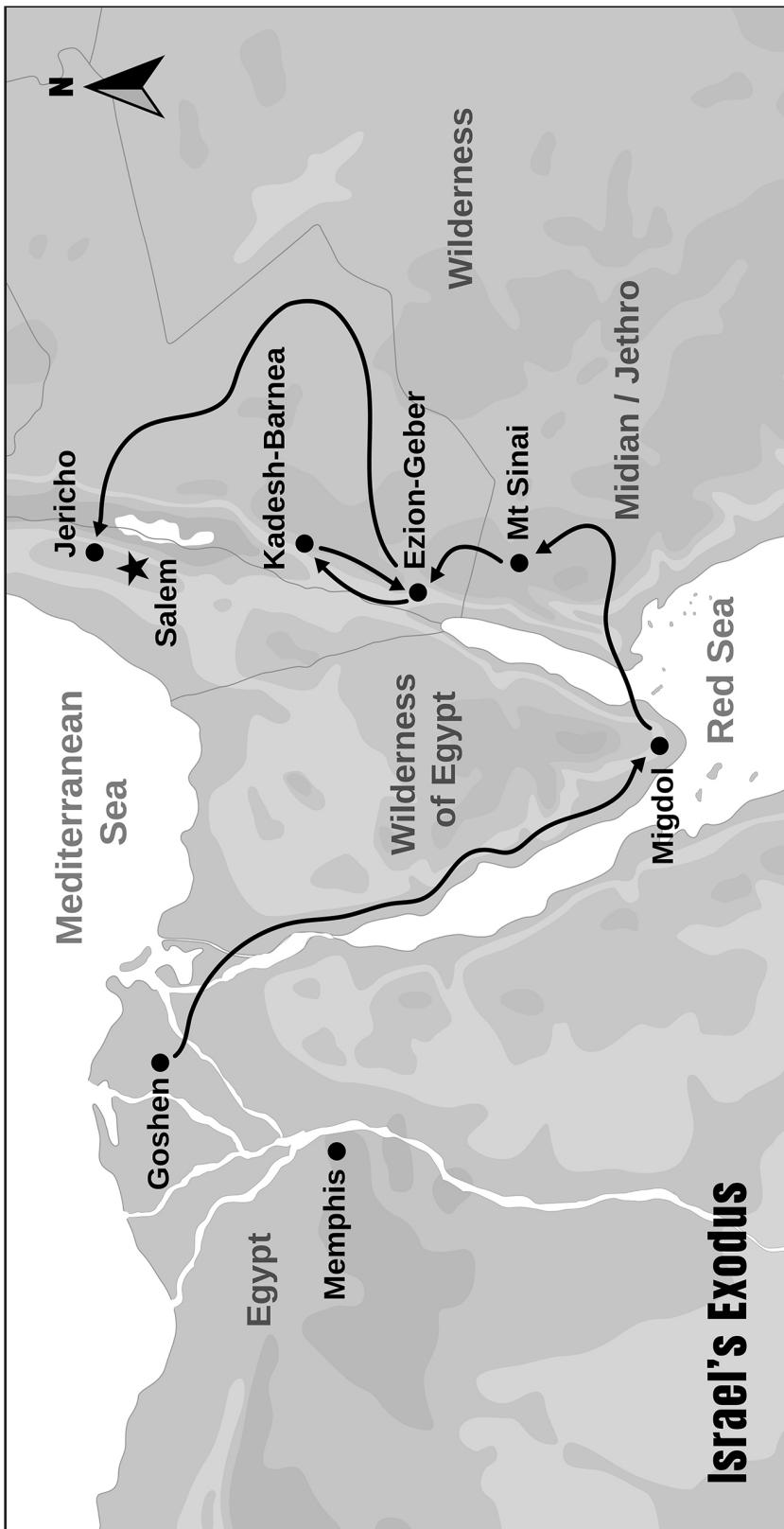
Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

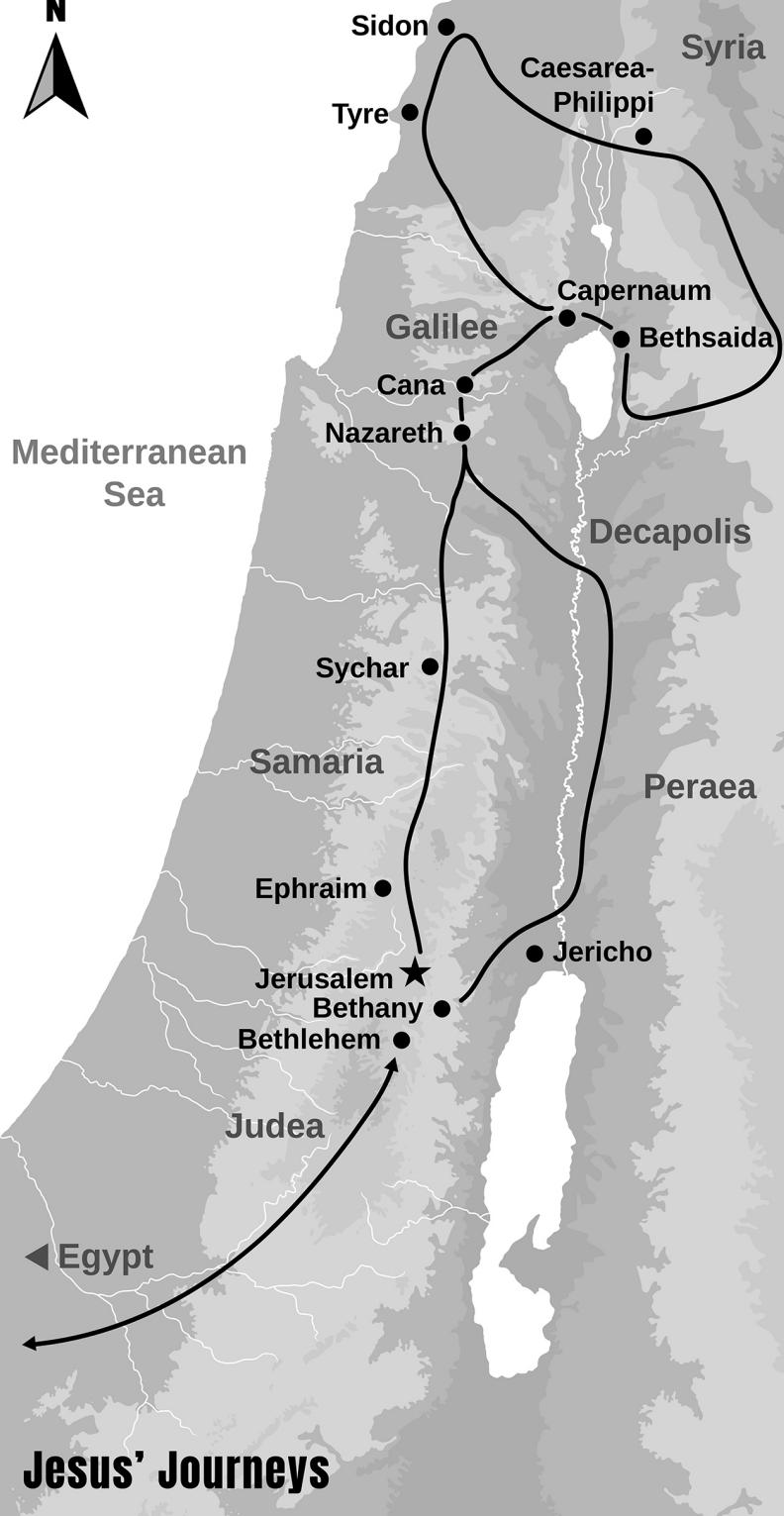
Abraham's Journey

Kwa imani Abrahamu, alipoitwa aende mahali ambapo Mungu arigempa baadaye kuna urithi, alii na akaenda, ingawa hakujua anakokwenda. - Wahebrania 11:8

Faraeo alipowaachia watu waende, Mungu hakuwaongoza kufuata nja ipitayo katika nchi ya Watilisti, ingawa nja hiyo ilikuwa fupi zaidi.
Kwa maana Mungu alisema, "Wakikabiliana na vita, wanaweza kubadili mawazo yao na kurudi Misri." - Kutoka 13:17

Israel's Exodus

Kwa kuwa hata Mwana wa Adamu hakuja ili kutumikiwa, bali kutumika na kuutoa uhai wake uwе fidia kwa ajili ya wengi. - Marko 10:45

Paul's Missionary Journeys

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

- Christ returns for his people
- 1956 Jim Elliot martyred in Ecuador
- 1830 John Williams reaches Polynesia
- 1731 Zinzendorf leads Moravian mission
- 1614 Japanese kill 40,000 Christians
- 1572 Jesuits reach Mexico
- 1517 Martin Luther leads Reformation
- 1455 Gutenberg prints first Bible
- 1323 Franciscans reach Sumatra
- 1276 Ramon Llull trains missionaries
- 1100 Crusades tarnish the church
- 1054 The Great Schism
- 997 Adalbert martyred in Prussia
- 864 Bulgarian Prince Boris converts
- 716 Boniface reaches Germany
- 635 Alopen reaches China
- 569 Longinus reaches Alodia / Sudan
- 432 Saint Patrick reaches Ireland
- 397 Carthage ratifies Bible Canon
- 341 Ulfilas reaches Goth / Romania
- 325 Niceae proclaims God is Trinity
- 250 Denis reaches Paris, France
- 197 Tertullian writes Christian literature
- 70 Titus destroys the Jewish Temple
- 61 Paul imprisoned in Rome, Italy
- 52 Thomas reaches Malabar, India
- 39 Peter reaches Gentile Cornelius
- 33 Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ►			Genesis 1:26 - 2:3	
How are we sinful? ►			Romans 5:12-19	
Where are we?			Innocence	
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.
► Who are we?	God	Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden
		Son		
		Holy Spirit		
	Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels
		Deceased believing		
		Deceased unbelieving		
	Angels	Holy		
		Imprisoned		
		Fugitive		
		First Beast		
		False Prophet		
		Satan		
Why are we? ►			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7	

Mankind is created in God's image, male and female He created us

Sin entered the world through Adam and then death through sin

When are we?

Fallen				Glory				
Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth				
1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light				Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3				
John 8:58 Pre-incarnate		John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise	God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City				
Psalm 139:7 Everywhere		John 14:17 Living in believers						
Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth								
Luke 16:22 Blessed in Paradise								
Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment				Matthew 25:41 Revelation 20:10				
Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command								
2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus								
1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind				Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels				
		Revelation 20:13 Thalaasa						
		Revelation 19:20 Lake of Fire						
		Revelation 20:2 Abyss						

For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all

Hatima

Kiswahili at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail*," Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up*," Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, "*Do not be afraid*," because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our Good News sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'*" Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. "*If the first fruit is holy, so is the lump*," Romans 11:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

Disciple All Nations

Kwa sababu hii, enendeni mkwafanyе mataifa yote kuwa wanafunzi, mkiwabatiza kwa Jina la Baba na la Mwana na la Roho Mtakatifu, - Mathayo 28:19

